

Kønsterbild nr. 1.
Maribo amt (Brantofte).
Stolpeklæde.
Bunden pudevårsknipling.

Stolpeklæde fra Brantofte.

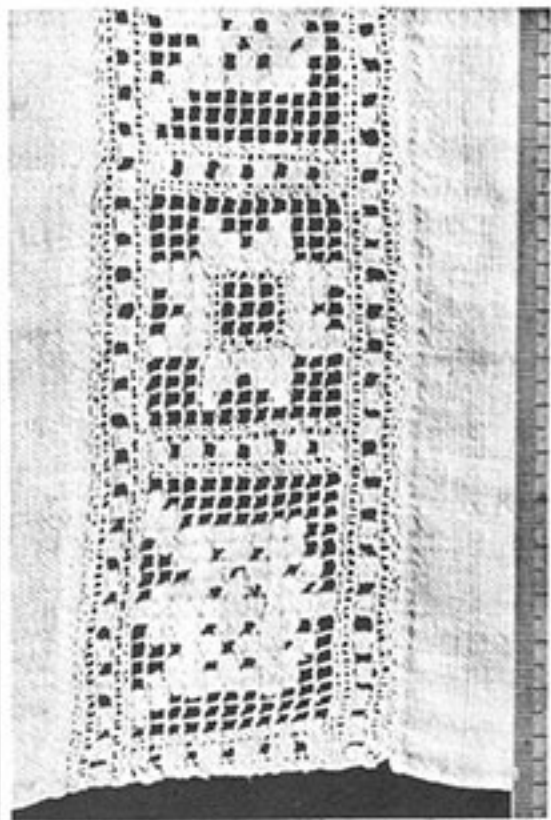
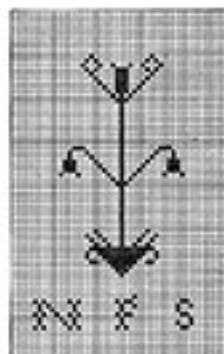
Alder og navn : ca. 1857. N F S .

Størrelse : længde = 115 cm, bredde = 38 cm.

Materialer : hørlerred 16x14 tr. pr. cm, hvid og blå hørtråd.

Syteknik : bunden pudevårsknipling m. stopning og slyngesting, korssting. (Se Berlingske Håndarbejdsbog: bunden pudevårsknipling).

Foto af detalje i naturlig størrelse.

Skabestump fra Karlslunde.

Alder : ca. 1840.

Størrelse : længde m. kabsfrynse = 44 cm, bredde = 19 cm.

Materialer: løstvevet hørlerred 18 x 19 tr. pr. o cm.

Broderiet syet med (hårdt) snoet silke i rød
og blå.

Syteklik : tette kðesting, tungesting, snærebuller, flade-
syning, grunde oven på stoffet, (dobbelte kors-
sting). Se Berlingske Håndarbejdsbog : hvidsøm.

Egnede materialer fås ved angivelse af mønster-
bladets nr. ved henvendelse til H.Fr. og H.H.

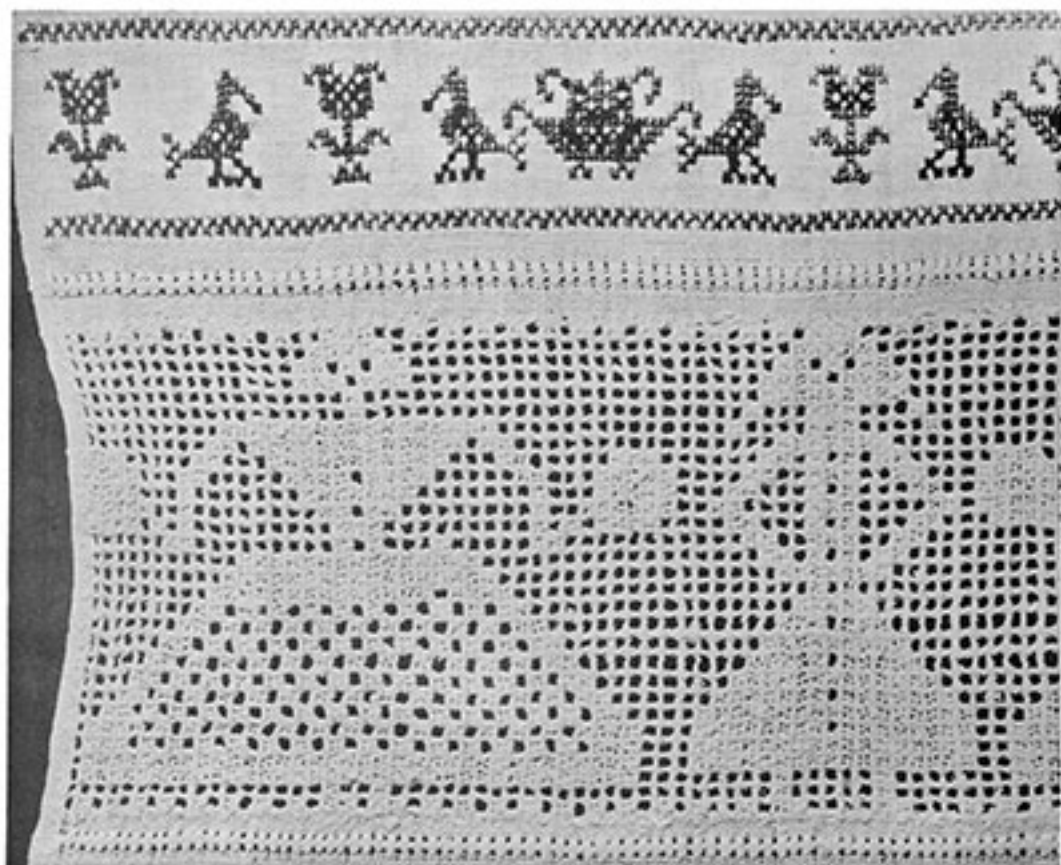
Stolpeklæde fra Jonstrupgård.

Alder og navn : 1846. P N S A P S .

Størrelse : længden m. trend 122 cm, bredden 34 cm. Foto af detalje i naturlig størrelse.

Materialer : hørslørred 17x19 tr. pr. 6 cm, hvid, rød og mørkeblå hørtråd.

Syteknik : dragværk, kvadrathulsm, trendfletning og korssting. Trendfletningen er syet til stolpeklædet med en stoppehulsm over udsprungne tråde.

Skjorte fra Hedeboegnen.

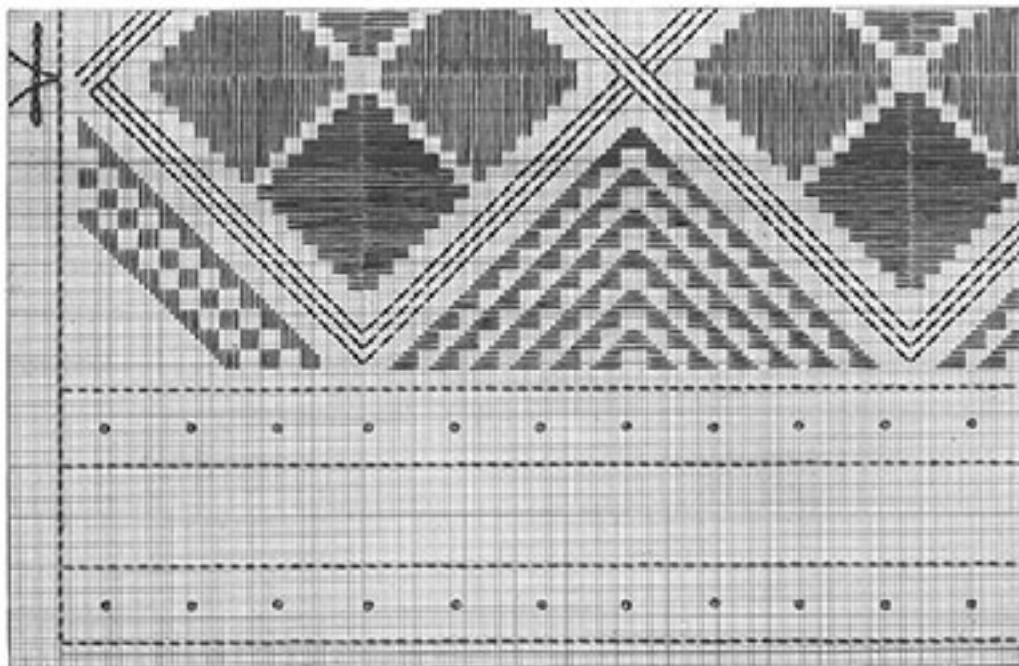
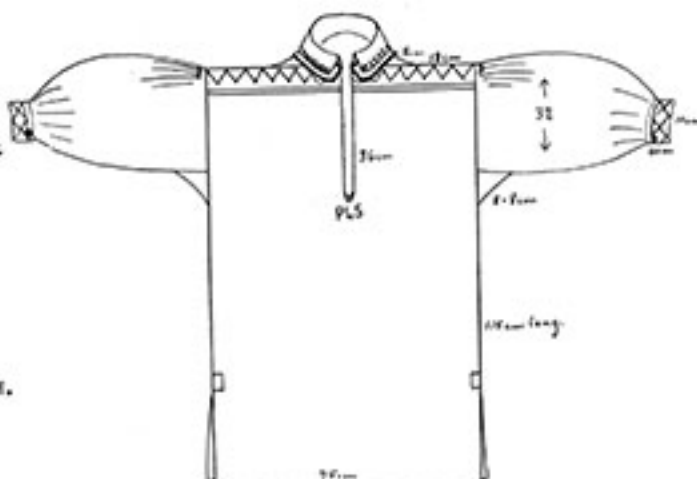
Navn : P L S i radesyning.

Størrelse : se tegning.

Materialer : hørslørred. Skulderstykke og håndlinning 26x20 tr. pr. cm. Selve skjorten 14x14 tr. pr. cm. Nyere krave med baldyring og syet blonde. Håndsyede knapper.

Sytekniik : tællesyning og knuder. Tegningen viser skulderstykket, det var gerne påsyet den egentlige skjorte.

Egnede materialer fås ved angivelse af mønsterbladets nr. ved henvendelse til H.Fr. og H.H.

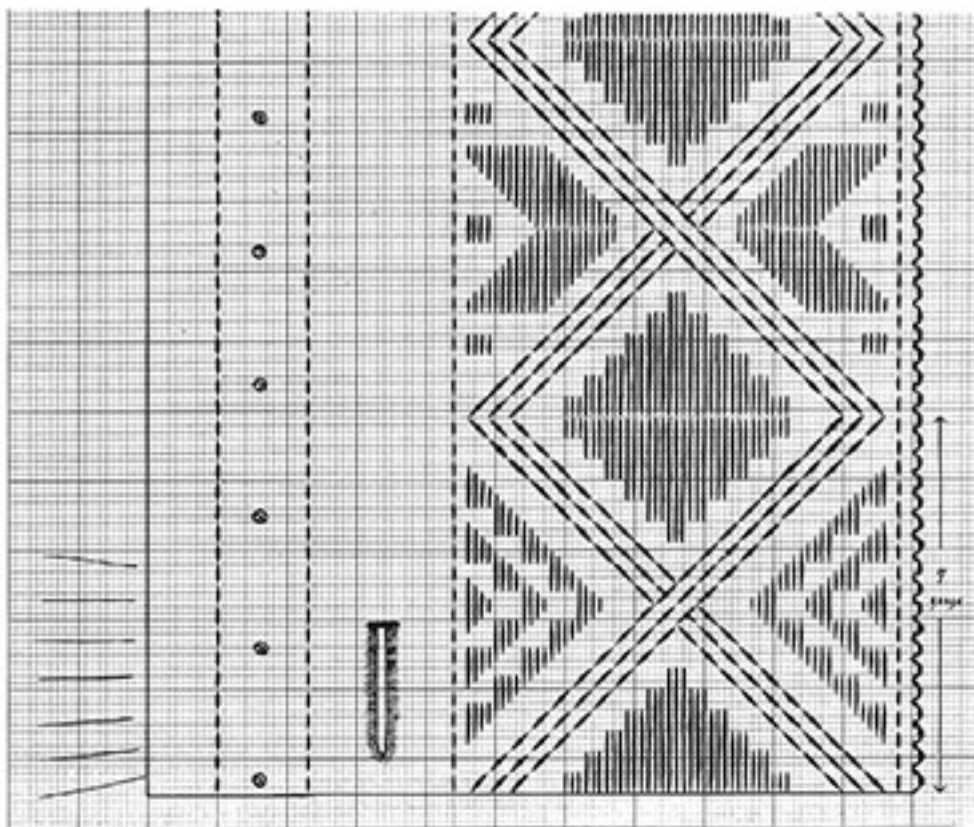
Monsterblad nr. 5 b.
København amt (Hedeboense).
Skjorte Tallsyning.

Skjorte fra Hedeboense.

Navn : P L S i rudesyning.
Størrelse : se monsteret nr. 4a.
Materialer : " " " "
Syteknik : " " " "

Foto viser håndlinning i natu-
rlig størrelse.

Udarbejdet af Gudrun Andersen, Engelsholm

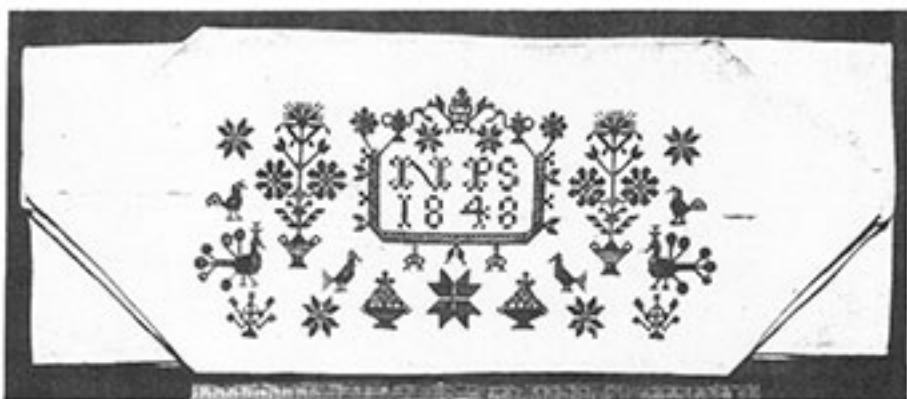
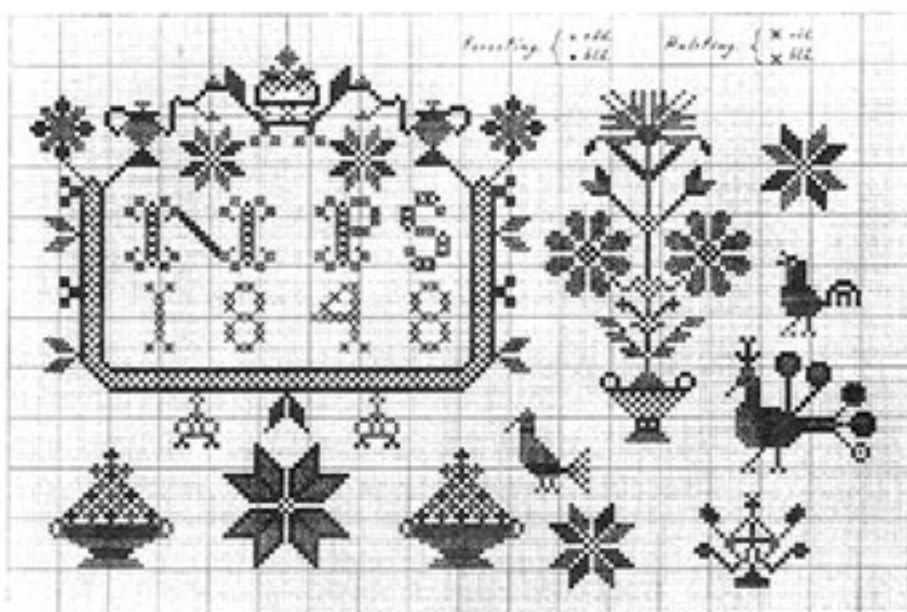
Pudevær fra Frøsts amt.

Ålder og navn : 1848. - N P S.

Størrelse : 60 cm langt, 61 cm bredt.

Materialer : hørtråd 17 x 19 tr. pr. 10 cm. Broderiet er syet med rød og blå hørtråd.

syteknik : korssting syet over 3x3 tr., enkelte sting er dog over 3x4 tr. Årstallet er syet med hulsting. Pudeværet har ingen lukning foruden. Det er sømt op med en ganske smal søm. På fotoet ses den mest almindelige sammentykning af den type pudevær, hvor udsmykningen er anbragt helt foroven.

Fengespung fra Sors amt.

Alder og navn : 1847. I L.

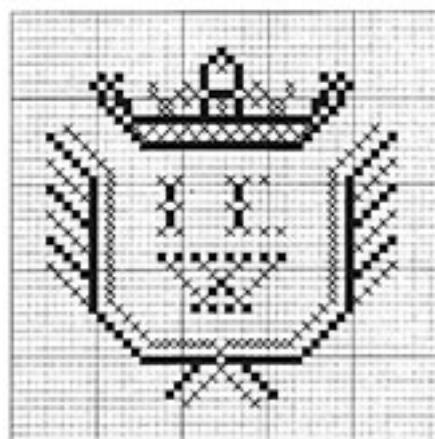
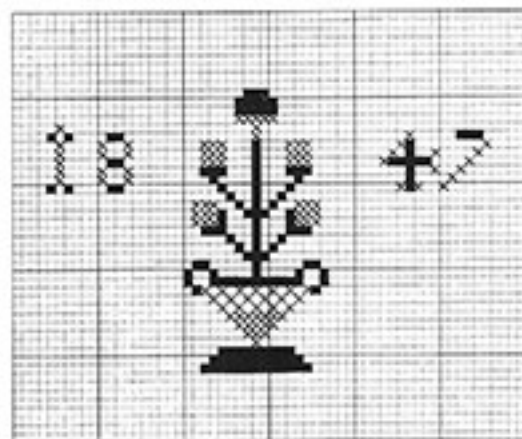
Størrelse : 10 x 11 cm.

Materialer : groft, ujevnt hørlerred 14 x 16 tr. pr. 10 cm. Kantet med mørkeblåt bomuldsstof foroven. Daskerne består af små strimler ublegel bomuldsstof. Broderiet er syet med rødt og blåt bomuldsgarn.

Syteknik : korsting over
2x2 tr. Hælle-
ne, hvor båndet
er trukket igen
nem, er syet med
grove korsting.
Fotot er natu-
rlig størrelse.

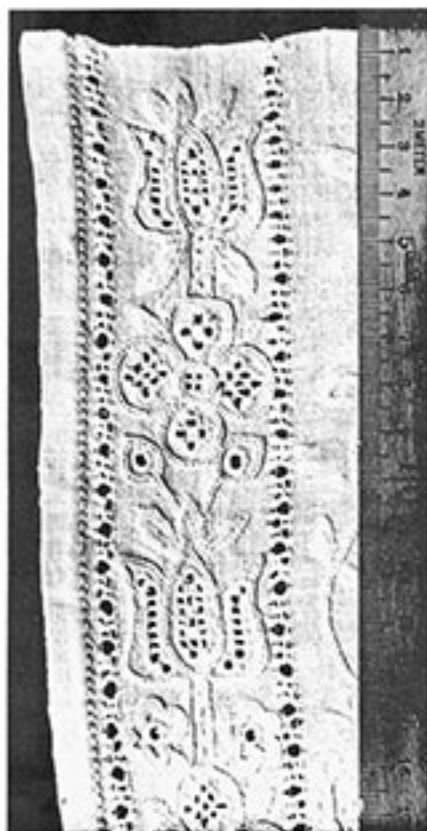
x rød

■ blå

Stolpeklæde fra Sors amt.

- Navn : K L D (røde kvadrattætning i
midterborten)
Størrelse : 141 x 54 cm.
Materialer : hørlerred 21 x 26 tr. pr. 10
cm. Broderiet er syet med
hvid hørtråd.
Syteknik : hvidsøm. Se Berlingske Hånd
arbejdsbog. Fotoet viser en
verste bort på stolpeklædet.
(Naturlig størrelse).

Mønsterblad nr. 9 b.

Sors amt. (Dorup)

Stolpeklæde.

Stolpeklæde fra Sors amt.

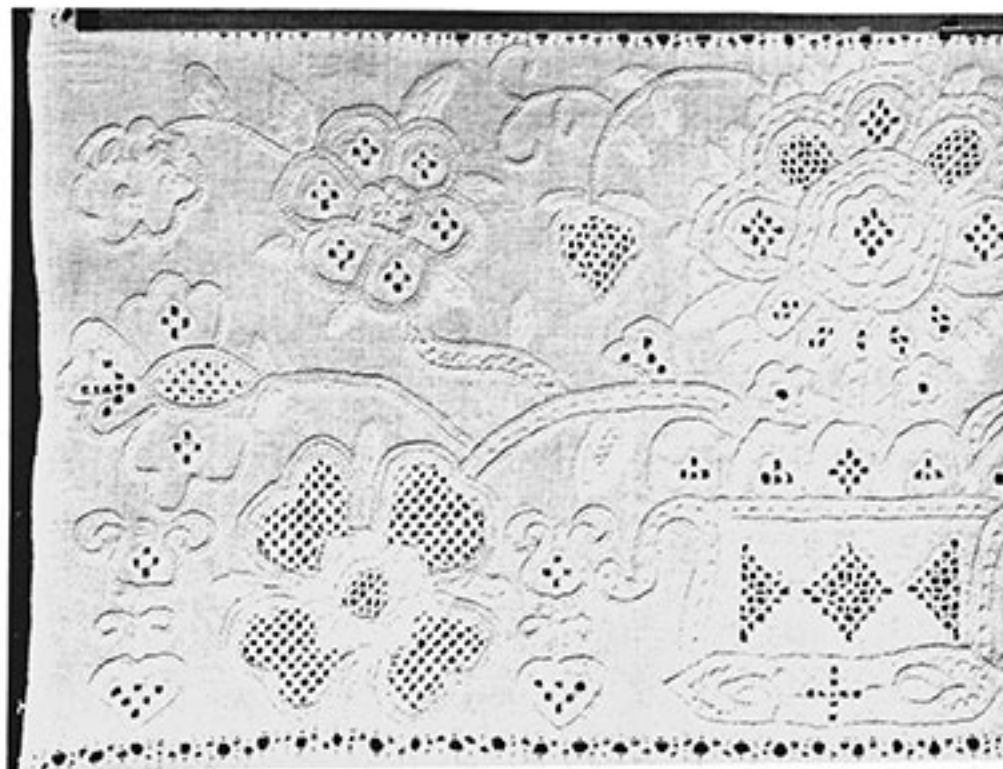
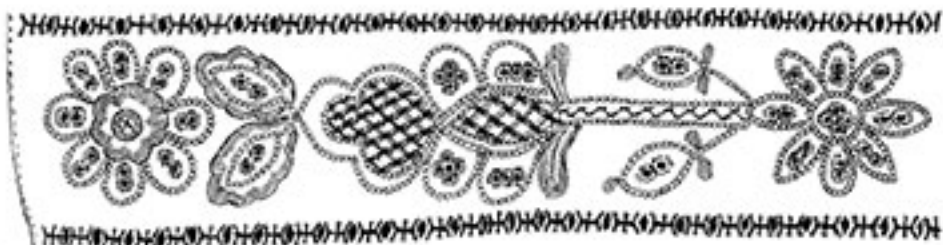
Navn : se mønsterblad nr. 8 a.

Størrelse : " " " "

Materialer : " " " "

Søteknik : " " " "

Fotoet er fra den brede bort foroven, og tegningen er af den smalle bort, der indrammer midtermotivet. Begge dele i naturlig størrelse. (Se skitse 8 a).

Mønsterblad nr. 10.

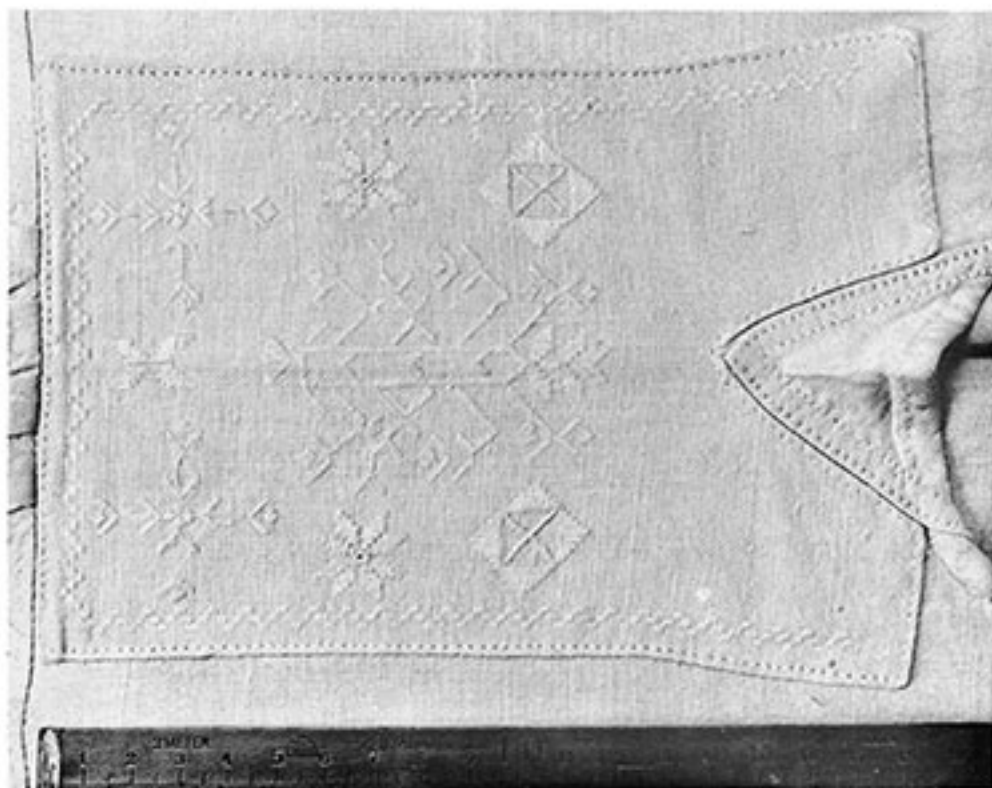
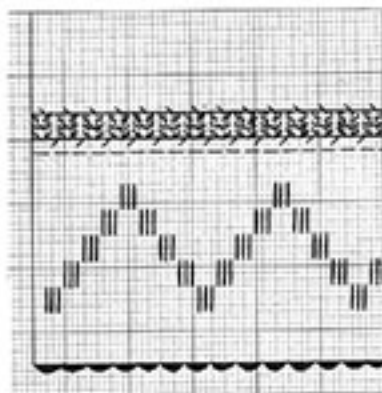
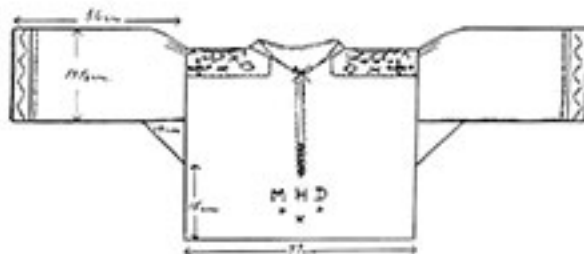
Prests ant.

Sørk.

Sørk fra Prests ant.

Navn : M H D syet i korssting med blå hørtråd.

Størrelse : se tegningen.

Materialer : hørtråd 16 x 16 tr. pr. cm. Broderier
et syet med hvid hørtråd.Syteknik : talleayning, hulsøm, musetækker. Blusen
er uden søm på skulderen. Skulderstyke
let er syet ovenpå. Sønnen har agkant
foruden.
Tegningen er fra nederste kant på søn-
net.

Mønsterblad nr. 11.

Køben. art (Drager)
Slab. Plettesting.

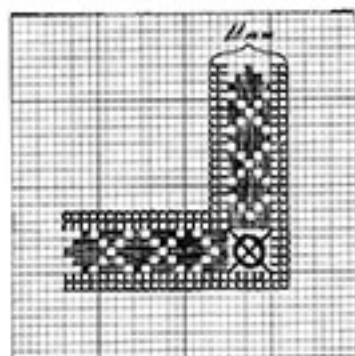
Slab fra Amager.

Alder og navn: 1769. MPHD.

Størrelse : 16 x 15 cm.

Materialer : hørlerred 22 x 22 tr. pr. o cm. Plettestingene er syet med mørkebrun silke
ketråd, hulsømmen med hvid hørtråd. Stropper af klippervævet bånd, 2 cm
brede. Foroven ved hulsømmen har der siddet bånd af samme kvalitet.

Sytekniik: Plettesting syet lod-
ret (se Berlingske
Håndarbejdsbog). Stings-
retning både lodret
og vandret. I kanten
stoppet hulsøm med knæ-
stede kryds og knape
hulstingshjul i hjør-
nerne.
Savle- eller hagesæk
til barm.

Arkets forhandles fra:

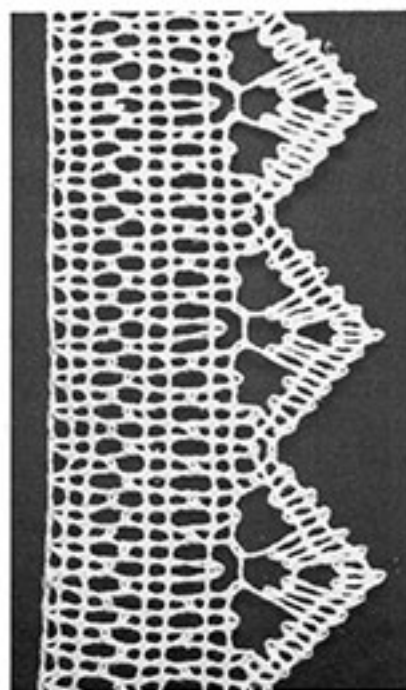
Gudrun Andresen, Engelsholm, 7182 Bredsten.
Håndarbejdets Fremme, Vimmelskiftet 38, 1161 Kbh. K.
Højskolernes Håndarbejde, Tyrebakken, 5300 Kerteminde.

Monterark nr. 126
Overlagen med almue-
knipling fra Himmer-
land.
Udarbejdet af
Charlotte Rud,
Kerteminde.

Når en seng skulle redes op ved høftidelige lej-
ligheder, var det meget vigtigt, at overlagnet
var udsmykket med broderi eller som her med
knipling. Denne ca. 6 cm brede knipling er kast-
et til overlagnet, så langt overfaldet i den op-
redte seng var, altså så man kunne se hele ud-
smykningen.

Der er kun rester tilbage af overlagnet, så me-
get at man ser lærredets finhed, bredde og ud-
smykningens anbringelse. Overlagnet er kastet
sammen af to vævbredder a* 75 cm. E S D er
syvstingsbogstaver syet i korsting ligesom den
lille kartouche omkring dem og kronen derover.
Stoffets tæthed 19 x 15 tråde pr. cm har syer-
sken "udlignet" ved at sy flere af korstingene
over to tråde på den ene led og tre tråde på
den anden, alt dette er syet med mørkebrun sil-
ke. E S D står for Ellen Sørensen Datter. Den
lille slyngestingsagtige hulsom findes på man-
ge af vore gamle hvidsyninger.

Kniplingen er udført i grov hjemmespunden hør.
Det er en udpræget almueknipling udført uden
egentligt prikkebrev, men med et stribet, evt.
ternet stof i stedet for til hjælp for at holde
retningen i kanterne og i de lodret under hin-
anden forekommende slag, hvor nålene har været
anbragt. Som så ofte, har man da "på fri hånd"
sat nålene i med jævn afstand nedefter. Dette
ses tydeligt på billedet nr. 2, der viser en re-
konstruktion af kniplingen. Der er udelukkende
brugt dobbeltslag til kniplingen, så den er
blevet fast og god, tungen til højre har en vin-
kel på 45°, ligeledes sat på "fri hånd". Rekon-
struktionen er udført i den oprindelige stør-
relse, så der er næppe grund til flere oplys-
ninger her.

Mønsterblad nr. 13.
Frederiksborg amt
(Helsingør).
Stolpeklæde. Tælle-
syning, korssting.

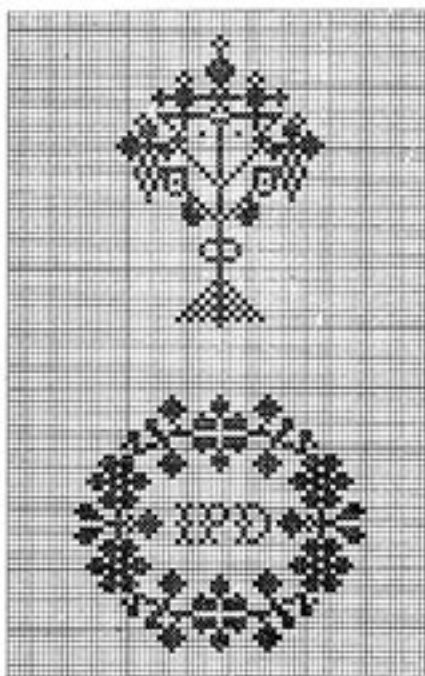
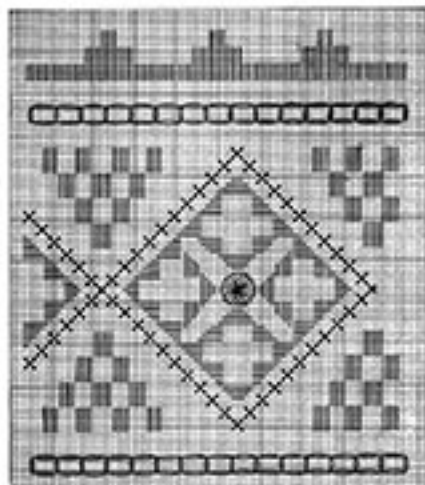
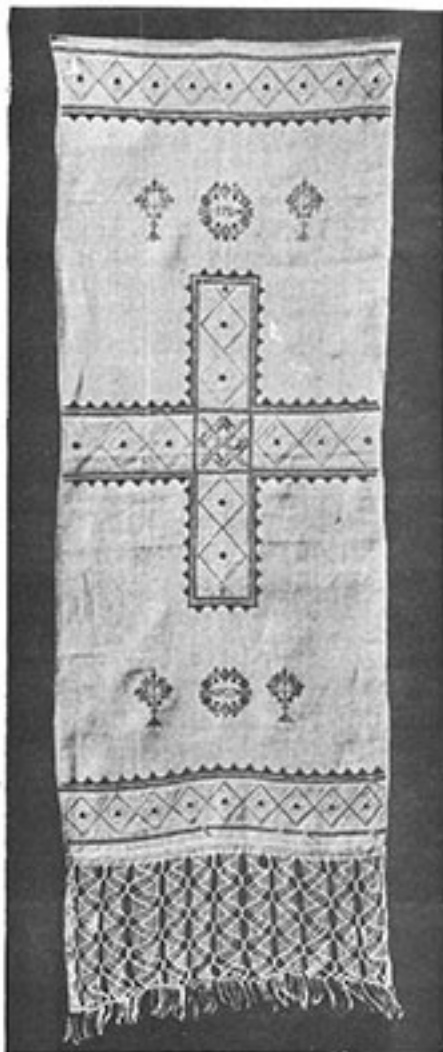
Stolpeklæde fra Frederiksborg amt.

Alder og navn : 1803 - IPD.

Størrelse : 99 cm langt med trendflætning, 34 cm bredt.

Materialer : hørlerred alyet med rød, blå og hvid hørtråd.

Syteknik : korsstingene er alyet med rød hørtråd over 2 tr. Farvefordelingen i tællesyningens borten: den takkede borte, kvadratsstingene og snæreballerne med blå, de store korssting med rød, det øvrige hvidt. Tegningen viser kun den lige borte, men mønstret i korsstet er omtrent det samme.

Roskilde amt. (Gundløse
lille)
Særk. Baldyring.

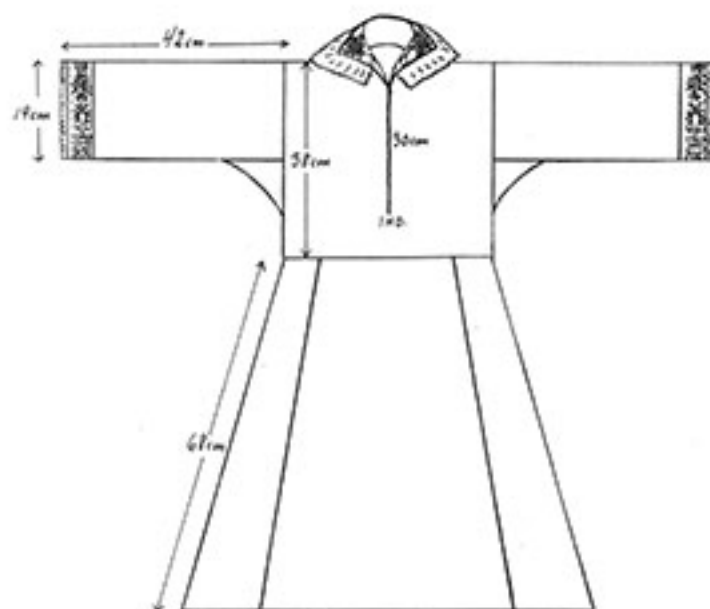
Særk fra Roskilde amt.

Alder og navn : 1847 ? IND.

Størrelse : se skitsen.

Materialer : overdelen hørlerred 20 x 20 tr. pr. o cm, nederdelen (grov) 16 x 12 tr.
pr. cm. Broderiet er syet med hvid hørtråd.

Syteknik : baldyring (se Berlingske Håndarbejdsbog).
Enkelte grunde er syet med hvidsøm. Ærmets bort er indrammet af kødes-
stingshulsøm. På kanten er en lille blønde syet med knaphulssting.
Navnet på særken er syet med hulsting.

DANSKES FOLKELIGE BRODERIENS MØNSTERBOK

forhandles fra :

Håndarbejds Fremme, Kongens Nytorv 30, Kbhvn. K. (H.Fr.)
Højskolerens Håndarbejde, Tyrebacken, Kerteminde. (H.H.)

Mønsterblad nr. 15 b.

Roskilde amt. (Gudsø-
lille)
Sørk. Boldyring.

Sørk fra Roskilde amt.

Alder og navn: se mønsterblad nr. 14 a.

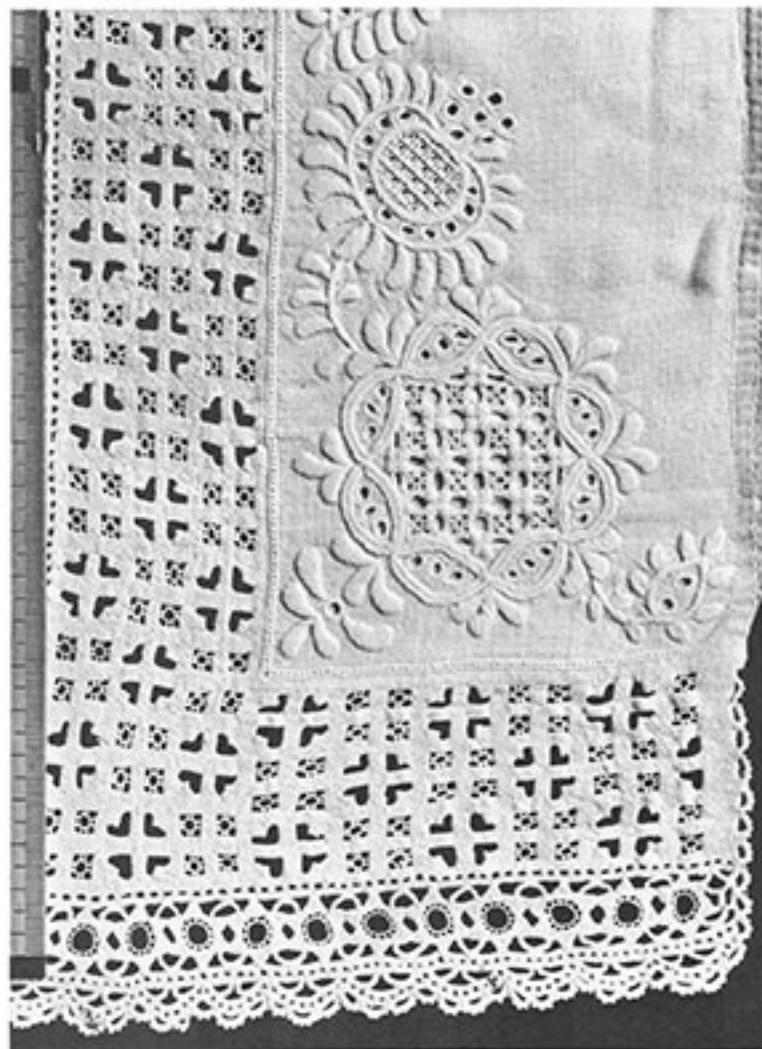
Størrelse : " " " "

Materialer : " " " "

Syteknik : " " " "

Fotoet viser en del af kraven i
naturlig størrelse. Den meget
brede blønde er syet med knappe
hulsting. Se Berlingske Hånd-
arbejdsbog: Hedeto-blønde.

Egnede materialer fås ved angiv-
velse af mønsterbladets nr. ved
henvendelse til H.Fr. og H.H.

Mønsterblad nr. 16.

Maribo ant. (Nykø-
bing F.)
Særskærner, Falster-
syning.

Særskærner fra Maribo ant.

Alder og navn :

Størrelse : Broderiet er 34 x 6 cm.

Materialer : hvidt hørlerred 21 x 19 tr. pr. o cm, hvid hørtråd.

Syteknik

: fælstersyning. Brede kontursting og fladsyning, grunde oven på stoffet (se Berlingske Håndarbejdsbog).

W vrangbuller - knuder >>>>dobbelte hekkesting med kastning.
Forneden musetækker med knaphulsting og 2 rækker bagsting over 3 tr.

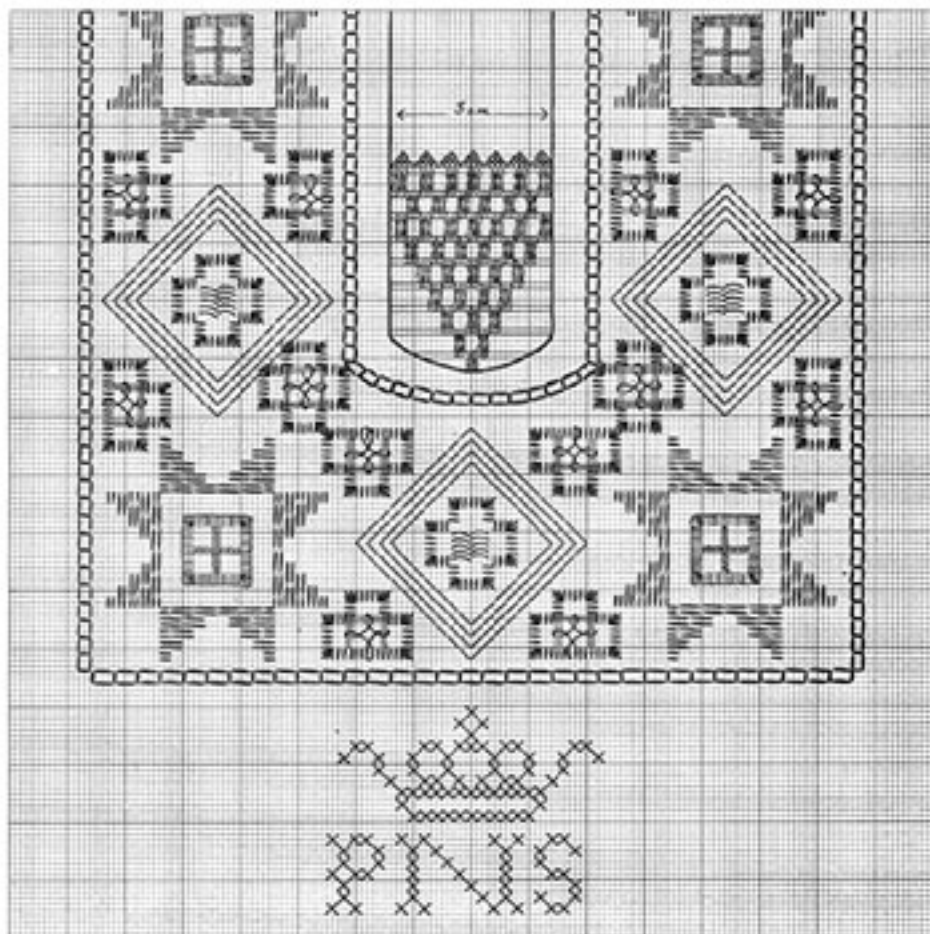
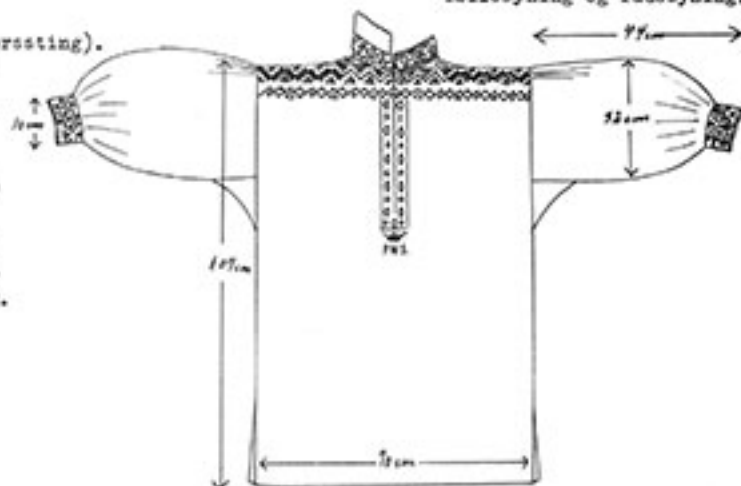
Skitsen er i naturlig størrelse og viser stingretning m.m.

Roskilde amt. (Jom-
struggård). Skjorte.
Tellesyning og rudesyning.

Skjorte fra Roskilde amt.
Alder og navn : ca. 1816.
PNS (blå koresting).
Størrelse : se skitse.
Materialer : hør/lærred
14 x 17 tr. pr. d. om.
Hvid hørtråd.

Syteknik :
tellesyning og rudesy-
ning (se Berlingske
Håndarbejdsbog). Teg-
ningen er af den dobb-
belte krave. Buene er
syet med knaphulsting.

forhandles fra :

Håndarbejds Fremme, Kongens Nytorv 30, Kbhvn. K. (H.F.)
Højskolerens Håndarbejde, Tyrebacken, Kerteminde. (H.K.)

Skjorte fra Roskilde amt.

Alder og navn : se nummerblad 17 a.

Størrelse : " " "

Materialer : " " "

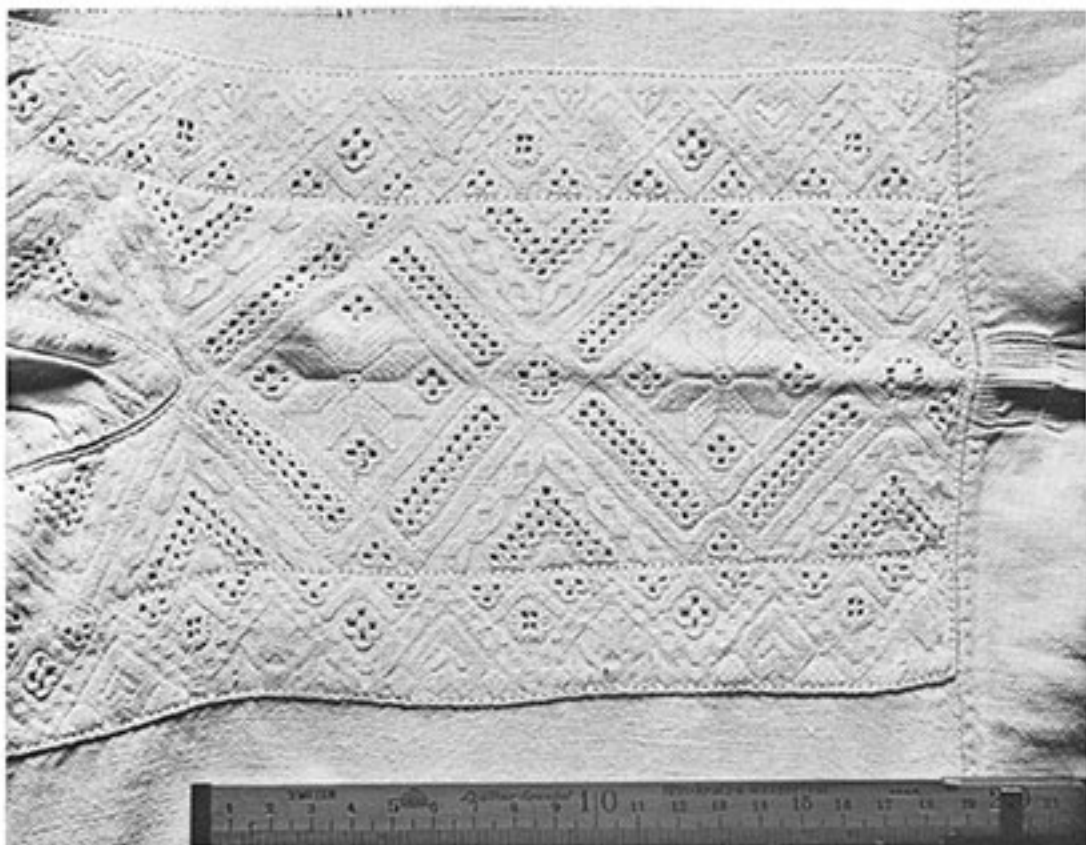
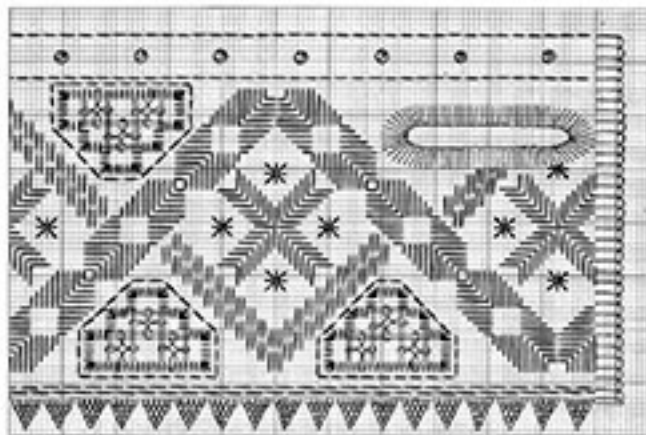
Øytekalk : " " "

Nummerblad nr. 18 b.

Roskilde amt. (Jens
strøgård).Skjorte. Tølløse
sag og rødsyning.

Udarbejdet af Gudrun Andresen

Foto af skulderstykket, som er syet oven på skjorten.
Bemærk rynker på ærme og indsat kile ved krave.
Tegningen viser håndtækningsmønstre, der er
afsluttet med hedebejgninger.

Skjorte fra Roskilde amt.

Alder og navn:

se mønsterblad 17 a

Størrelse:

se "

Materialer:

se "

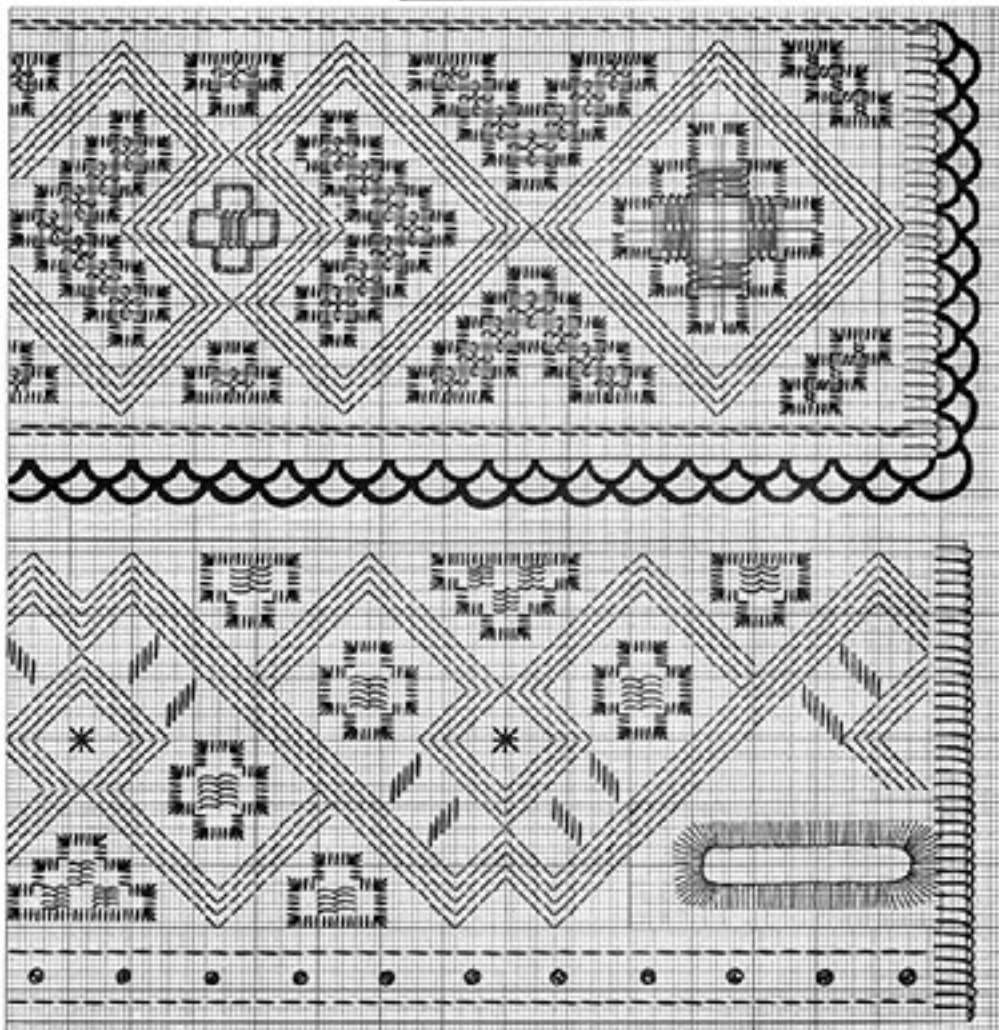
Syteknik:

se "

Foto viser håndlinning.

Tegningen er af mønstret

ret omkring slidsen.

Mønsterblad nr. 20.

København amt.
(Dragør).
Hus. Flettesting.

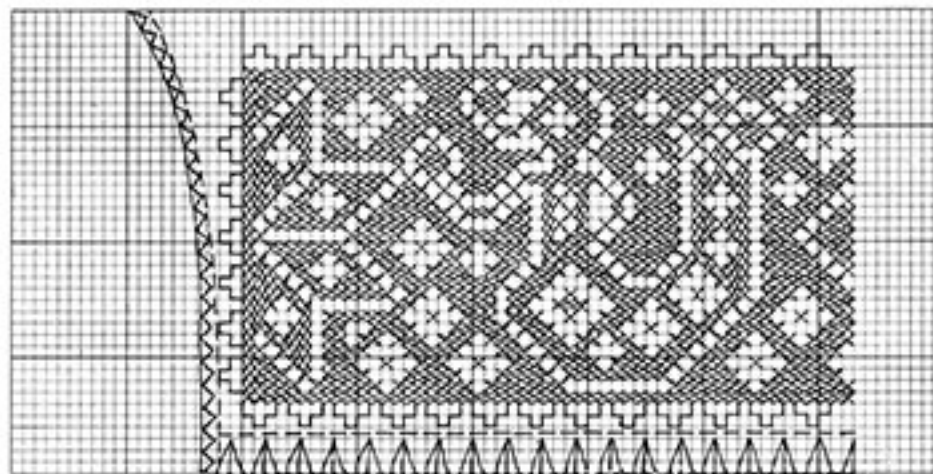
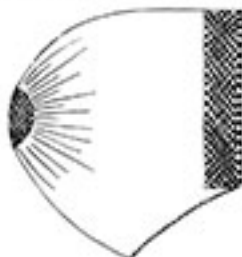
Hus fra Amager.

Alder og navn : (måske fra 1700 tallet).

Størrelse : husen har kunnet dække al håret.

Materialer : hørlerred 23 x 20 tr. pr. ø om. Husen har været syet enten med mørkebrunt eller sort silketråd - er meget falmet.

Sytekniik : lodrette flettesting (se Berlingske Hånds
arbejdsbog). Stingretning er både lodret
og vandret. Borten afsluttes med en lille
bolbeinbort. På forkanten af husen knap-
hulsting i vifteform. Husen er rynket sam-
men i nakken, og en roset er syet over
stoffet, måske med knaphulsting (se
skitsen).

Udarbejdet af Gudrun Andresen, Engelsholm

Aalborg amt. (Lyngs
bjerggård).
Fynte håndklæde.
Dragværk.

Fynte håndklæde fra Aalborg amt.

Alder og navn : ca. 1825.

Størrelse : 204 cm lang og 28 cm bred.

Materialer : hørlerred 18 x 16 tr. pr. 3 cm. Hvid hørtråd.

Syteknik : syningen ligner dragværk, nettet er meget åbent, 4 tråde ud - 2 stå.
Der er stoppet med grov tråd omkring figurerne. Blonden er ikke til-
sat, men syet af stoffet, 4 tråde ud - 4 tråde stå. Der er syet tunge-
sting i spidserne, og derefter er stoffet klippet af. Der er kun brow-
deri foruden af håndklædet. Bemærk at der er skant på begge sider
af stoffet.

Maribo amt. (Tingsted, Falster).
Stolpeklæde, korssting, hulsøm.

Stolpeklæde fra Falster.

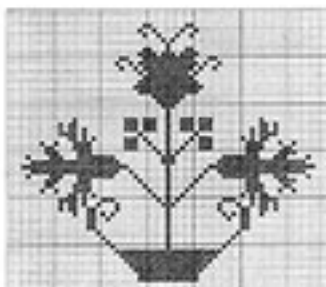
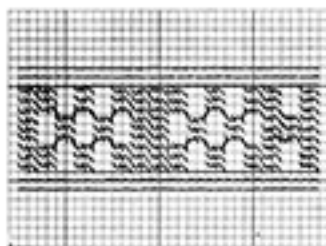
Alder og navn : ca. 1855 - AND.

Størrelse : 75 x 33 cm.

Materialer : hørlerred 16 x 14 tr. pr. o cm. Blå og hvid hørtråd.

Syteknik :

træet og bogstaverne er syet med korssting over 2 tr. med blåt garn. Hulsømmen er syet med slyngesting, afsluttet med 2 rækker bagsting. Se tegningen. Trendflektningen er syet til stolpeklædet. Bemærk tekst: DEFE - HANKLA - HØRE - AND - TIL.

Udarbejdet af Gudrun Andresen, Engelsholm

Pung fra Sore ant.

Alder og navn : 1807. IANS.

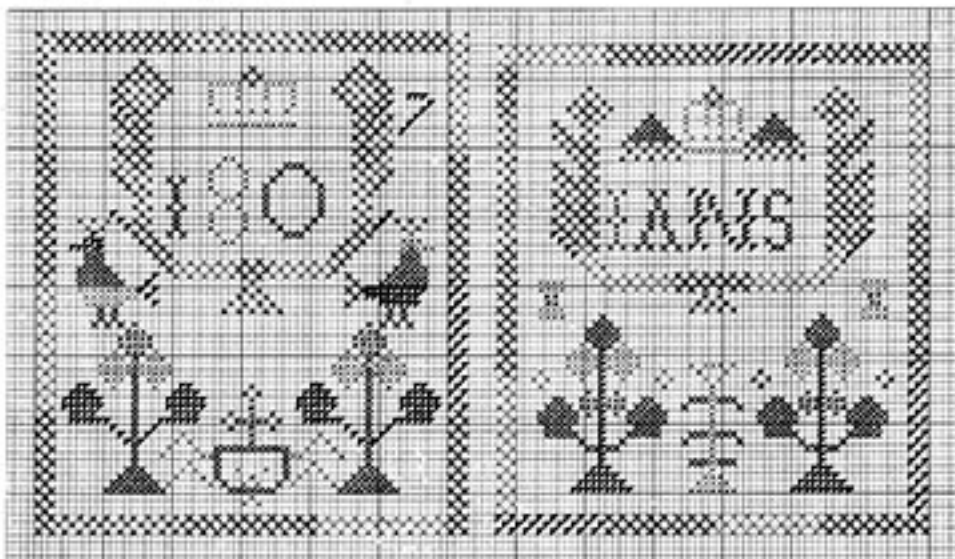
Størrelse : 19 x 15 cm.

Materialer : blålrørred 12x13 tr. pr. 8 cm, syet med silke og uld.

Sytekniik: Korssting. Stingene er syet meget uregelmæssigt.
De grønne, gule og blå farver er syet med silke, den røde farve med uld. Duskene er af hvidt og rødt garn.
Der er kastet om hullerne med gult garn, og snoren er af sejl-garn.

x rød o grøn . gul / blå.

Mønsterark 24.
Holbæk amt. (Refsnæs).
Altergangsterklæde.
Tællestyning.

Kv.nr. 981 A

Terklede fra Holbæk amt.

Sterrelse : 72 x 68 cm.

Materialer : bomuldstof ? groft bomuldsgarn.

Syteknik : Tællestyning. Hulsøm. (Vrangen: heksesting).

Spidserne er af samme stof som terklædet. Disse er kun anbragt 44 cm op ved begge sider.

Mønsterark nr. 25.
Sønderborg amt.
(Løvensby, Als)
Silketørkløde.
Fladsyning.

Kv.nr. 732.

Skuldertørkløde fra Als.

Alder : ca. 1800.

Størrelse : 187 x 85 cm. (foto: halv størrelse.)

Materialer : sort, blødt kipervævet silkestof, syet med usøet silketråd.

Sytekunik : flad fladsyning (se Anagersyning i Berlingske Håndarbejdsbog). Tørklødet er på den ene halvdel broderet i glødesfarver: gulbrun, blågrøn, vissengrøn, blårod, beige og lidt blåt. Den anden halvdel er med sørgfarver : blåt og beige. Mønstrene er forskellige. Fotoet viser glødesiden.
Det var meget almindeligt at brodere tørkløderne på denne måde.

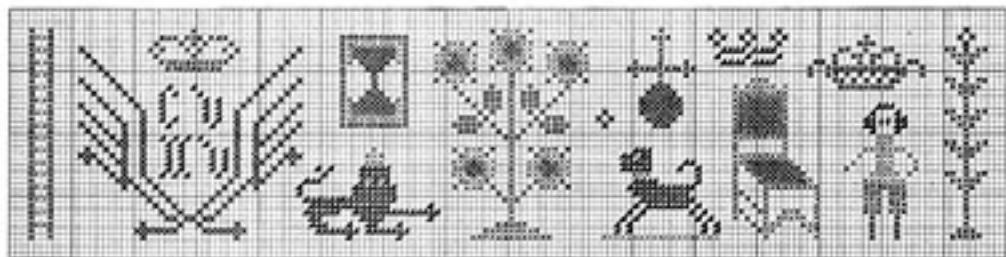

Navneklud fra Haslev.

Kv. nr. 633,II

Alder : 1754.
 Størrelse : højde 30 cm, bredde 32 cm.
 Materialer : tyndt uldstof - silketråd i pastelfarver.
 Syteknik : korsting, petit point, tællesyning og gobelinsting i rokokkokjolen.

x rød *grøn #brun +blå .gul

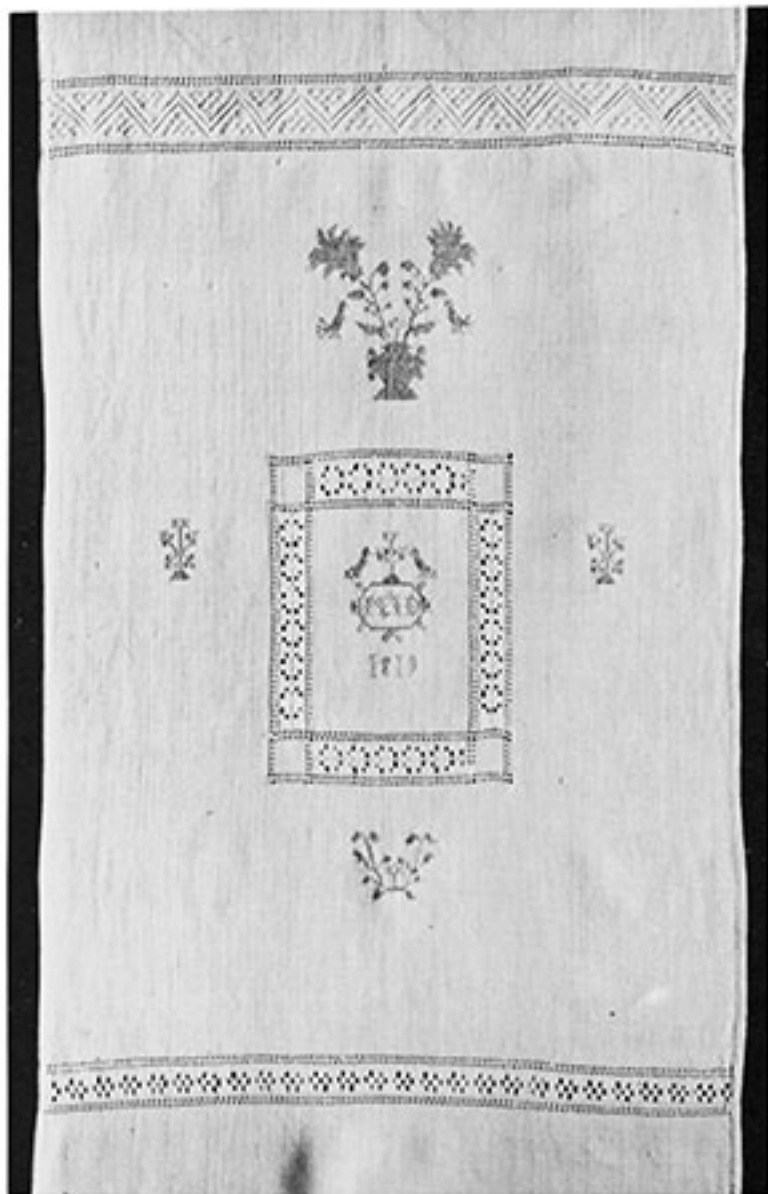
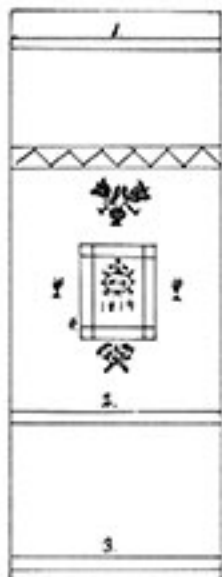

Mønsterark nr. 27 a.
 Maribo amt.
 (Frejlev, Lolland)
 Stolpeklæde.
 Tællesyning. Hulsemme.

Stolpeklæde fra Lolland.

Alder og navn : 1819 - MID.
 Størrelse : længde 104 cm, bredde 38 cm.
 Materialer : hørlerred 15 x 13 tr. pr. ocm. Hvid og blå hertråd.
 Syteknik : tællesyning, korssting, stoppede hulsemme.

Kv. nr. 449 A.

Mønsterark nr. 28 b.
 Maribo amt.
 (Frejlev, Lolland)
 Stolpeklæde.
 Tellesyning, hulseme.

Kv. nr. 449 A.

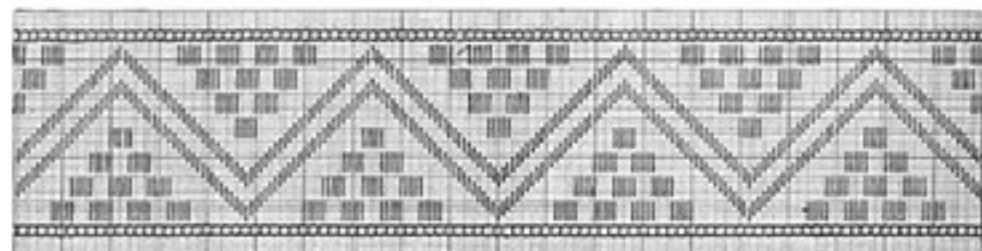
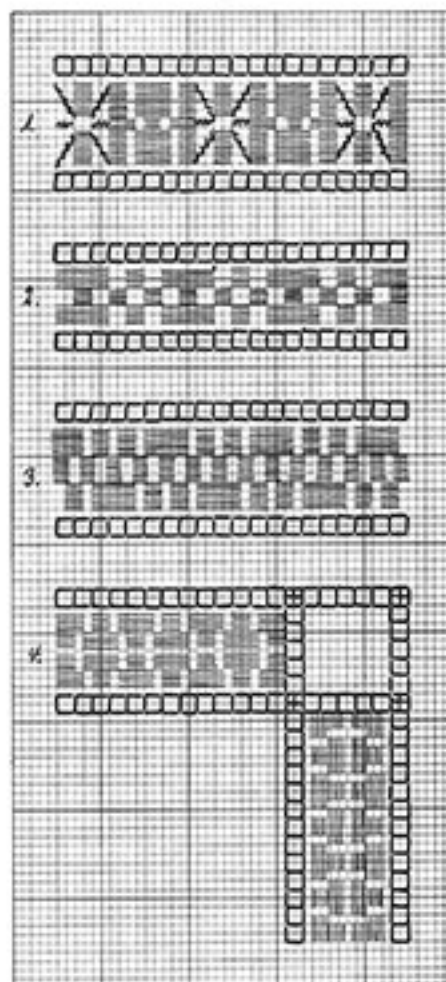
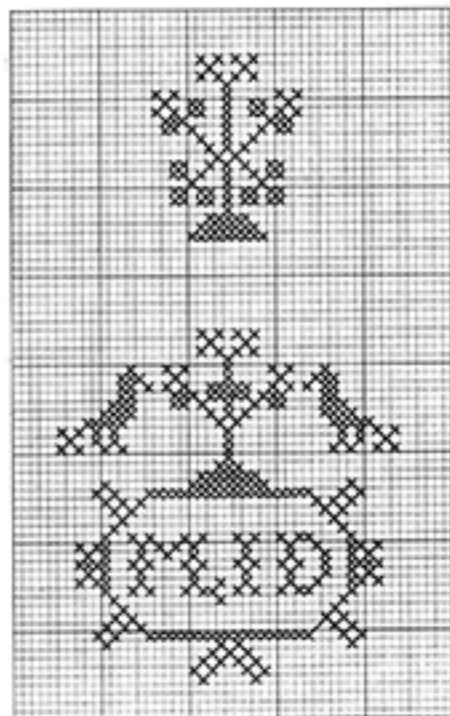
Stolpeklæde fra Lolland.

Alder og navn : 1819 - MID.

Størrelse : 104 x 38 cm.

Materialer : hørlerred 15 x 13 tr. pr. wcm.
 Hvid og blå hørtråd.

Syteknik : tellesyning, koreasting og
 stoppede hulseme.
 (I midten af hulsem nr. 4
 står 2 tråde af stoffet).

Mønsterark nr. 29.
Sore ant (Sandved)
Forklæde.
Tamburering.

Forklæde fra Sore ant.

Kv. nr. 1901 e.

Materiale: Tyndt gasestof.

Sytekniik: Tamburering. Små motiver er spredt over hele forklædet. Fotoet er i halv størrelse og viser borten forned. Forklædet kan have hørt til en ung piges brudekjole.
Se Berlingske Håndarbejdsbog under tamburering.

Silkehue fra Hundslev.

Ålder: ca. 1830.

Udarbejdet af Gædun Andresen

Materialer: Buen er af rødt, blødt silkestof. Broderiet i lyse, søde farver.

Sytekniik: Ligner applikation. Det påsyede stof er en art blød i tyndt gæse-
stof. Båndene er lagt lidt over hinanden, så blomsterne er lidt op-
højede. Se Berlingske Håndarbejdsbog.
En malet kopi af buen kan lejes ved henvendelse til sekretariatet,
Engelsbols Højskole pr. Bredsten.

Mønsterark nr. 31.
Svendborg amt(Lye)
Oplod.
Tellesyning, hulsem.
Kv. nr. 1652 c.

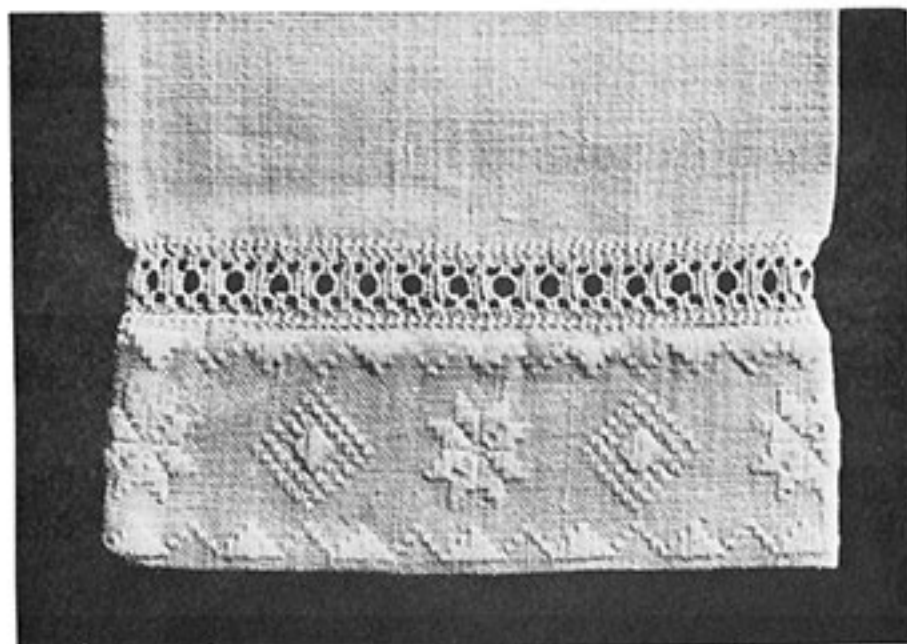
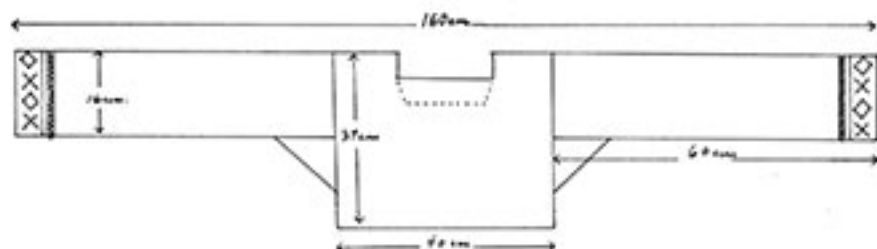
Oplod fra Lye.

Alder: 1872.

Størrelse: Se målene på skitsen. Denne oplod har usandsynligt lange ærmer og meget kort liv.

Materialer: Groft hørlerred 17 x 14 tr. pr. o cm., hvid hørtråd.

Syteknik: Tellesyning og hulsem med slyngesting.
Fotoet er lidt under naturlig størrelse.

Monsterark nr. 32 a.
Sore amt (Skelskøer?)
Skabsstump.
Hvidsø.

Kv. nr. 1967 j.

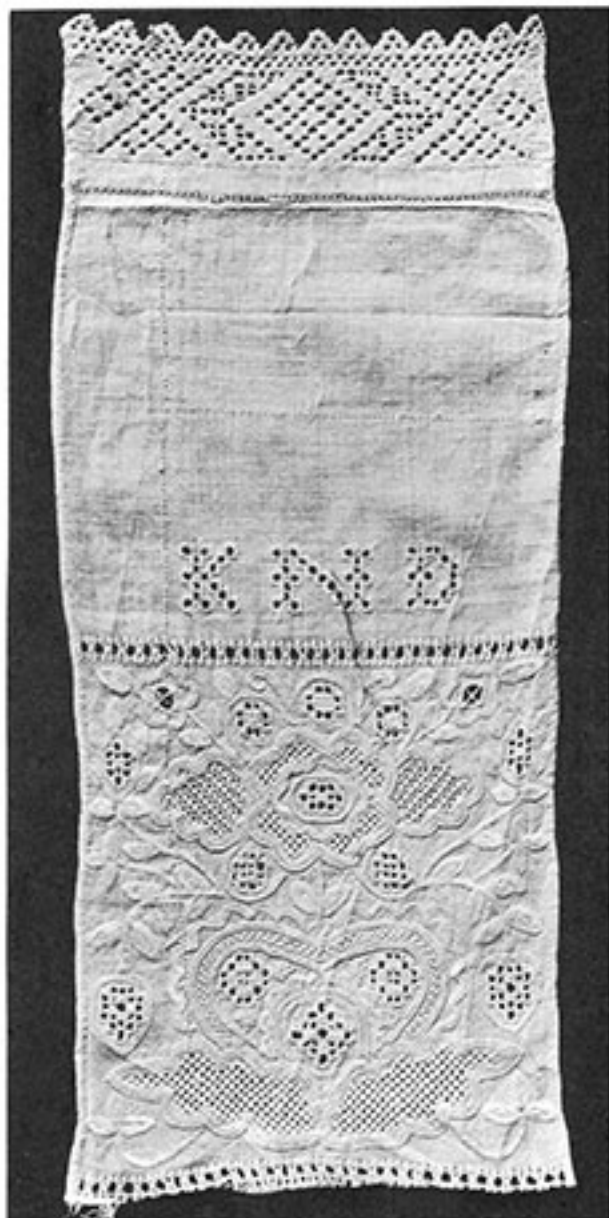
Skabsstump fra Skelskøer (?)

Navn: K N D

Størrelse: 35 x 14 cm.

Materialer: Hørlerred og hørtråd.

Syteknik: Hvidsø med enkelte rudesyningsfigurer.
Navnet med rudesyning.
Foroven en syet blonde.
Se Berlingske Håndarbejdsbog.

Mønsterark nr. 33 b.
Sore ant (Skalsker?)
Skabestump.
Hvidsø.

Kv. nr. 1967 j .

Skabestump fra Skalsker (?)

Navn: K N D

Størrelse: 35 x 14cm.

Materialer: Hørlærred og hørtråd.

Syteknik: Hvidsø. Grunder: dobbelte korssting, kasterække og korsstingerække, stopning i rudesyningsfigurerne.
Nogle af blomsterne er syet med tungsting. Dobbelte hekkesting i den store figur.
Tegningen i naturlig størrelse.

Mønsterark nr. 34.
 Roskilde amt (Østet)
 Skjortekrave.
 Rudestygning, hulsemme.

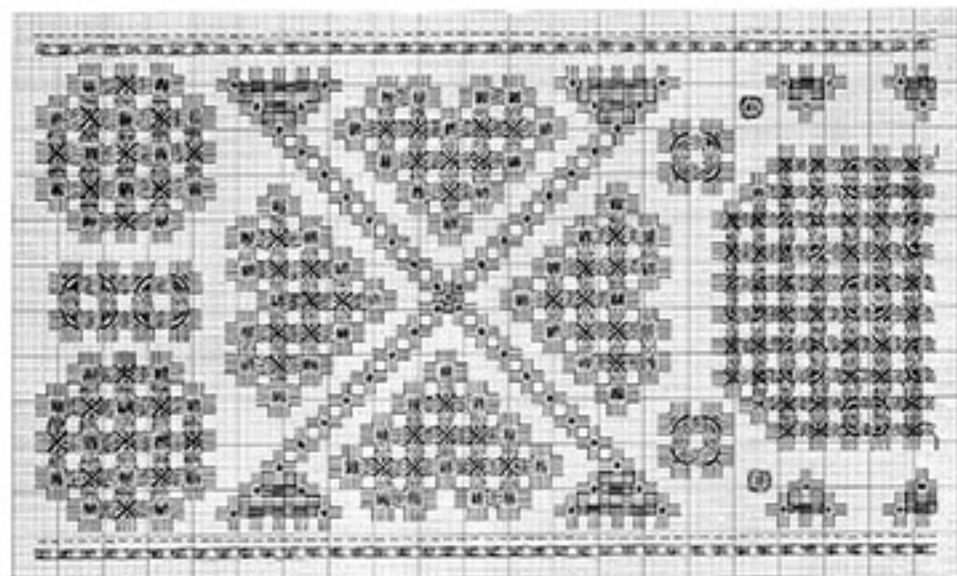
Kv. nr. 10280 f.

Skjortekrave fra Hedeboegnen.

Størrelse: 41 x 14 cm med blonde.

Materialer: Hærlærred og hærtråd.

Sytekniik: Rudestygning med stolpet net (som baldyring). Bemærk, at stolpmingen flere steder er over et ulige antal tråde. Hulsemme med både stopning og slynge-sting. Syet blonde.

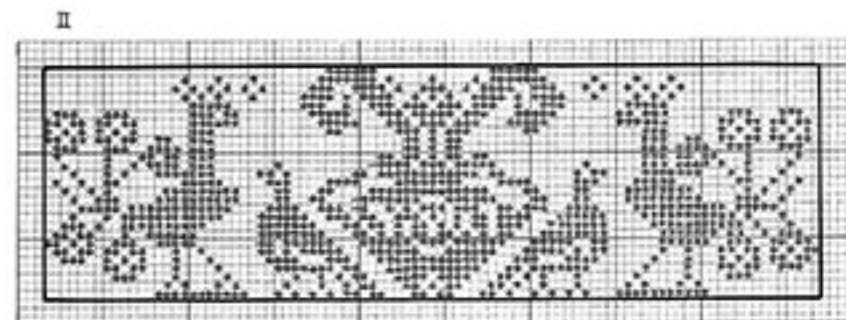
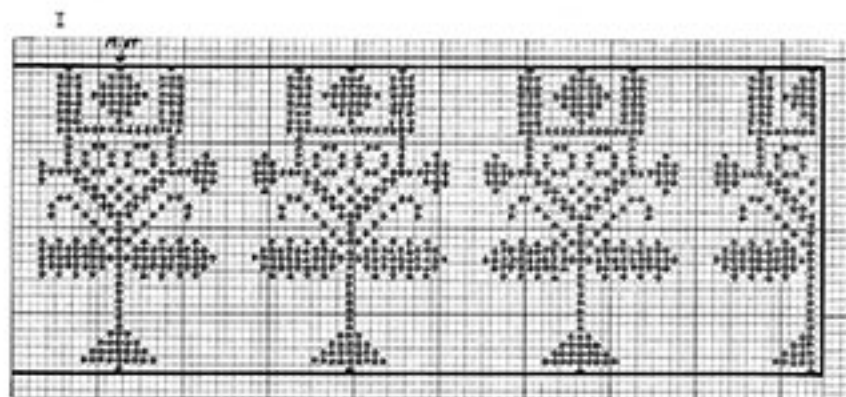
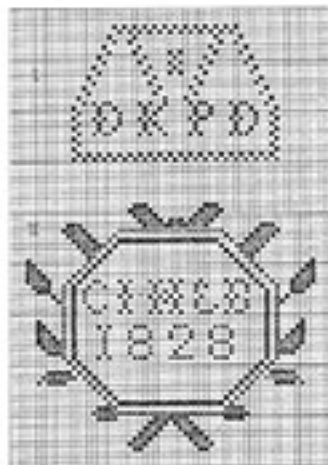

Mønsterark nr. 35.
 Præste ant.
 2 pudevær I. II.
 Dragværk, Korsting.
 I. Kv.nr. 270 o.
 II. " 311 o.

Pudevær: I. Rensede. II. Hellested.
 Størrelse : I. 69 x 67 cm. II. ensyet.
 Materialer : I. Hellenværket syet på groft her-
 lærred 14 x 14 tr. pr. 9 cm. selve
 pudeværket finere stof.
 I. og II. Broderiet syet med hvid,
 blå og rød hertråd.

Syeteknik : Dragværk.
 I. trådstrek 2 ud - 3 stå
 II. trådstrek 3 ud - 3 stå

× blå
 • rød

Serk fra Hedeboegnen.

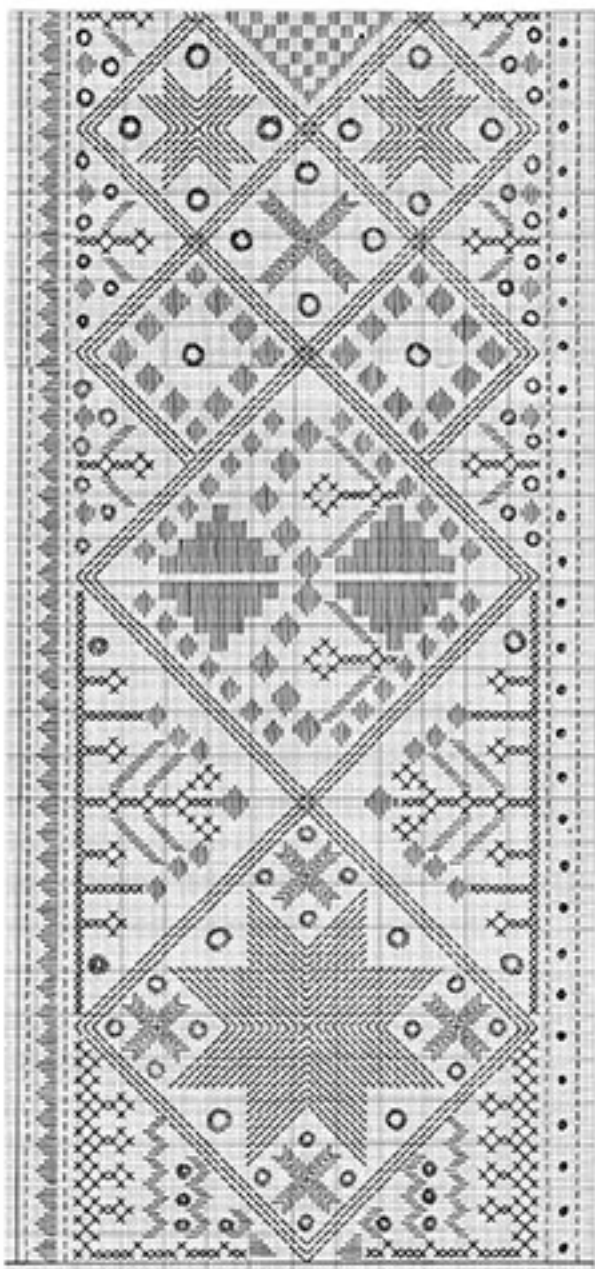
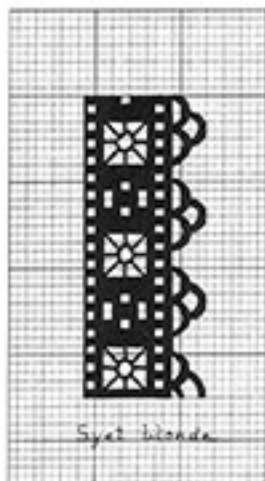
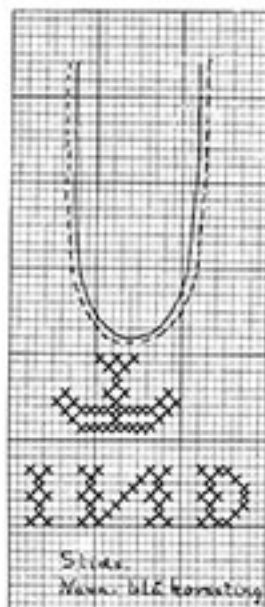
Materialer : hørslarred 15 x 16 tr. pr. o cm. Hertråd.

Syteknik : tellesyning. Syet blønde.

Den store tegning : kraven.

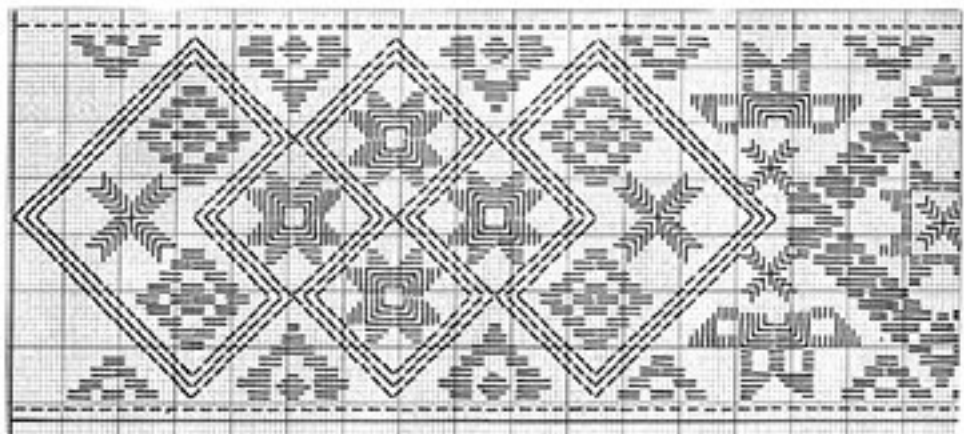
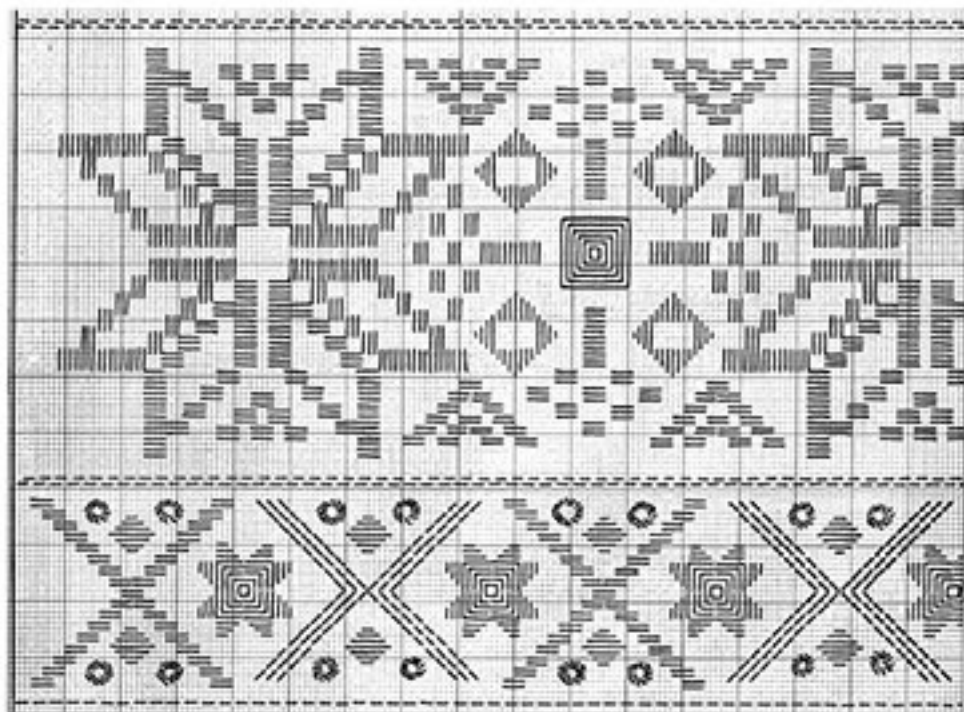
Kv.nr. 10214 1.

Udarbejdet af Gudrun Andersen, Engelsholm

Særk fra Hedeboegnen.
 Se monsterark 36 a.

Øverste tegning : Skulderstykke, den smalle bort findes på begge sider af den brede.
 Nederste tegning : Særkearme - her var tilsat kniptet blonde.

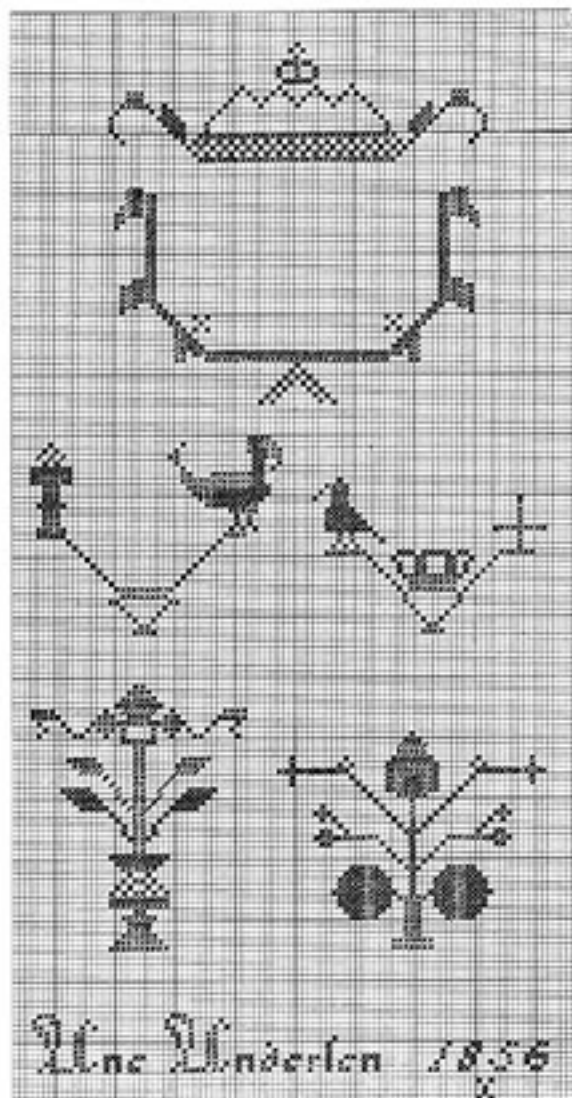
Pudevær fra Boeslunde.

Størrelse : 67 x 62 cm.

Materialer : fint lærred 26 x 26 tr. pr. cm. Rød og blå hærtråd ?

Sytekunst : korsting over 4 x 4 tr. eller 3 x 3 tr. Dæk i hjørnerne af rødt, blå og hvidt garn.

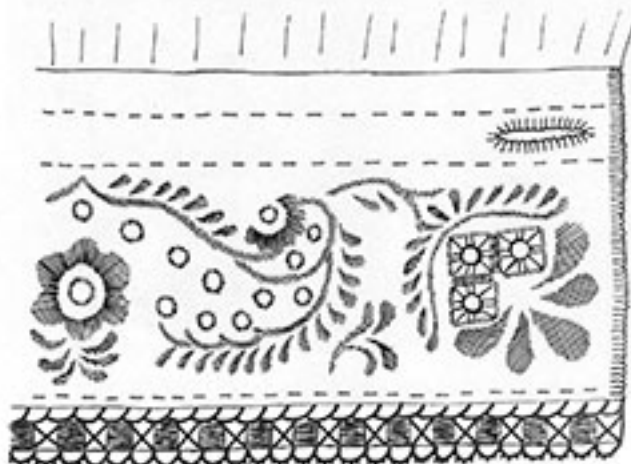
— lyseblå x blå • rød

Skjorte fra Hedeboegnen.

Navn : A.P.S. (rede korsting under slidsen).
Materialer : herlerred 19 x 18 tr. pr. o. cm. Hvid hertrid.
Sytteknik : baldyring. Syede blonder på krave og håndlinning.
Håndsyede knapper.

Første motiv : håndlinning.
Andet motiv : kravens yderside.
Tredie motiv : kravens inderside.

Pudevær fra Falters.

Brøderiets størrelse : 16 x 56 cm.

Materialer : mellemværket syet på fint hærlerred. Selve pudeværet meget
groft stof. Forneden på dette navn med blå korsting (M I D).

Syteknik : grunde ovenpå stoffet, fladsyming, kontursting m.m.

Udarbejdet af Gudrun Andersen . Engelholm

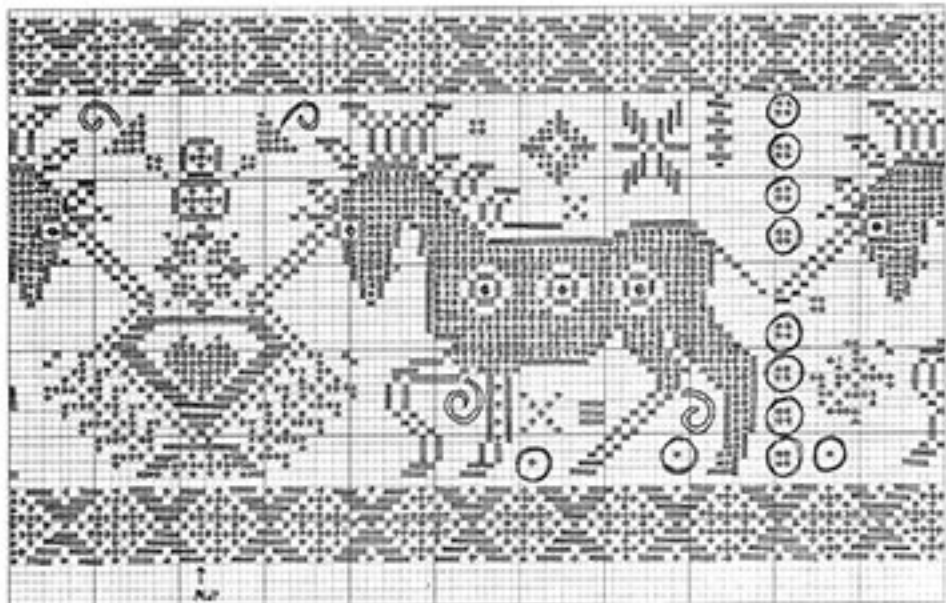
Monsterark nr. 41.
 Odense amt.
 (Kartofte).
 Pudevår.
 Filering.
 Kv.nr. 1085 e.

Pudevår fra Fyn.

Størrelse : 90 x 64 cm ialt. Bortens bredde 17 cm.

Materialer: hørlerred 22 x 18 tr. □ cm, mellemværket er lavet af hørtråd.

Syteknik : mellemværket er en art filering og udfyldt med alyngesting og stopning. I de runde figurer på tegningen er der trukket over og under nettet et par gange. Der findes en del pudevår på Fyn med fileret mellemværk, fine i mønstre og masker som dette, men de fleste er meget grove i maskerne og fyldt ud med geometriske mønstre. Pudevåret er forneden mærket med rødt korsstingsnavn N.P.S.

DANMARKS FOLKELIGE BRODERIERS MØNSTERTJENESTE

Mønsterark 42.
Roskilde amt.
(Havdrup).
Agerhynde.
Almuesyning.
Kv.nr. 10266 b.

Agerhynde fra Hedeboegnen.

Alder og navn: 1809 - S O D. Syet af Sofie Oladatter.

Størrelse : 75 x 60 cm.

Materialer : mørkeblåt kipervævet uldstof - bagklædningen mørkeblå hør-
larred. Broderiet er syet med 2 trådet uld, garn -
5 farver: hvidt - rødt - gult - blått og grønt.

Syeteknik : fladsyning, lange kontursting og heksesting. Navn og årstal
er syet med overkastede kontursting. Udenom puden er en
frynse i broderiets farver.

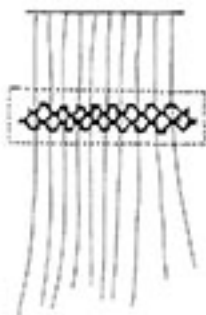

Skjorte fra Hedeboegnen.

Navn : A D O S med blå korsting.

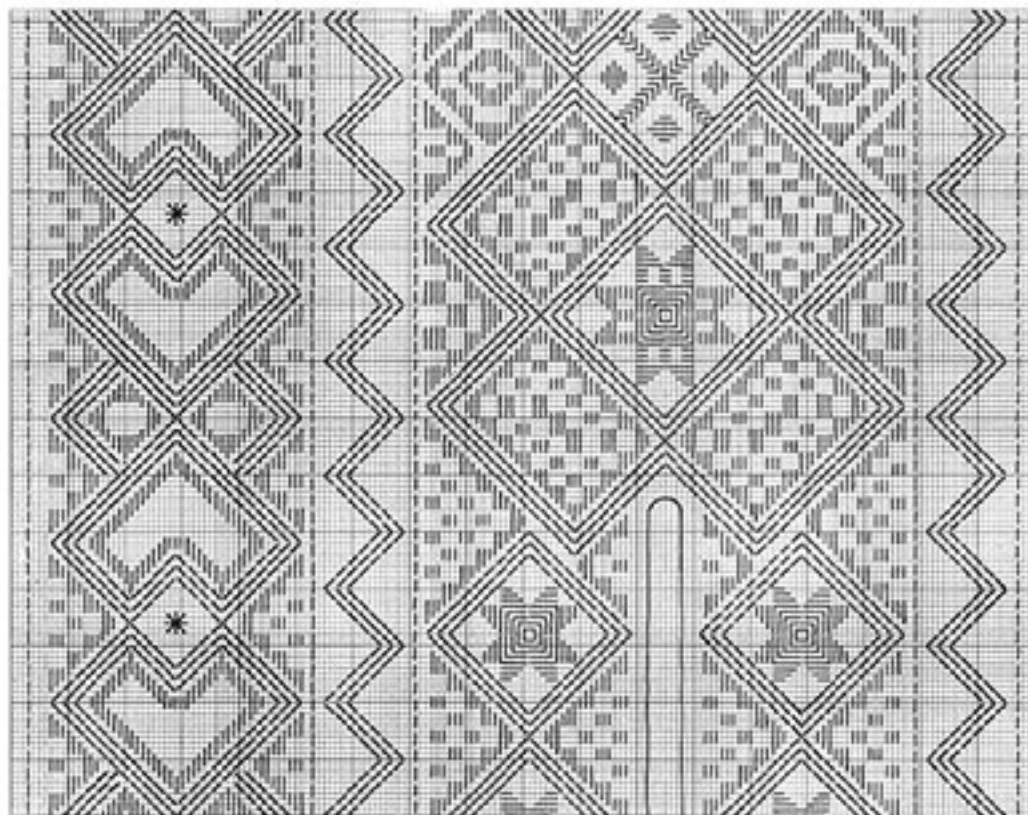
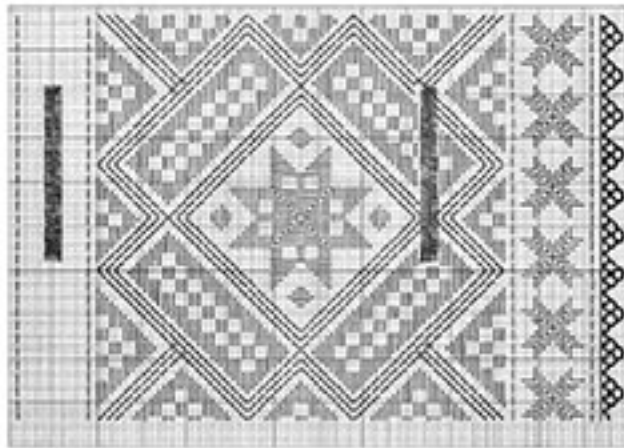
Materialer: hørlerred 14 x 13 tr. pr. Gcm. Hvid hørtråd.

Syteknik : tællesyning. Den ene skitse viser hvordan læggene forevæn på ærmet er holdt på plads af dobbelte heksesting og den anden forstærkningen forneden på skjorten.

Se monsterark 43 a.

Tegningen til venstre håndlinning, til højre krave og foruden skulderstykke.

DANSKES FOLKLIGE BROGERIERS KØNSTERTJENESTE

Konsterark nr. 45.
 Præste ant.
 (Løstrup-St. Elise)
 2 lagner.
 Korsting.
 Kv.nr. 1613 a.
 319 a.

2 navneerklæringer fra lagner. Præste ant.

Alder og navn: tegningen til højre K S F - I D - 1854.
 tegningen til venstre: bemærk at årstallet
 er syet med romertal (1856),
 III måske nummerering af lagnet.

Størrelse : 2,20 x 1,55 m.

Materialer : hørlerred 16 x 16 tr. og 18 x 18 tr. pr. cm.
 rød og blå hertråd.

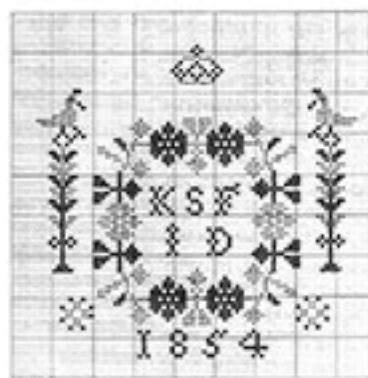
Syteknik : korsting over 2 x 2 tr.

To vidt forskellige typer af navnekranse syet
 på samme tid og på samme egn.

319 a er skitse og navneerklæringer.

x rød

• blå

Mønsterark nr. 46.
Københavns amt.
Vridsløse.
Stolpeklæde.
Dragværk, korsting.
Kv.nr. 3381 c.

Stolpeklæde fra Hedeboegnen.

Alder og navn: 1805 - A S S.

Sterrelse : 130 x 40 cm.

Materialer : hørlerred - hørtråd.

Sytekniik : dragværk med slyngesting, forneden af stolpeklædet rester af en trendfletning. Navnemærkningen er syet med korsting, samme navn og årstal er syet ind i dragværksborterne.

Skulderterklæde fra Aarhus amt.

Størrelse : 90 x 90 cm.

Materialer : mørk violet silkestof med indvævede borter i kanten syet med usæet silketråd. I enkelte figurer er tyll syet ind.

Syeteknik : fladsyning syet som anagersyning (se Berlingske Håndarbejdsbog).
Broderiet er syet med 3 røde farver, 2 grønne samt lyseblåt og hvidt.

DANMARKS FOLKELIGE BRODERIERS MØNSTERTJENESTE

Mønsterark nr. 48 a.
København amt.
Taastrup.
Stolpeklæde.
Dragværk, hvidsøm.
Kv.nr. 2335.

Stolpeklæde fra Hedeboegnen.

Alder og navn : 1822 - K N D.

Størrelse : 119 x 34 cm.

Materialer : hørlerred - hørtråd.

Syteknik : dragværk - hvidsøm. En enkelt bort samt navn og årstal er syet med rudesyning. Forneden en trendfletning. Stykket med hvidsøm er syet til.

DANMARKS FOLKELIGE BRODERIERS MONSTERTJENESTE

Forhandles fra :

Håndarbejdets Presse, Kongens Nytorv 30, Kbhvn. K. (H. Fr.)
 Højskolenes Håndarbejde, Tyrebacken, Kerteminde. (H. H.)

Monsterark nr. 49 b.
 Københavns amt.
 Taastrup.
 Stolpeklæde.
 Dragværk, hvidsen.
 Kv. nr. 2335.

Stolpeklæde fra Hedeboegnen.

Se nr. 48 a.

Tegningen viser hvidsensborten i naturlig størrelse.

De udtrukne grunde er syet med dobbelte korssting.

Dobbelte hekkesting i de båndagtige figurer.

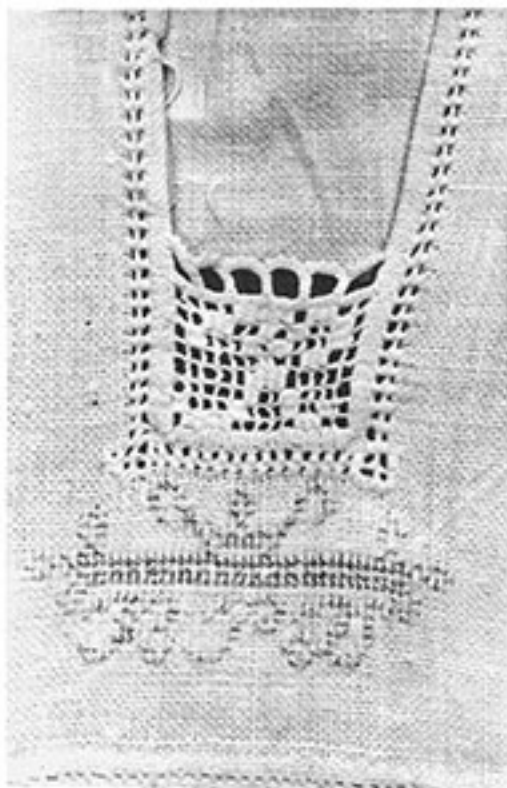

Vedligehold af Gudrun Pedersen - indleveret 1910

Særk fra Hedeboegnen.

Materialer : hørslørred - hørtråd.

Sytekunik : åbensyet hedeblonde med ringe, spidser og buer.
Billedet til højre viser det nederste af slidsen,
der er forstærket ved hjælp af udspændte tråde,
hvori er stoppet et K. Særken er syet af Kirsten
Pedersdatter, f. 1823, d. 1910.

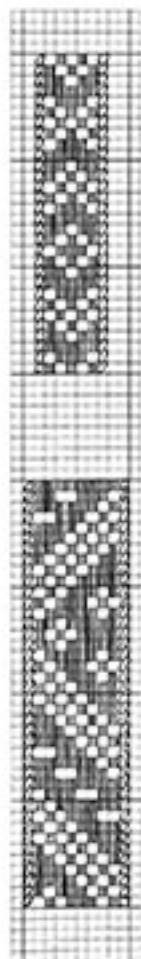

DANMARKS FOLKLIGE BRODERIERS MØNSTERTJENESTE

Mønsterark nr. 51.
 Roskilde ant.
 Vinding.
 Særk.
 Rudesyning og
 halsen.
 Kv.nr. 1883 f.

Særk fra Hedeboengen.

- Navn : K S D i røde korsting neden for alidsen.
 Materialer : hørlerred 18 x 18 tr. pr. cm.
 Syteknik : rudesyning med lidt tellesyning. Tæt syet blonde, den øldate
 type af syede blonder. Den øverste tegning af stoppede hals-
 some er fra kraven, den nederste fra ærmerne.

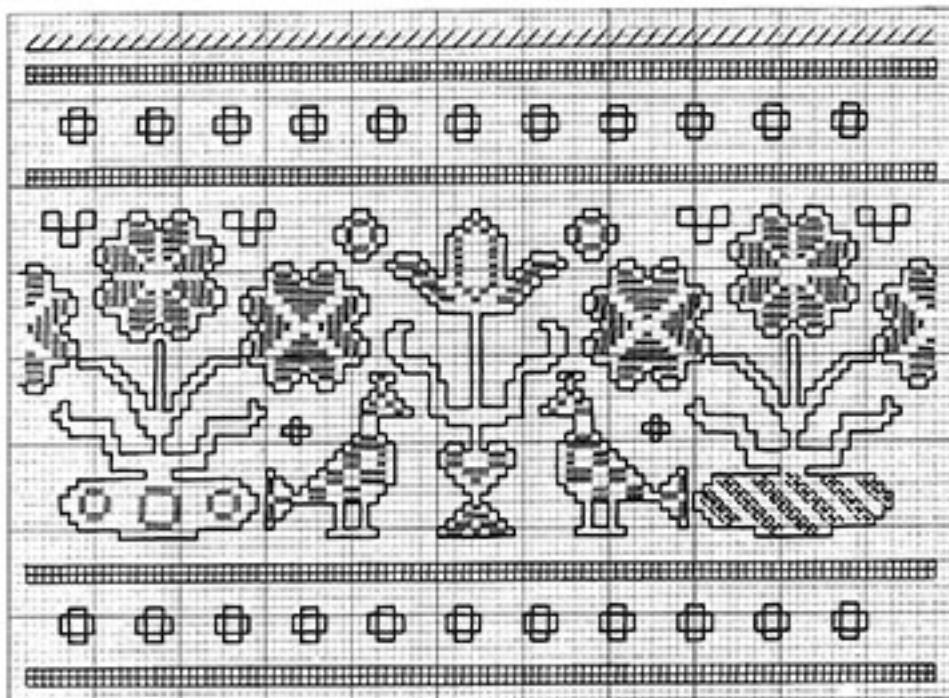
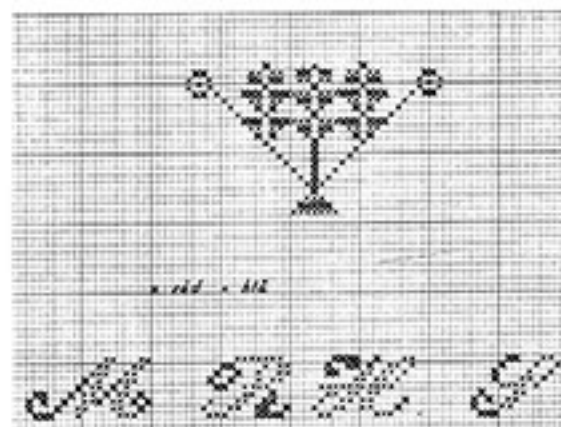
Nøsterark nr. 52.
 Præsto ant.
 Sneesere.
 Pudevår.
 Rudeayning.
 Kv.nr. 1612 a.

Pudevår fra Præsto ant.

Størrelse : 60 x 70 cm.

Materialer : hørlerred 14 x 14 tr. pr. 10 cm.

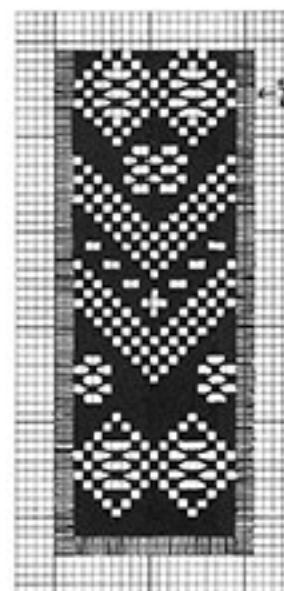
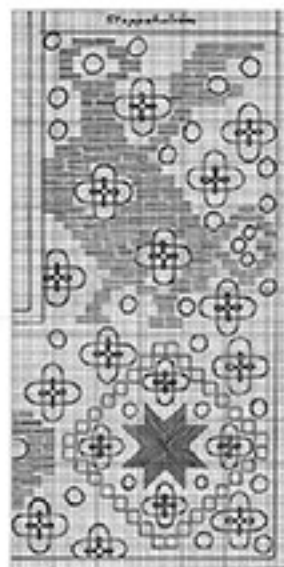
Syteknik : mellemverket med rudeayning er kastet til selve pudevåret.
 Dette er mærket N.R.N.S. i røde og blå korssting.

Slab (hagesnak). Størrelse 24 x 22 cm. Foroven har der siddet bandler, som blev krydset på ryggen og puttet i stropperne forneden (se skitse). Kanten på slabben er syet med stoppehulsøm og platværk (se skitse), yderst på sømmen hvide knaphulstingvifter.

Materialer: hørlerred 20 x 21 tr. pr. □ cm. Flettestingene er syet med sort, hårdtsnoet silke, falmet til brunt. Det hvide broderi med hørtråd.

Alder og navn: Anne - S I D - 1776.

DANMARKS FOLKELIGE BRODERIENS MØNSTERTJENESTE

forhandles fra :

Håndarbejdets Fremme, Kongens Nytorv 30, Kbhvn. K. (H. Fr.)
Højskolernes Håndarbejde, Tyrebakken, Kerteminde. (N. H.)

Mønsterark nr. 54.
Odense ant.
Hundslev.
Tørklæde.
Tamburering.
Kv. nr. 1022 k.

Tørklæde fra Fyn.

Størrelse : de to sider er 90 cm. Den tredje side ca. 128 cm.

Foto : naturlig størrelse. Tegningen ved siden af er fortsættelse af motivet.

Materialer : gazeagtigt bomuldstof.

Syteknik : tamburering, sammentræksgrund i blonderne.

Udarbejdet af Gudrun Andresen.

Oplod fra Falster.

Materialer : herlerred 19 x 19 tr. pr. G cm.
 Broderiet er syet med hvid hørtråd.
 Navnet med blå hørtråd.

Sytekunik :

Falstersyning.

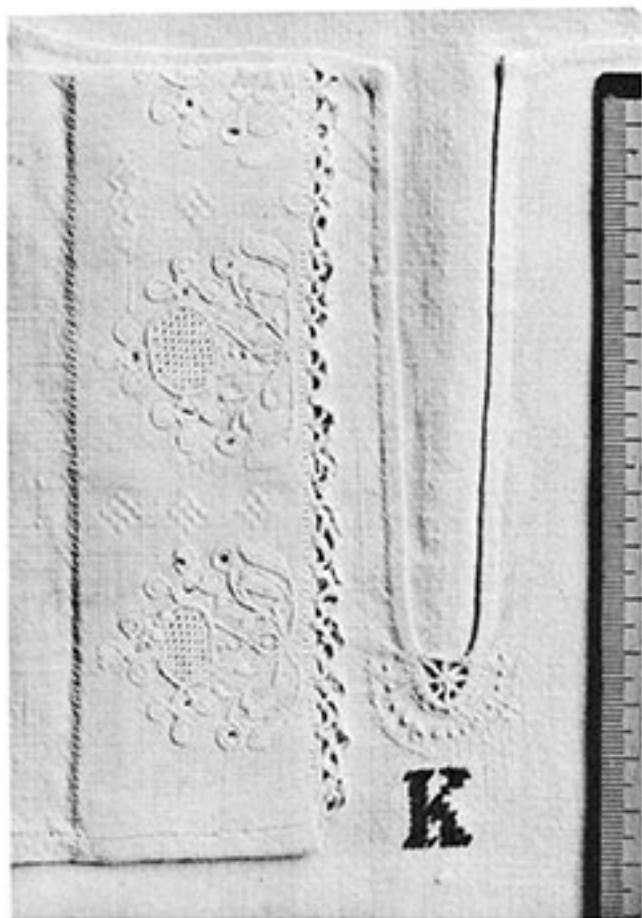
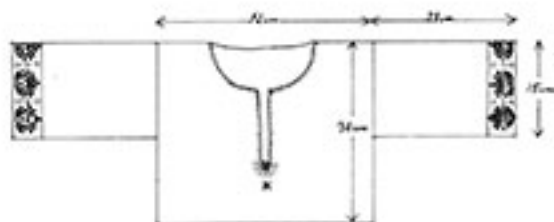
Grunde oven på stoffet,
 tæt fladsyning med kon-
 tursting omkring.
 Vranghuller med kon-
 stung om.
 Enkelte steder kædesting.
 Enkelte tællesyningsfi-
 gurer mellem de påtegne-
 de blomster.

Armet er med en lille syet
 blønde bestående af buer.

Stoffet er dobbelt under
 hele broderiet.

Bemærk den morsomme af-
 slutning på slidsen.

Navnet er syet med petit
 point.

DANMARKS FOLKELIGE BRODERIERS MØNSTERTJENESTE

forhandles fra :

Håndarbejdets Fremme, Kongens Nytorv 30. København. (H.Fr.)
Højskoleternes Håndarbejde, Tyrebacken, Kerteminde. (H.H.)

Udarbejdet af Gudrun Andersen, Engelsholm

Mønsterark nr. 36.
Hoskilde amt.
Søled.
Knædug.
Korssting, rudesyning, baldyrning.
Kv. nr. 10280 e.

Knædug fra Hedeboegnen.

Navn : H.N.S.

Sterrelse : højde 65 cm, bredde 74 cm.

Materialer : herklæret 19 x 17 tr. pr. 10 cm. Hvid, rød og blå hertråd.
Købefrynsø.

Syteknik : korsstingsbort med rødt og blå. Borten er ikke tegnet i hele sin udstrekning. På den lange bort spejlvendes hansen og det sidste træ.
Borten sluttet med træet ovenfor.

Under korsstingsborten en bred rudesynings- og baldyringsbort med geometriske motiver.

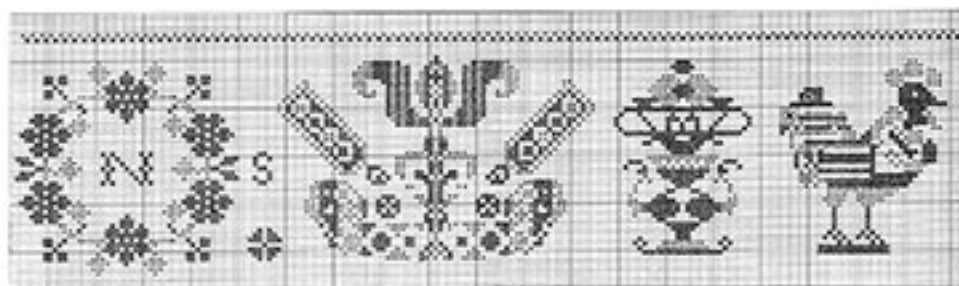
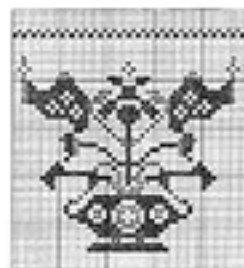
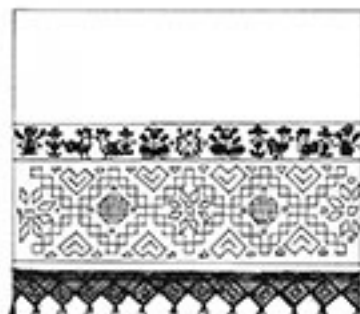
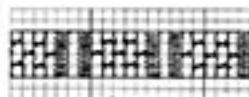
På begge sider af denne en smal halsen, den er syet med både slyngesting og stopning.

Sjældent fra denne egn.

På dette ark er hovedvægten lagt på korsstingsborten.

Egnede materialer fås ved angivelse af mønsterbladets nummer ved henvendelse til H.Fr. og H.H.

x rød o blå

Udarbejdet af Gudrun Andresen

Sjal fra Sønderjylland.

Alder : ca. 1850.

Materialer : mørkegrønt, uldent stof broderet med flere farver i uldgarn.

Sytekunik : fladsyning, stikken syet med splitsting.

Der findes endnu mange af disse broderede sjaler rundt om i landet. Man brugte dem ofte i stedet for overtøj.

De brogede uldgarnsbroderier på sjalerne er af en helt anden type end agehyndernes uldgarnsbroderi.

Stolpestykke fra Kalundborgegnen.

Alder og navn: 1822 D C S D (Dorte Christoffers datter)

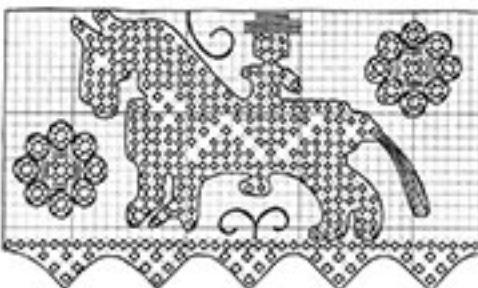
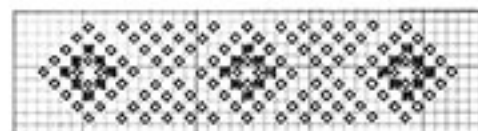
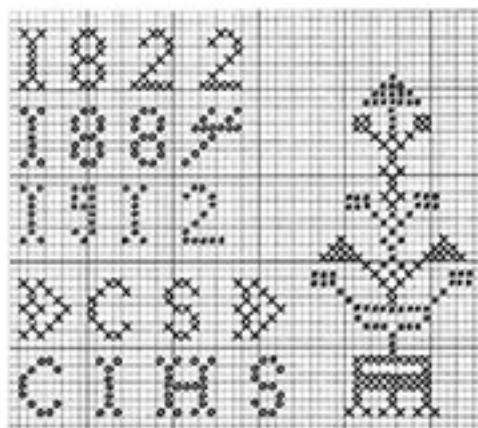
Størrelse : 214 x 31 cm.

Materialer : hørlerred 20 x 20 tr. pr. 10 cm. navn og årstal med farvet hør.

Syteknik : filerede borter er indsat i stolpestykket og ved begge ender. Fileringen er temmelig grov, maskerne er ca. 1 cm. To af borterne er skråfilering. De to træer, navn og årstal er syet med korssting. Senere er syet nye årstal og navne på. Deraf ser vi, at stykket er gået i arv og har været værdsat gennem flere generationer.

x blå
+ lysere
o rød
+ gul

DANMARKS FØLKELIGE BRODERIERS MØNSTERTJENESTE

Monsterark nr. 59.
Maribo amt.
Stubberup.
Skulderterklæde.
Stoppehulsen.
Xv. nr. 128 a.

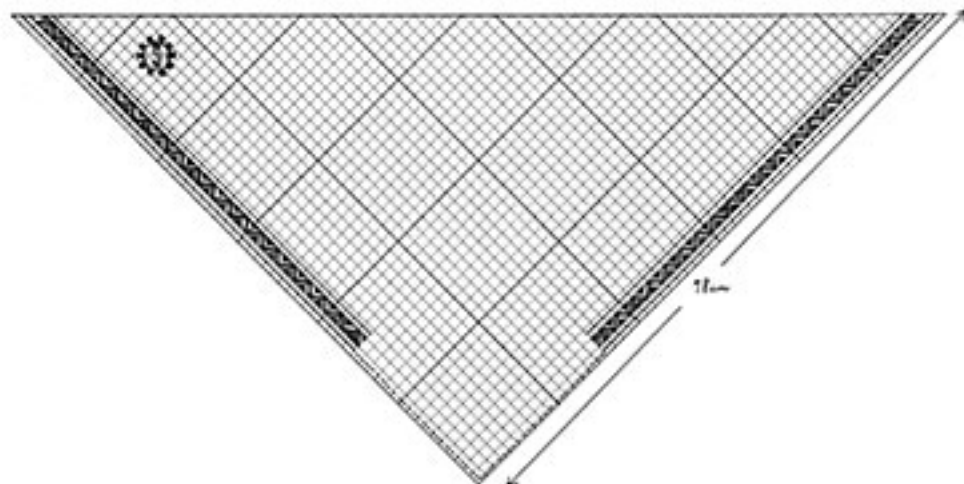
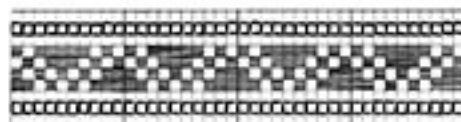
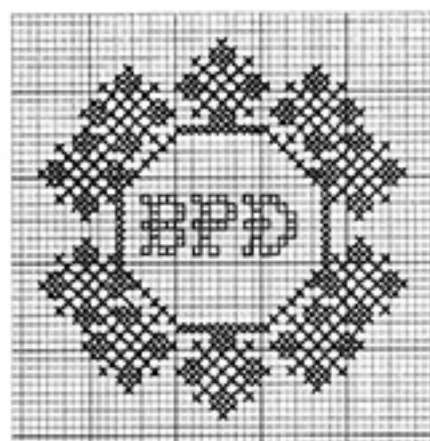
Skulderterklæde fra Lolland.

Materialer : hørlerred 15 x 17 tr. pr. □ cm., blå og hvid hertråd.

Syteknik : stoppehulsen med kvadrathulsen på begge sider, 4 tr. fra stopningen.

Navnemerkingen er anbragt i det ene hjørne af terklædet og er syet med blå. Navnet er syet med kvadrattætning.

Hulsen er ikke syet helt ud i spidsen. Snippen har muligvis været stoppet ned i bullen.

Mønsterark nr. 60.
Maribo amt.
Sdr. Kirkeby.
Lagen.
Følstersyning.
Kv. nr. 1681 A.

Lagen fra Følster.

Størrelse : 215 x 140 cm. Syteknik : Følstersyning, grunde oven på stoffet
og knuder. Broderiet sidder lige under en 7 cm bred søm.

Blårandet håndklæde fra Horne.

Udarbejdet af Gudrun Andresen, Engelsbohm

Alder og navn : 1779 H D.

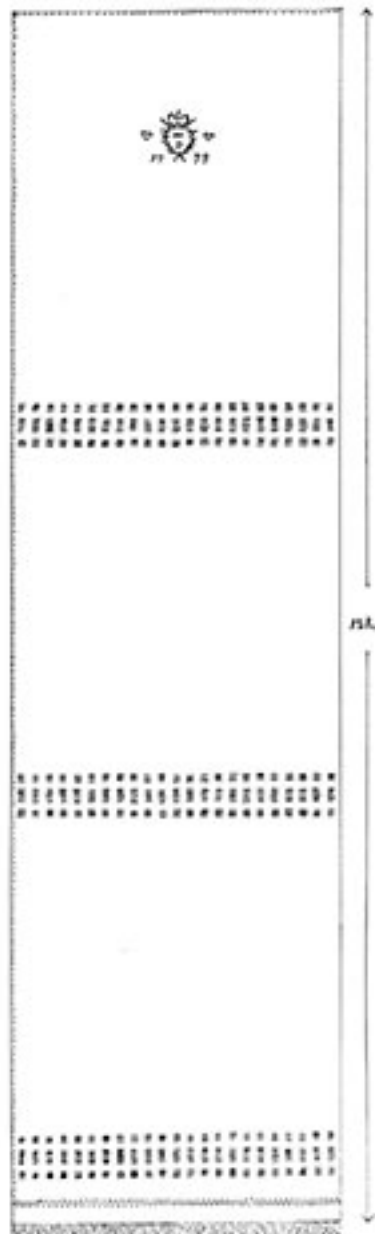
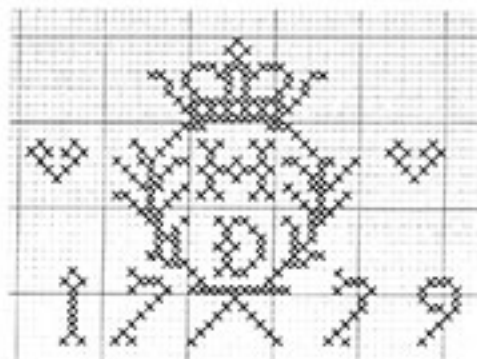
Størrelse : 128 x 35 cm.

Materialer : hørlerred 16 x 17 tr.
pr. 10 cm, blå hørtråd.Syteteknik : Navnesmærkning med kors-
sting i blå.

I dette håndklæde er væ-
vede blå striber, som næ-
sten er faldet til hvide.

Forneden er tilsat et
stykke lærred, der er
frynset ud ca. 7 cm.

Denne type håndklæder
findes nu kun på Horne-
land.

DANMARKS FOLKELEGE BRODERIERS MØNSTERTJENESTE

Mønsterark nr. 62.
Tender ant.
Daler.
Lomme.
Fladsyning.
H.Fr. 592.

Lomme fra Sønderjylland.

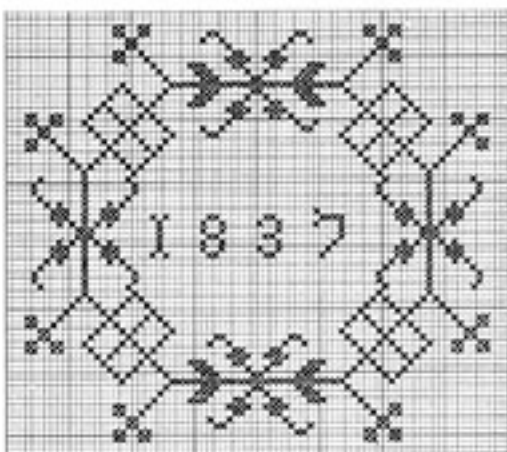
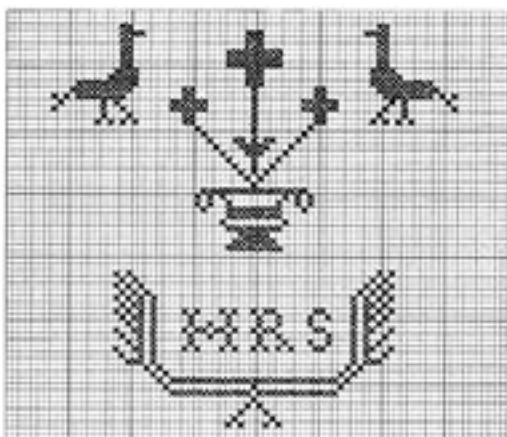
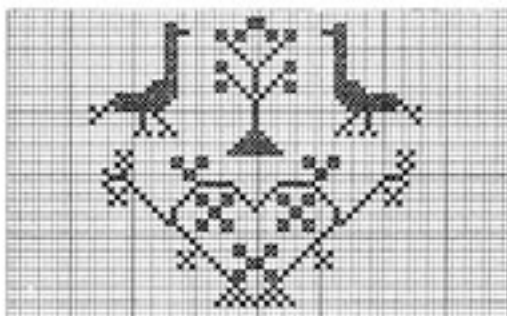
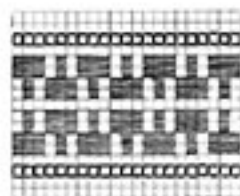
Alder og navn : ca. 1800 I T.
Størrelse : ca. 26 x 20 cm.
Materialer : blåt uldstof og uldgarn i flere farver.
Sytteknik : fladsyning, kontursting og splitsting.
Lommen har muligvis været kantet med silkebånd.
Bemærk båndene foreven til at binde om livet.

Pynthåndklæde fra Lolland.

Størrelse: 128 x 33 cm.

Syteknik: blå korssting,
stoppehulsøm
og knipling.

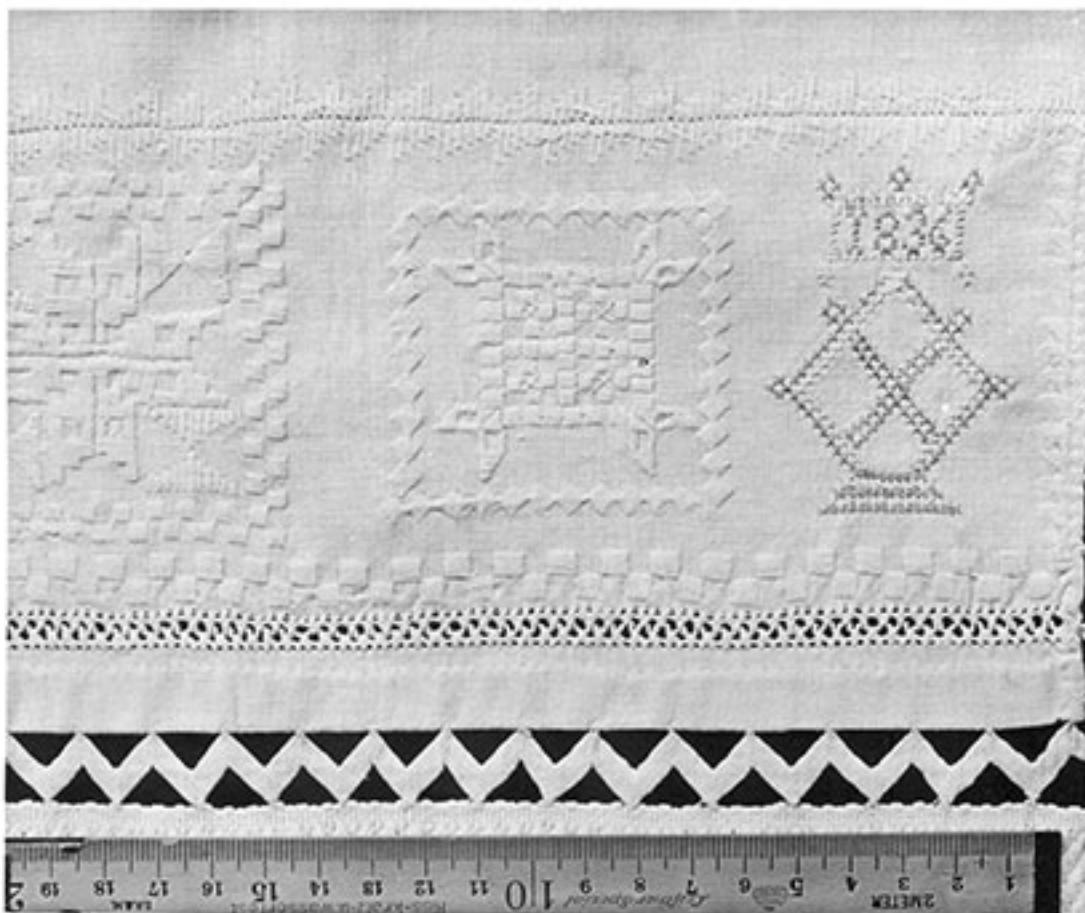

Vuggelagen fra Kalundbergene.

Udarbejdet af Gudrun Andersen, Engelholm

Alder og navn : 1836 I.I.S.

Størrelse : med blonde 75 x 69 cm.

Materialer : hørtråd 22 x 22 tr. pr.
Gns. rød hørtråd og gul
silke til navn.Syteknik : tølløssyning på et tilsat
stykke beregnet til over-
slag. Hjemmevevede bånd-
ler er brugt til mellem-
værk.
Yderst en købelonde.

Nattrøje fra Sydfyn.

Rødt uldgarn - mønster strikkes med vrangmasker. Silkebånd i kanten for oven. Trejen er brugt under bullen og som nattrøje.

Bul fra Horne. Typen var almindelig fra år 1800 - 1850.

Rødt glittet uldstof - feør af blålrørred.

De 3 sømme i ryggen giver bullen et elegant snit. Det læggede sked bagpå har oprindelig været længere. Selve bullen er påvirket af espiestilen.

De små blomstermønstre er syet med kontursting, kødesting, tungesting og flædsyning. Det er en sjældenhed her i landet, at man har broderi på bullen.

Litteratur:
Ellen Andersen,
Danske Bønders
Klædedragt.

nr. 1 kv. nr. 14864 fra Øster Skerninge.
nr. 2 kv. nr. 12680 D fra Vester Aaby.
nr. 3 kv. nr. 12520 A fra Strib. Brudeterklæde.

Udarbejdet af Gudrun Andresen.

Tamburerede tørklæder findes over hele landet. Måske er en del af disse tørklæder indførte, da de også findes i andre landes folkekunst.

Mønsterene er som regel rokokko-
prægede.

Der er mange variationer fra
helt tætte motiver til ganske
enkle ranker.

Disse tørklæder blev brugt ved
festlige lejligheder. Stoffet
er meget tyndt og gennemsig-
tigt. I en del tilfælde har
man forstærket tørklædesnippen,
da man heftede den under bul-
len med knappenåle (nr. 3).

Teknikken er en art kædesting
udført i ramme med en hæk-
nål (tamburering).

1.

2.

3.

Udarbejdet af Gudrun Andresen, Engelsholm

- Nr. 1. kv. nr. 12977 fra Ringe. Langt og smalt med sømning på midten. Træet syet med røde og blå korssting. Trendfletningen typisk for Fyn. Alle håndklæder har ud for sammensyningen på midten en strop til op-hængning, sikkert en meget gammel skik.
- Nr. 2. kv. nr. 1068 E fra Hindsholm. Samme type som nr. 1 med den enkle åbne sammensyning. Trendfletningen er af samme type, men det langstrakte i mønstret er flettet på en lidt anden måde. Navnemerkingen er endnu enklere og er syet med blå. Denne type håndklæde findes der mange af på Fyn, stoffet er gerne meget groft her- eller blålrædd.
- Nr. 3. kv. nr. 14805 A. Mundstrup, Sydfyn. År 1782. Dette håndklæde har på midten en såkaldt almsueknipling og tværgående hulsømme indrammet af blå tællesyningsborter. Pladerne har små figurer med tællesyning og korssting. Trendfletningen er her mere kompliceret udført. Håndarbejderne fra sydfyn, især Horneland og Lye, har deres eget præg med traditioner langt tilbage i tiden.

Litteratur: Budstikken 1963, Ellen Andersen, Lidt om håndklæder.
Fynske Minder 1962, Traditioner i fynsk almsuebroderi.

2.

3.

1.

Udarbejdet af Gudrun Andresen

Skjorte fra Faister.

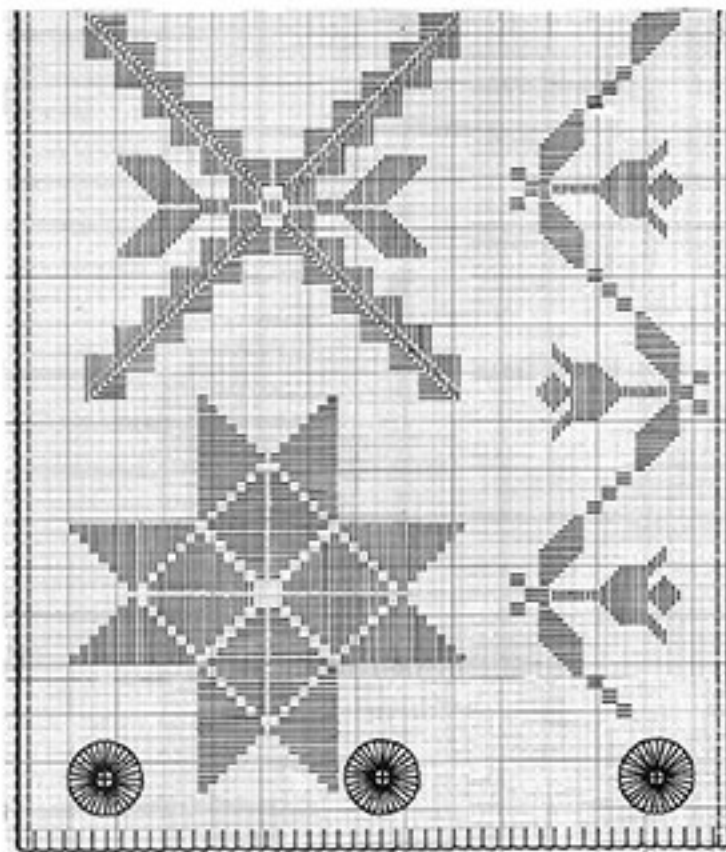
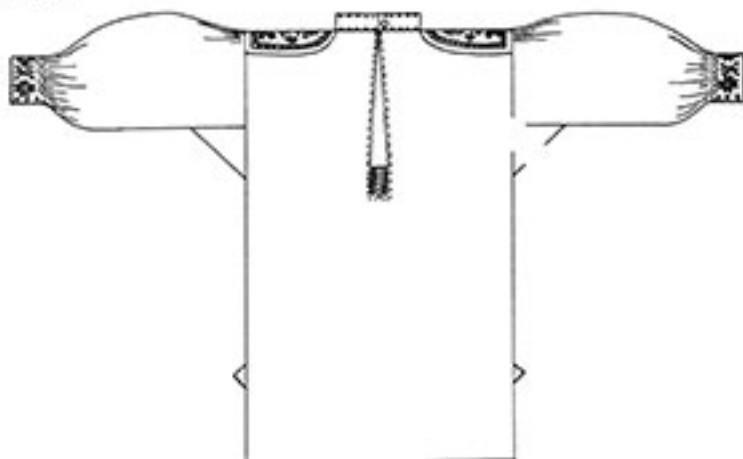
Materialer:
hærlærred 20 x 20 tr.
pr. cm.

Sytekni-
Tællesyning på skul-
derstykke og håndlin-
ning.

Der er ingen broderi
på kraven, den måler
5 cm i højden.

Under armløsen er syet
kvadrattæting med zig-
zag buisen på hver
side.

Tre håndsyede knap-
per på håndlinnin-
gen.

Skjorte fra Falster.

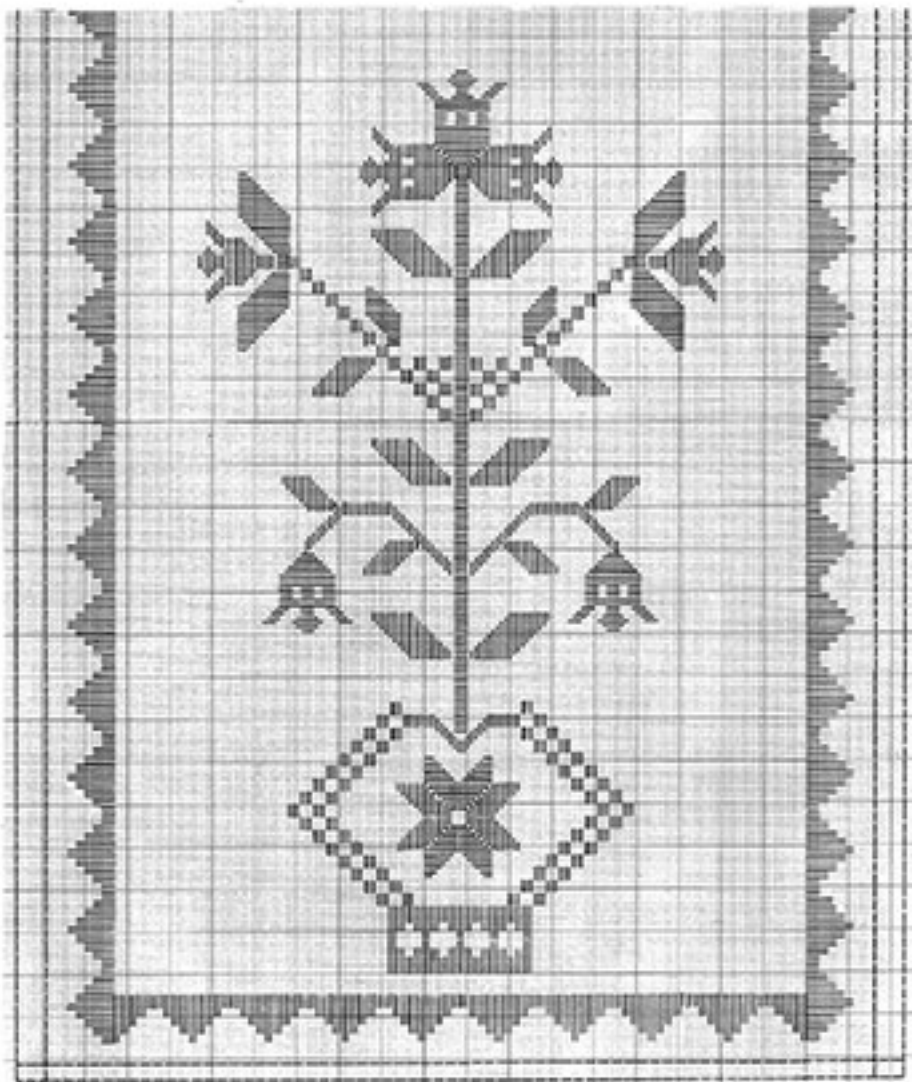
Udarbejdet af Gudrun Andresen, Engelsholm

Materialer: hørlerred 20 x 20 tr. pr. cm.

Syteknik : tællesyning. Tegningen viser skulderstykket på skjorten. Den er ikke tegnet helt ud, der skal være 18 spidser i kanten.

Skjorten blev syet til den udkårne brudgom, men da pigen, som havde syet skjorten, skulle have bryllup, var den umoderne, så skjorten har aldrig været i brug.

(citat af skjortens ejer).

Udarbejdet af Gudrun Andresen, Engelsbohm.

Skjorte fra Falster.

Syteknik: Pladsyning, tællesyning, grunde ovenpå stoffet, vranghuller og konsturering.

Syet med kraftig hvid hertråd undtagen grunde og vranghuller, hertil er brugt finere hertråd.

Broderiet er syet så tæt og kraftigt, så det danner en slags relief.

Skjorten er ikke skåret over på skulderen, det broderede stykke er syet ovenpå.

Under alidsen er syet H.H.S. med røde korsning.

Håndlinningen er kantet med musetakker.

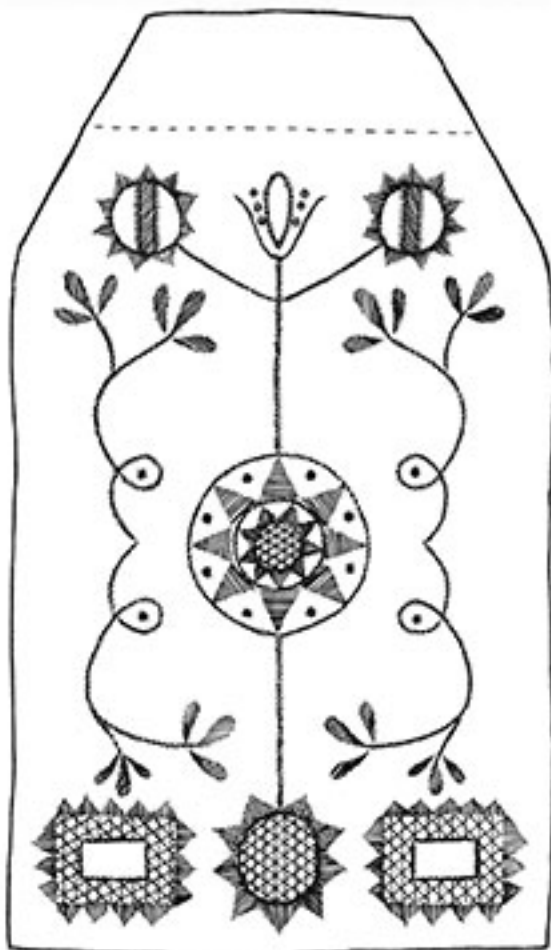
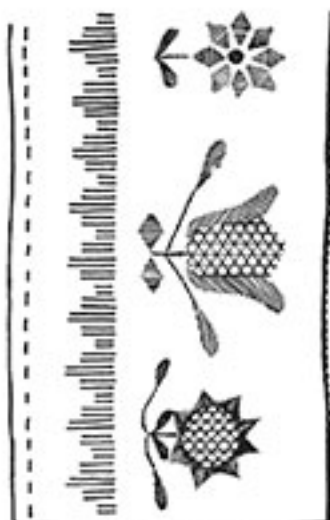
På Falster har man en særlig form for hvidt broderi, som ikke kendes andre steder i landet.

Tegningerne er lette og elegante, cirklen er et yndet motiv og brugt i mange variationer, og ind imellem er der ranker med små buttede blade.

Især på sydfalster fik syningen en meget fin udførelse.

På nordfalster er syningen knap så overdådig og lidt mere grov, men alligevel charmerende.

Denne skjorte her er muligvis fra nordfalster.

DANMARKS FOLKELIGE BRODERIERS NØNSTERTJENESTE

Monsterark nr. 71.
Fyn.
Ringe. Horne.
Lagner.
Korssting.
Kv.nr. 12888.
Kv.nr. 1303 f.

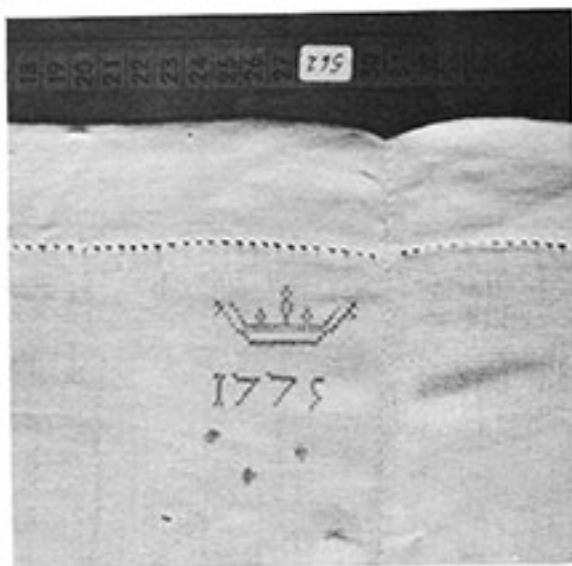
Lagen fra Ringe.

År 1775.

Syet af grov hørlerred.
Søn foreven med stikkehul-
sen. Årstallet sidder ved
sammenkastningen. Lagnet
er muligvis øgventt.

Mærkningen er syet med blå
hørtråd.

Der er brugt både korssting
og kvadratsting.

Lagen fra Horne.

År 1788.

Almindelig søn foreven.
Her er navn og årtal vendt
ud mod øgkanten.

Korssting syet med blå hør-
tråd.

De store bogstaver findes
på mange af de fynske bro-
derier.

DANMARKS FOLKELEGE BRODERIERS HØNSTERSTJENESTE

Monsterark nr. 72.
5 navnemærkninger
på lagner, Fyn.
Korastang, blå hørtråd.

1816. Horne. Str. 224 x 146 cm. Mærkningen vendt mod ægkanten. Syet til Jørgen Sørensen 1814.
1798. Frøbjerg. Orte sogn. Mærkning mod ægkant. Bemærk de tunge tal.
1777. Helms. Mærkningen vender bort fra sønnen, sidder ud til ægkanten, sammenlign Horne.
1786. Sallinge. Vuggelagen. Mærkningen vender bort fra sønnen, denne er med smal Åben hulsøm.
1826. Bøjden. Mærkning mod ægkanten. Syet af Maren Henriksdatter f. 1800.

DANMARKS FOLKELIGE BRODRIERS MONSTERTJENESTE

Monsterark nr. 73.
Fyn.
Horne?. Haarby.
Lagner, Korsating.
Kv.nr. 3910 A.
Kv.nr. 15301 B.

Lagen fra Horne?.

År 1814. Str. 220 x 148 cm.

Mærkning med rød hortråd.

M M D = Maren Madsdatter.

Mærkning med blåt er som regel ældre end den røde mærkning. Her er et eksempel på tidlig rød mærkning.

Lagen fra Haarby.

År 1862. Str. 220 x 136 cm.

Korsating, rød hortråd.

Bogstavstypen er den samme på begge lagner trods ca. 50 års aldersforskel.

Endnu i 1965 bruger ejeren udelukkende gamle hjemmevævede lagner.

1840. Sønderse? . Mærkningen vendt mod øgkanten.

1812. Brøndekilde. Navnekransen ca. 10 cm fra øgkant og ca. 5 cm fra søm. Bogstaverne vender mod sønnen.

1828. Vejlbj. Syet af Kirsten Bertelsdatter. Mærkningen sidder som på foregående lagen, men bogstaverne vender modsat.

1812 ?. Tommerup. A K D.

1840 ?. Paarup sogn. Syet af Nikoline Poulsdatter. Mærkningen vender bort fra sønnen. Udprægede navnekludemotiver.

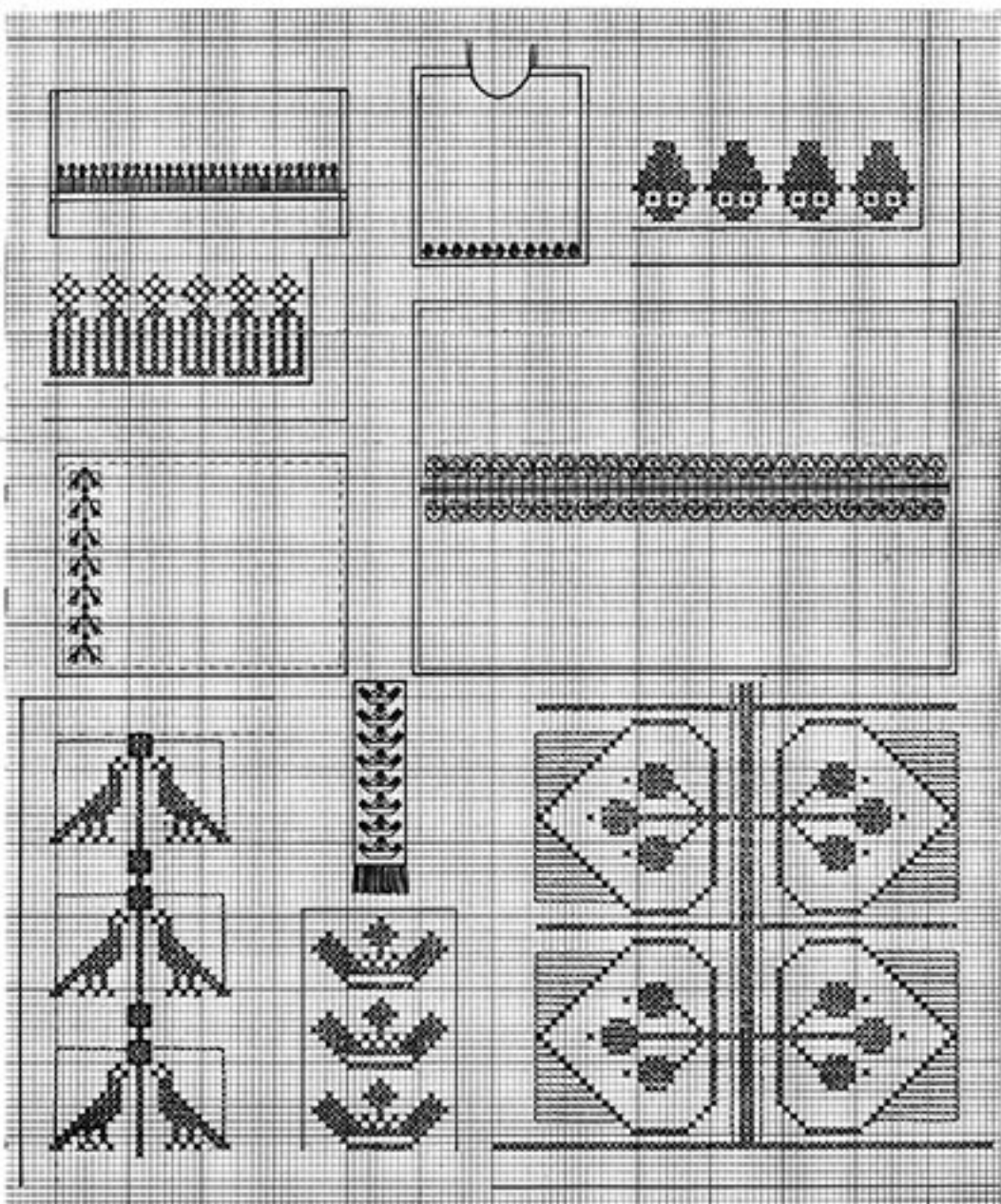
Mønsterark nr. 74.
5 navnemærkninger
på lagner.
Fyn.
Korssting, rød hør-
tråd.

Til afveksling fra mønsterarkene med originale gamle broderier udsender folkelige broderier forslag til anvendelse af de gamle mønstre.

1. servietnappe, mønsterark 72.
2. hagesæk, mønsterark 72.
3. dækkeserviet, mønsterark 74.
4. bogmærke, mønsterark 74.
5. dug, mønsterark 72.

Mønsterark nr. 75.
Broderitegner Tove
Andersen har ud fra
mønsterarkene med
navnemerkminger ud-
arbejdet forslag til
nye ting.

DANMARKS FOLKELEGE BRODERIERS MONSTERTJENESTE

Monsterark nr. 76.
Mariho amt.
Radbjerg? Væggerie
Højet? Væggerløse.
Lagner.
Falstersyning.
Korsting m.m.
Kv.nr. 744 C.
Kv. nr. 3452 C.

Lagen fra Radbjerg ?

Hørlærred.

Blomsten og navnet er syet
med blått hør.

Teknikken minder om den
hvide falstersyning.

Man møder sjældent denne
teknik i kulørt garn.

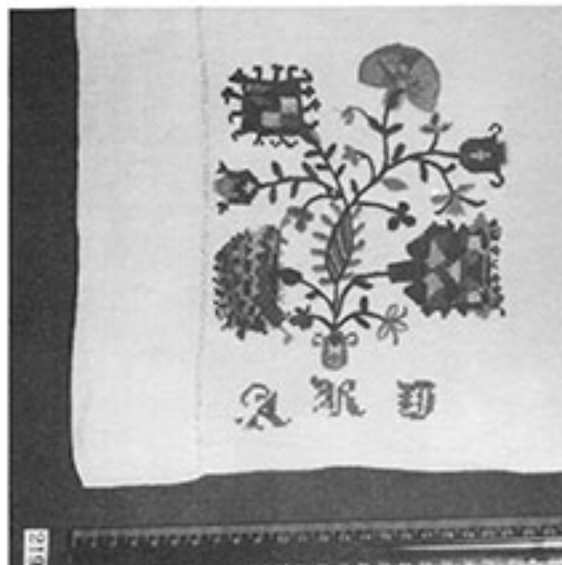

Lagen fra Højet ?

Hørlærred.

Str. 200 x 150 cm.

Det store brogede blom-
sternativ er syet med
korsting, kontursting og
fladsyning. Hertil har
man brugt stærke farver i
uldgarn.
Denne udsmykning møder man
i en del tilfælde på Fal-
ster.

Mønsterark nr. 77.
 Karibo amt.
 Lagner.
 Bruserup, Falster.
 Kv.nr. 3454 E.
 Mørrebæk, Falster.
 Kv.nr. 3405 J.

Lagen fra Bruserup.

Hørlærred. Krans og navn, blå hørtråd.
 Borten på lagenet er 7 cm bred og syet med dragværk. Tæt kastning i kanten, ved sønnen kvadrathulsen, med lagenet en række kædesting. De blå korsting er syet over to tråde. Navneindramningens form er typisk for Falster.
 Størrelse: 135 x 175 cm.

23

Lagen fra Mørrebæk.

Hørlærred. Navnemærkningerne syet med blå hørtråd.
 Den ene mærkning er syet med korsting over 2 tråde, den anden med fladstygning og kontursting.
 Det kunne tyde på, at lagenet er blevet ægvedt, da det ikke er almindeligt med navnemærkninger midt på lagenet.
 De to mærkninger er sikkert ikke fra samme tid, lagenet har nok tilhørt 2 generationer.

210

Udarbejdet af Gudrun Andersen, Engsholm

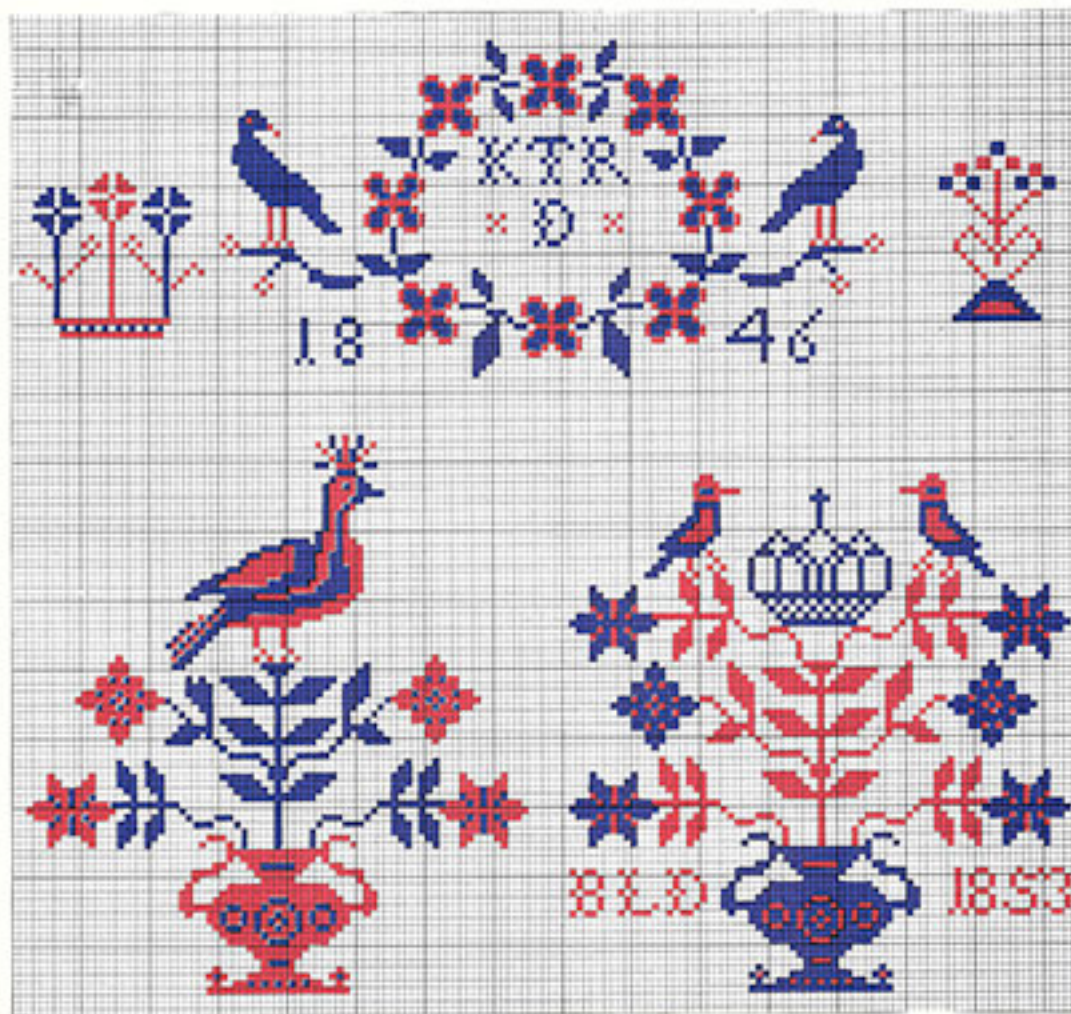
Den lille figur til venstre: fra et håndklæde, Ø. Ulslev 1806. (kv.nr. 10.775 A). Håndklædet er kun udsyet med korsstingsfigurer, træer og dyr. Størrelse 128 x 37 cm.

Figuren til højres: fra et håndklæde, Sydfalster 1772. (kv.nr. 4954 Q). På håndklædet findes tværgående borter med dragværk og hullem, derinlæm forskellige korsstingsmotiver.

Kransen i midten: fra et lagen Aastrup, Falster 1846. (kv.nr. 4306 A). Navnekransen sidder til højre på lagenet med navnet udefter øgkanten.

Figuren forneden til venstre: fra et lagen, Næ, Falster, 1860. (kv.nr. 4304 F). Væsen med fugl sidder til venstre på lagenet med foden ud mod øgkanten.

Figuren forneden til højres: fra et lagen, Næ, Falster, 1853. (kv.nr. 4304 C). Figuren sidder til højre på lagenet med navn ud mod øgkanten. Vase og træ på de sidste tegnninger ligner meget hinanden. Lagenet stammer også fra samme slægt. Typerne er almindelige på Falster. Alle korsstingsmotiverne er syet over 2 tråde med rød og blå hortråd.

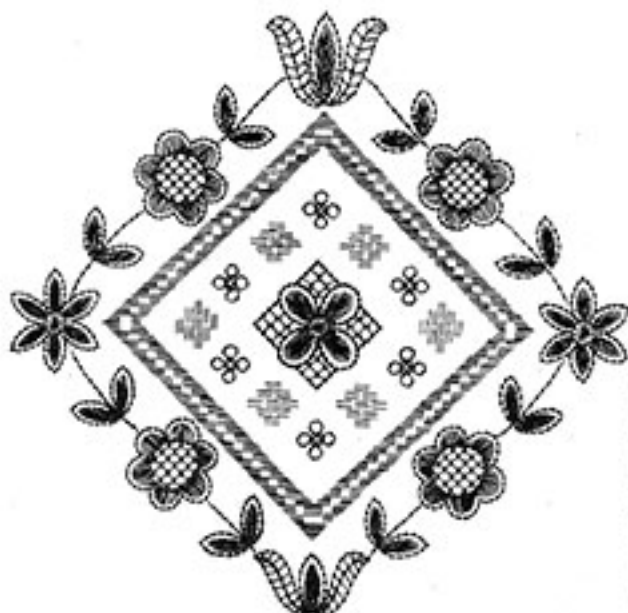
Udarbejdet af Gudrun Andresen, Engelsbøl.

Hørlerred 15 x 15 tr. pr. cm². Størrelse 200 x 148 cm.

Teknikken er en blanding af falstersyning og tællesyning. Samme blanding findes på nogle skulderterklæder fra Falster.

Stilkene er syet med kontursting, til omridsene af figurerne er brugt korasting. Grunde ovenpå stoffet syet ned med et enkelt sting. De små runde figurer er fedderhuller med et slyngesting i midten (brugt på Amager). Broderiet er udført med hvid hørtråd. Navn og årstal er syet med blå korasting.

Bemærk at sømmen er forsterket med tungesting.

XIII 1803

DANMARKS FOLKELIGE BRODERIERS MONSTERTJENESTE

Monsterark nr. 80.
Maribo amt.
Nykebing Falster.
Håndklæde, Kv.nr. 3465 B.

Sterrelse: 34 x 69 cm, 14 cm bred syet blonde.

Teknik: bred dragværksbort syet med slyngesting, smal kastning udenom og en enkelt række kvadrathulsen yderst. Smal dragværksbort foroven på håndklædet udført på samme måde.

Den brede dragværksbort er mærkelig uregelmæssig. Der er ingen midte i monstret. Det er måske et brudstykke af en større bort.

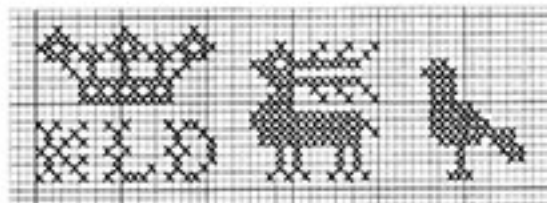
Nederst er syet en slyngestingshulsen med dobbelte kvadratrækker udenom.

Håndklædet er afsluttet med en syet blonde, det er grove tungesting syet i rækker. Blonden virker som et elastisk net.
Tungesting syet på denne måde bruges i grundene til falstersyning.

Samme teknik findes fra Bronzealderen i halsudskæringen på Skrydstrup-pigens tøj.

Korstingene er syet med blå hørtråd.

Anbringelse nede i det ene hjørne er sjælden, og hvorfor en hjort og en fugl? Er det familiens særlige mærke?

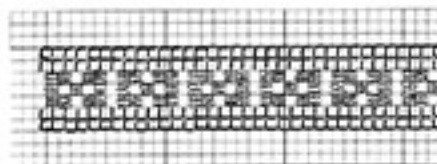
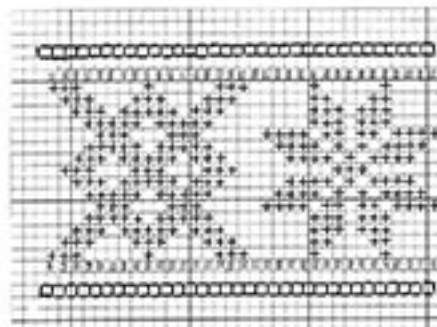
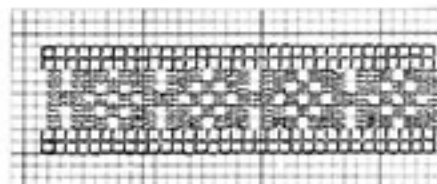
Udarbejdet af Gudrun Andresen . Engelsholm

Hørlerred 20 x 16 tr. pr. cm². Størrelse 77 x 38 cm.
Tre tværgående borter med slyngestingshulsen indrammet af dobbelte kvadratrækker.

Den brede bort er syet med dragværk.

Navnekransen syet med blå hørtråd
i fladsyning og kontursting.

Håndklædet er forneden forsynet med
en blonde med tyllsbroderi.

DANMARKS FOLKELIGE BRODERIERS MØNSTERTJENESTE

forhandles fra :

Håndarbejdets Fremme, Kongens Nytorv 30, Kbhvn.K.
Højskoleernes Håndarbejde, Tyrebakken, Kerteminde.

Mønsterark nr. 82.

Maribo amt.

Højstedgård,

Sdr. Ørslev.

Pudevår, Kv.nr. 10.762 D.

Udarbejdet af Gudrun Andresen, Engelsholm

Pudevår fra Falster, 1845. Syet af Margrete Pedersdatter.

Størrelse 61 x 73 cm, bortsens bredde 15 cm, hørklæred 23 x 20 tr. pr. cm².

Broderiet er syet med fladsyning, kontursting og kædesting med hårdtsnoet uldgarn i 6 farver.

Både mønster og farver forekommer sjældent i dansk folkekunst.

Der findes dog en del små håndklæder med uldgarnsbroderi på Falster, men på disse håndklæder er motiverne lettere og farverne lysere.

DANMARKS POLKELIGE BRODERIERS MØNSTERTJENESTE

Monsterark nr. 83.
Maribo amt.
Marrebæk, Falster.
Skjorte. Kv.nr. 3401 J.

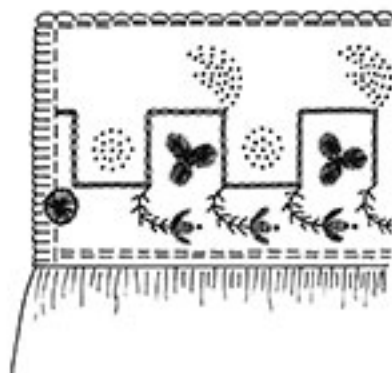
Skjorten er syet på uligetrådet herlærred 18 x 14 tr. pr. cm².

Den øverste tegning er fra håndlinning og den nederste fra kraven. Begge er tegnet i naturlig størrelse.

Syningen er fladsyning, knuder og kædesting.

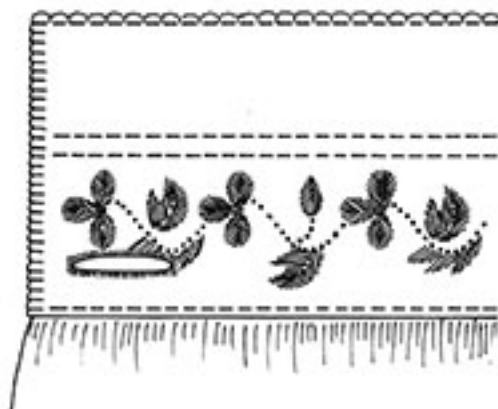
Både på håndlinning og krave er der foreven syet "musetækker".

For enderne er begge dele forstærket med tungesting.

De fleste påtegnede skjorter fra Falster er syet med den såkaldte falstersyning. Nogle enkelte som denne er syet med mønster som afviger meget fra den almindelige falstersyning. Denne skjorte har broderi på kraven, det er heller ikke almindeligt på Falster.

Kraver på Falsterskjorter er som regel ca. 7 cm høje, hvorimod kraverne på Hedeboegnens skjorter er højere og rigt udsyet.

Skjorten har broderi på skulderstykke og håndlinning.

Skjortens længde 77 cm.

Armlængde 42 cm.

Håndlinningens bredde 6 cm.

Kravens højde 7 cm.

Broderiet på skulderstykket er syet med kontursting, fladsyning, kødesting, præmede snorehuller, vranghuller m.m.

Grunden i rosetten er syet ovenpå stoffet. Trådene er trukket over og under hinanden.

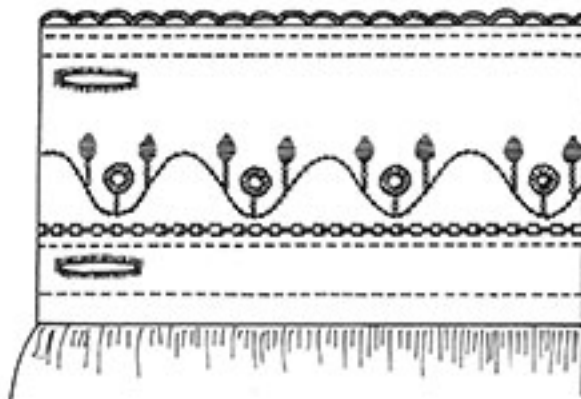
I de små tulipaner er syet en art heksesting.

Skulderstykkerne er forholdsvis smalle og ikke dobbelte helt ind til kraven.

På håndlinningen er den lille ranke fra skulderstykket brugt. Lønhullsøm og bagstingersækker indrammer borten. Håndlinningen har 2 knaphuller.

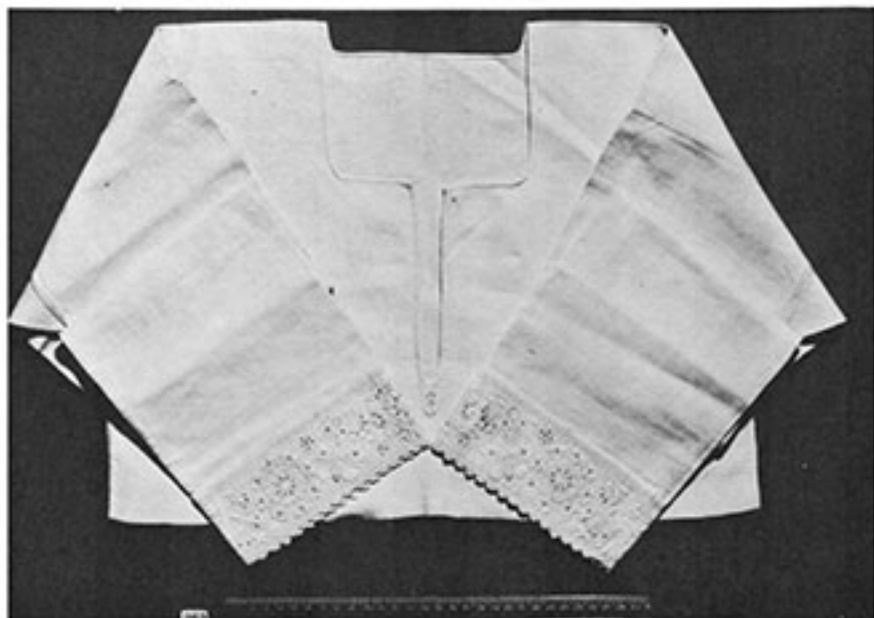
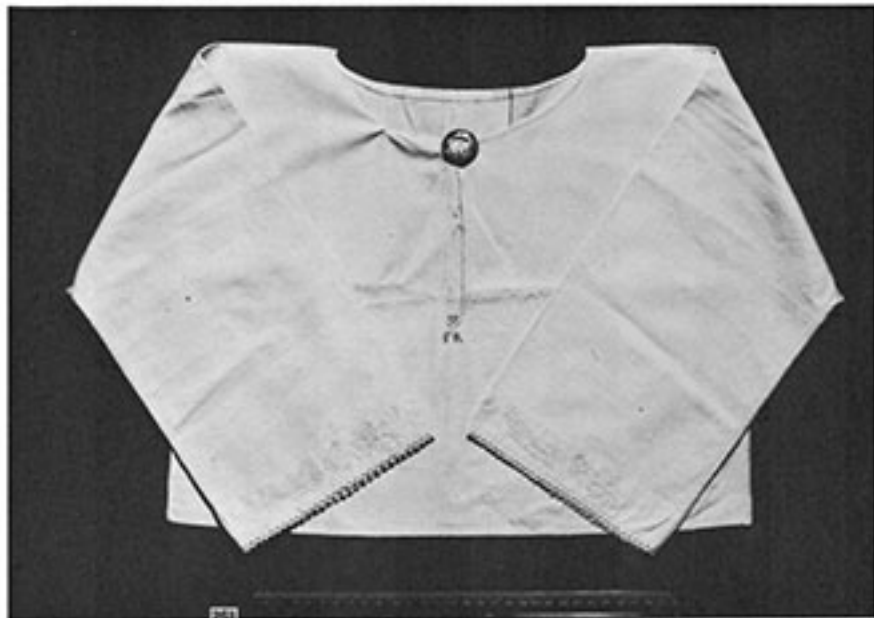
På kanten er syet små buer med knaphullssting.

Udarbejdet af Gudrun Andersen, Espejlsbøl.

Den øverste oplod er syet med talleysyning. Motiverne er fugle og stjerner. Markert med FA i røde korsting. Oplodden er holdt sammen med et lille sølvspænde.

Den nederste og yngste oplod er syet med falstersyning og har firkantet halsudsikring og noget længere ærmer end den øverste.

DANMARKS FOLKELIGE BRODERIERS MØNSTERTJENESTE

forhandles fra :

Håndarbejdets Fremme, Kongens Nytorv 30, Kbhvn.K.
Højskolernes Håndarbejde, Tyrebacken, Kerteminde.

Mønsterark nr. 86.

København's amt.

Kamstrup, Hedeboegnen.
Hue.

Udarbejdet af Gudrun Andresen, Engelsholm

Huen er syet af sort fløj. Den er broderet med usnoet blød silketråd i mange farver, mest røde og blåviolette, og enkelte pailletter ind imellem blomsterne.

Broderiet er syet med fladsyning uden lange sting på vrangen, så omridset her bliver som en række stikkesting. Syningen bliver flad og minder noget om brocheret silkestof. Huen er meget fint syet.

Den store blomst i midten findes på flere silkebroderede huer fra Hedeboegnen. De 5 folder nederst på huenaakken er typisk for denne egn.

Det bløde silkebånd er brugt til forkant på huen og til nakkebånd og måske som hagesløjfe.

Man brugte et hvidt lin, som stak frem under huens forkant.

Udarbejdet af Gudrun Andresen, Engelsholm

Hynden er syet på mørkeblåt kipervævet uldstof med flere farver uldgarn.

Størrelse 45 x 90 cm.

Syet af Birthe Willumsdatter 1828 og mærket med HKS - BWD.

Sytekniik: Grunde ovenpå stoffet. Der er først trukket et net og derefter er det syet ned med forskellige sting. Blomster og blade er syet med lange konturating, et enkelt sted er der syet fladsyning.

Der er gerne anvendt 4 - 5 forskellige farver til disse hynder, og farverne er ofte sat sammen, så man får indtryk af, at der er brugt mange flere. Udenom de fleste hynder er en frynse lavet i broderiets farver.

Hynderne kan sommetider have bagbeklædning af skind, men det mest almindelige er stof, og det har denne hynde også.

Motivet her har megen lighed med hvidsømsmonstrene og er fra samme periode.

Ågehynden blev brugt til vognens agestol, men vel også til armstolen.

Der er næsten altid 2 navnetræk på hynderne. Måske er de syet til brylluppet.

Skjorten er syet med baldyring. Grundene er trukket ud i partier, og der stolpes over trådene. Derefter syes kniplingssyning i de firkantede felter. Stilkene er syet med brede, korte kontursting. Bladene er syet med tyk fladsyning. Det er vekselvirkningen mellem den spinkle grundudfyldning og den tykke fladsyning, der giver syningen sin egen karakter. Krave og håndlinning har yderst en blønde syet med knaphulsting. Mønsteret i blønden minder en del om grundene i baldyring (stolper og udfyldning).

Skjorten har været brugt som brudeskjorte. Under slidsen står APS syet med røde korssting.

DANMARKS FOLKELIGE BRØDERIERS MONSTERTJENESTE.

Monsterark nr. 89.
 Maribo amt.
 Pyntehåndklæde fra
 Væggerløse.
 Kv.nr. 86.798.
 Pyntehåndklæde fra
 Nes.
 Kv.nr. 86.793.

Pyntehåndklæder fra Falster.

Alder: 1834 - 1839.

Sterrelser: 77 x 28 cm - 82 x 30 cm.

Materialer: tyndt bomuldsstof, tyll, tyndt kulørt uldgarn.

Sytekni:

lange konturating, andre lange enkelte sting (f.eks. i blade og blomster). Tyllstrækning med kulørt uldgarn og hvid hertråd. Navn og årstal med korsting. På landsdelsudstillingen i Maribo (år 1963) fandtes 34 pyntestykker af denne type. Disse er ikke kendt fra andre egne i landet. Nogle af dem var syet med meget stærke farver og andre i afdepede brunlige. Tyllsnellenverket har ægkant i begge sider og må være vævet til bestemte formål (bl.a. koraklæde og hueilin). Jædeknippling og købefrynsse forekommer også.

DANMARKS FOLKELEGE BRODERIERS HØNSTERTJENESTE.
forhandles fra:
Håndarbejdets Fremme, Kongens Nytorv 30, Kbhvn. K.
Højskolernes Håndarbejde, Tyrebakken, Kerteminde.

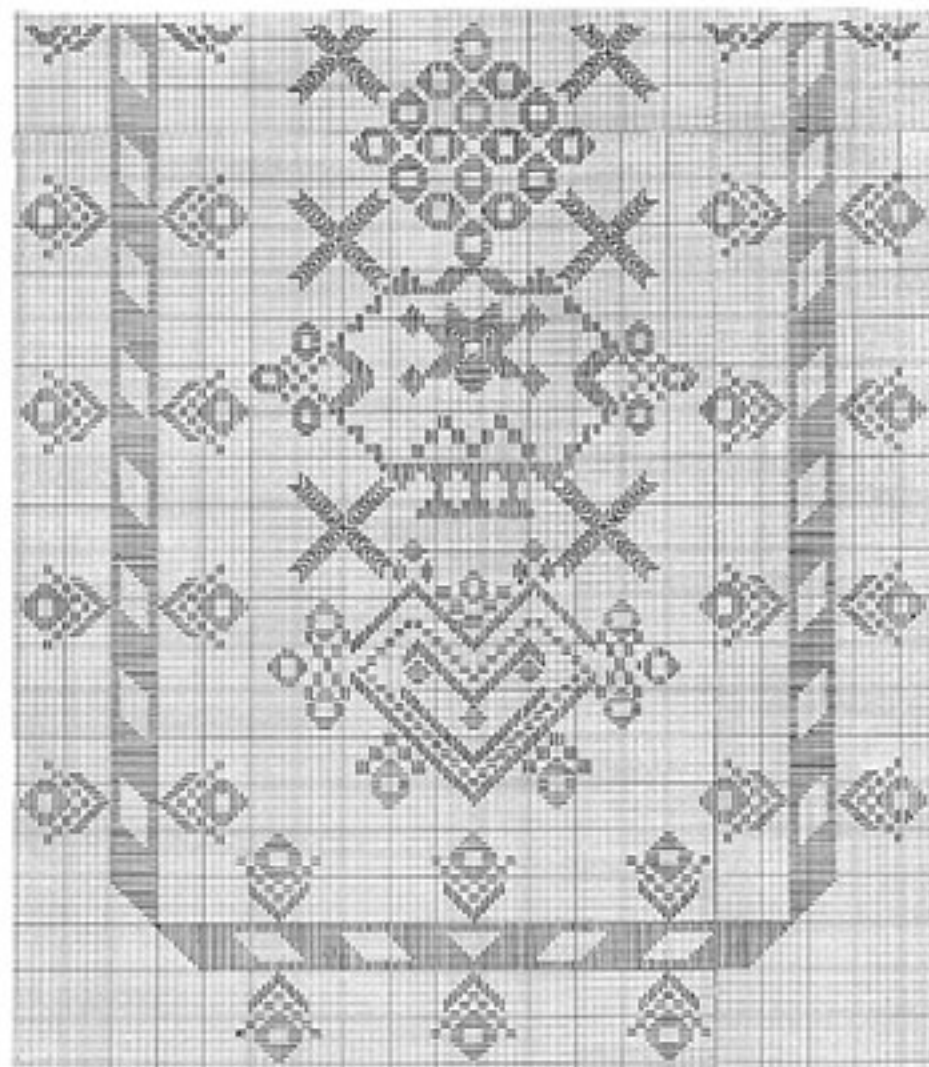
Monsterark nr. 90.
Maribo amt.
Sdr. Kirkeby.
Skjorte.
Tellesyning.

Skjorte fra Falster.

Materialer: Hørlerred, hvid hørtråd.

Fra omkring år 1848.

Broderiet sidder på skulderstykket. Fra Falster findes en del skjorter med meget fin tellesyning. Bemærk f.eks. borten, der indrammer midtermotivet. Også på håndflåningen en tellesyningsbort. Kraven er uden broderi.

Udarbejdet af Gudrun Andresen, Engelsholm

Navneklud fra Lysabild.

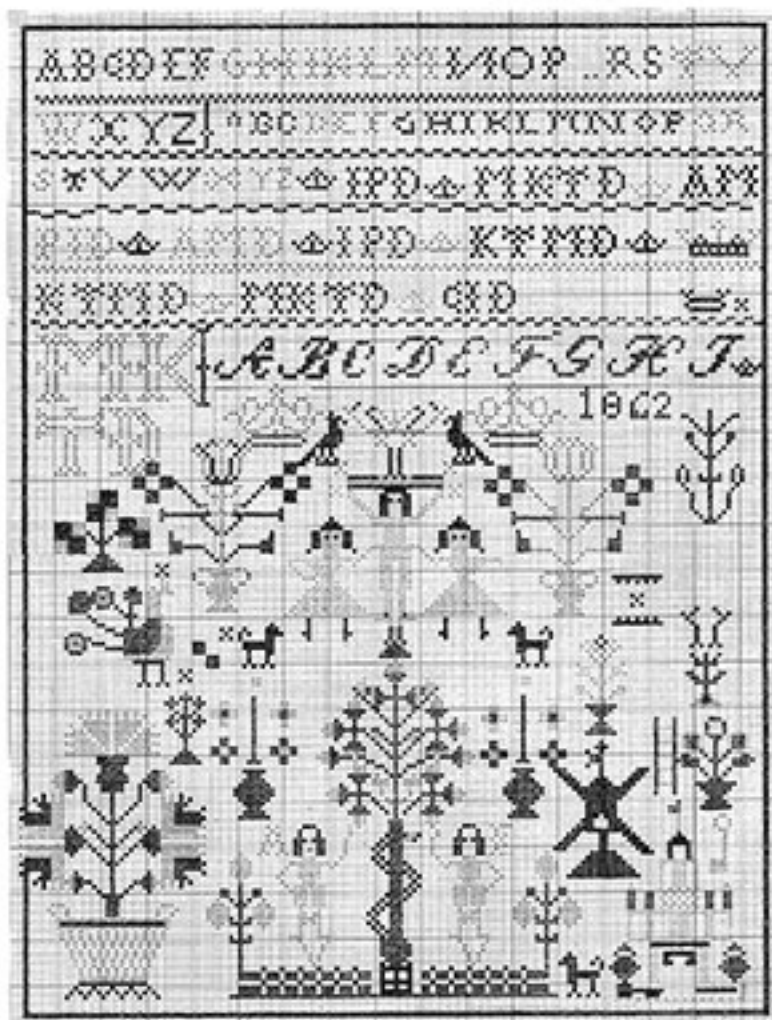
Materialer: Bomuldstof (10 x 10 tr. pr. 0 cm).
Silketråd.

År: 1862. Størrelse 31 x 40 cm.

Syet af Marie Kathrine Duns.

I forbindelse med alfabetet findes slægtsinitialer, der alle ender på D, sandsynligvis betyder det Duns. Syerakens forbogstaver står yderst til venstre med en speciel type. Muligvis er visse figurer og bogstaver lidt væk.

00000	BLÅGRØN
00000	BEIGE
00000	GUL
00000	GRØN
00000	LYS BLÅ
00000	ROD
00000	GRØBLÅ
00000	GRØN
00000	LYS BLÅ
00000	ROD
00000	LYS RO
00000	ROD
00000	BLÅ

DANMARKS FOLKELEGE BRODERIERS MØNSTERTJENESTE.

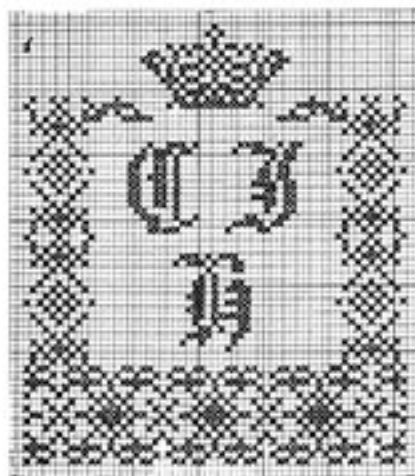
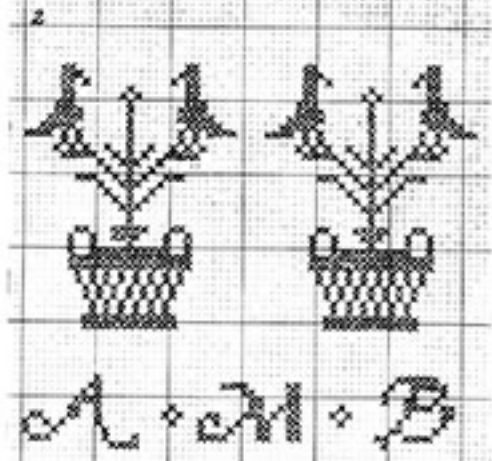
Mønsterark nr. 93.
Aabenraa og Sønderborg
Amt.
Horsby og Svenstrup.
Navnemerking fra 3
lagner.

I. Lagen fra Aabenraaegnen år 1851. Herlærred 19 x 19 tr. pr. 0 cm.
Korsting med rød hertråd, smal kolbøttehulsen foroven. Syet af
Christine Jørgensen, Horsby. Brudeudstyr.

II. Lagen fra Als. Blårlærred 11 x 14 tr. pr. 0 cm.
Sterrelse 216 x 76 cm.
Korsting syet med rød hertråd.

III. Lagen fra Svenstrup på Als,
år 1870. Herlærred 17 x 15
tr. pr. 0 cm.
Sterrelse 230 x 168 cm.
Korsting syet med rød her-
tråd, navnet er syet med
kvadratsting.

Syet af Marie Margrete
Clausen. Lagnet har kun
veret brugt ved begravelse-
ser, hvor det har veret
hængt for vinduerne eller
lagt over skanlerne, som
kisten stod på.

De tre sørke er syet af hjemmevævet hørlerred.

- I. Denne sørke er fra Kværs (1860). Hækket kant ved sørmer, halsudske-
ring og ned foran. Sørkens er rynket til bærestykket foran og bagpå.
Den har de traditionelle sørmer (her 3/4 cm lange) og kiler.

Halsudske-
ring har et mere moderne snit. Nedenfor belægning står
M K 4 med røde korssting.

- II. Sørk fra 1875. Den har kiler og sørmer og lille købeblonde ved hals
og sørmer.

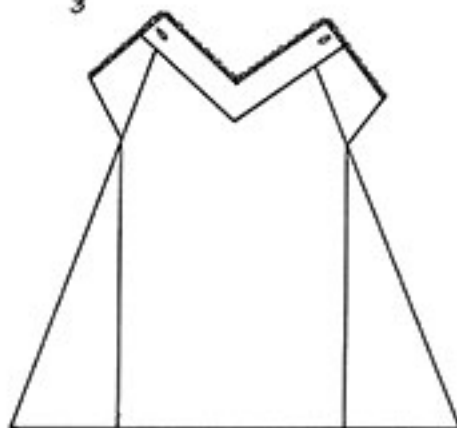
- III. Sørk fra 1890. Den har
skulderknappning og påsy-
et blonde.

Man må vel kalde denne
type for chemise.

Nr. 2 og 3 er fra Sommersted
og syet af Christine Junker.

De var i brug endnu i 1965.

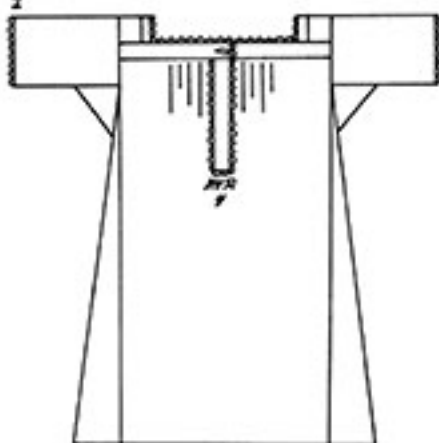
3

2

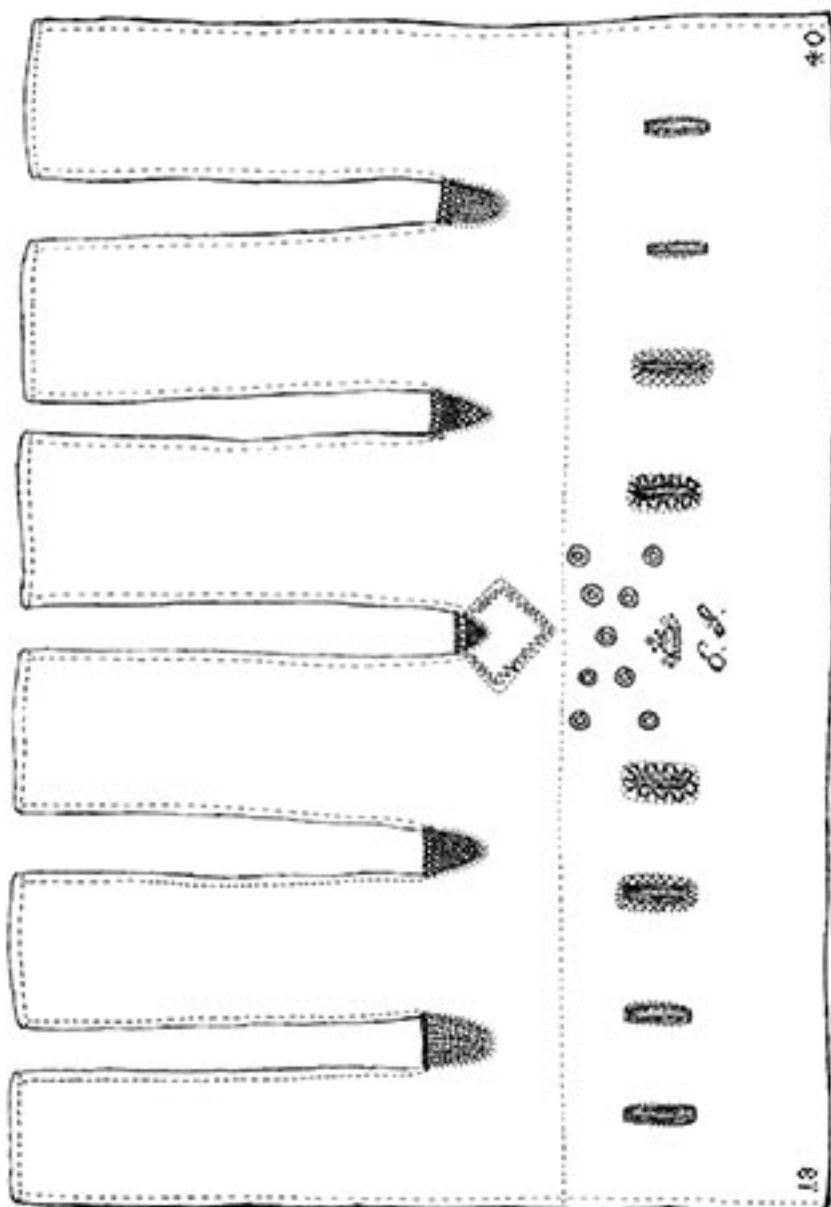
1

Prøven tilhører Museum Dezhnii.

Prøver på slidseforstærkninger og knaphuller til skjorter. Prøven er syet på fint hørlerred. Snærehuller, navn og årstal (1840) er syet med brun silke, det øvrige med hvid hørtråd. Den midterste slidse er forstærket med et ekstra stykke stof, der er sat bagpå og stikker op lige i rundingen af slidsen, som er grovere stof.

Flere prøver som denne findes i Sønderjylland. Kunstindustrimuseet ejer en lignende fra ca. 1760.

Udarbejdet af Gudrun Andersen, Engelsbøl

To broderimønstre valgt ud af en samling, der har tilhørt Sanine Marie Juhl f. Krag, Langetved. Tegnet fra ca. 1825 - 40.

Tegningerne har sikkert været brugt til tyllsbroderi og fransbroderi på kraver og lignende. Tegningerne er forstærket med ekstra påsyet papir af gamle breve, kardusposer til tobak o.s.v. Mønstrene bærer præg af, at man har ristet stoffet på dem, så dette har ikke været påtegnet.

Sanine Juhl var hjemmesyerske. Hun besøgte gårdene og syede undertøj og lignende.

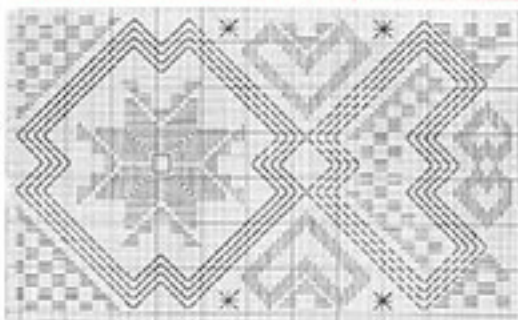

Kort resumé af de hyppigst forekommende broderier på udstillingen på Katedralskolen i Roskilde: De hvide broderier prægede denne udstilling, de var syet på fælgende genstande: Kisteklader, stolpeklader, knæduge, skabestumper, pudevær, lagner, skjorter og sørke. Der er det ejendommelige ved denne egn, at man har brugt de samme genstande gennem o. 100 år, men syningerne har man skiftet med og i en ganske bestemt rækkefølge. Det kan man se af de Arstal, der er syet på broderierne. Den eldste af syningerne er dragværk, den efterfølges af rudesyning og tællesyning, derefter hvidsøm og tilsidst baldyring. Der var mange agehynder. Huerne med det overdådige sølv- og guldbroderi er specielt for denne egn.

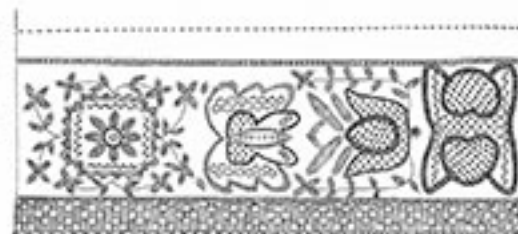
Navnemærkning. Lagen fra Kløvtofte 1807 (syet med blått). Navnekransen på tegningen er nok syet senere, da der er brugt rødt garn. Kransen er den typiske lukkede med blomster og blade som findes på Hedeboegnen og i Nordsjælland. Lagnet har oppe ved sømmen en borte med tællesyning og rudesyning. Den er 12 cm bred.

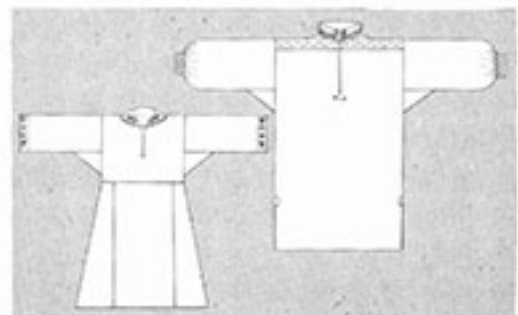
Tællesyning. Del af borte fra en håndlinning på en skjorte. Gudsållille o. 1800. Borten er meget karakteristisk for Hedeboegnens tællesyning: geometriske mønstre, firkanter, hjørter, ottokantedestjerner. Syningen er udført som fladsyning talt på tråde og rækker med halve køresting. Skjorterne har desuden overdådigt broderi på skulderstykket, kraven og på begge sider af slidsen ned foran.

Frie syninger. Tegningen viser hvidsømbroderi fra et sørkesømme. Her forekommer en del af de stingerter, som er typisk for syningen, kødesting, små buttede fladsyningblade, tungesting, heksesting, udtrukne grunde ovenpå stoffet. På kanten af sørkesømmen er syet blonde. Syede blonder i denne form er kun brugt på Hedeboegnen, de kan være en del bredere end denne. De findes mest på skjorter og sørke og i forbindelse med hvidsøm og baldyring - eller som den eneste udsmykning på sørken.

Skitse af skjorte og sørke. Hedeboegnens skjorter har gerne et skulderstykke, der går over hele skjorten. Der er sat små trekantede kiler i oppe ved kraven, på disse er også broderi. Kraven er ret høj beregnet på at bøje ned, den er næsten altid overtaget med broderi. Hedeboeskjorterne er de fornemste broderede skjorter, vi har her i landet. Skitsen af sørken er af den yngste type med den store krave, der breder sig ned foran. Det er sjældent at en sørke har broderi på skulderen, men af og til finder man broderi anbragt lige nedenfor kraven bagpå.

Udarbejdet af Gudrun Andersen, Engelsholm

Kort resume af de hyppigst forekommende broderier på udstillingen i Montergården i Odense: Talleesyning, fransk broderi (skjorter og sårke fra Iys), slyngestings halsenæ (Iys, Drejs), blåstribe håndklæder fra Horne, håndklæder med trendfletning fra det øvrige Fyn, pudevarer med kniplinger og filering, dekorative navnemærkninger fra hele området. Huer med bånd-chenille- og silkebroderier, enkelte broderede hyn-der. Store uldne sjaler med broderi, trykte og vævede sengeomslag. Mange dyner og duge. Møllekræmte.

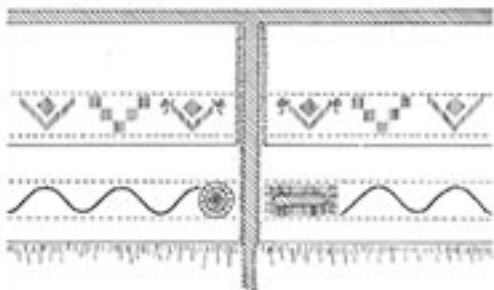
Der er udsendt en lysbilledserie.

Navnemærkning fra vuggelagen, Horne, 118 cm langt og 65 cm bredt. På mønsterark 71, 72 og 73 findes navnemærkninger fra Sydfyn. De svarer i type nøje til tegningen her. De sidste er syet med blåt. Store bogstaver med krone. Over toppen af kronen er tit en kvindefigur.

En del af lagnerne har en krans øjet med fladsyning og konturering.

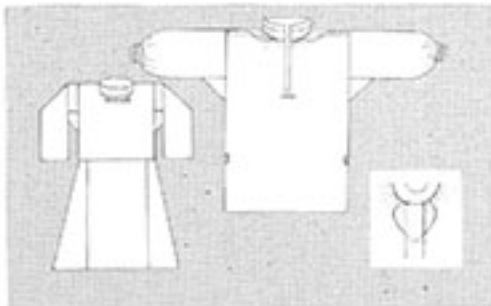
Talleesyning på skjorter og sårke. De fynske skjorter har ikke noget broderi, en gang knuder og lidt talleesyning og ofte navn. Dermed er skjorter, sårke og oplod fra de Syd-fynske sær rigt udsmykket, især fra Iys. Tegningen her er fra en skjortekrave fra Drejs. Kraven er bukket, og der er borte både på kraven og overslaget. Skjorten holdes sammen med en håndsyet knap. Der er broderi både på skulderstykker, håndlinning og omkring altsiden.

Frie syninger. Borterne er fra et brude- og kistehåndklæde fra Iys. 295 cm langt og 35 cm bredt. Det er forsynet med to årtal: 1862 og 1882. Det er broderet med tværgående bort i talleesyning, halsenæ m.m. og en art fransk broderi som tegningen viser. På dette håndklæde er syningen udført med rødt og blåt, men det er mest almindeligt med hvidt. Iysbroderierne har mange forskellige syninger på et stykke og flere årtal. Det ser ud til at flere generationer har sat deres præg på det enkelte stykke.

Skitse af skjorte og sårk. Skjorten er fra Dankebo. De fynske skjorter har gerne et smalt skulderestykke med en ret stor kile, der er sat ind under stykket, kommer frem på begge sider og bliver rynket ind mod kraven. De sidste skjorter har altsidsåbning, de yngre har belægning. Skjorterne har gerne rødt eller blåt korsetingsnavn. Sårkene har en ejendommelig krave, som består af en flase af tyndere stof eller jodknipling. De kan have snit som skitserne her, de kan også have et bredt stykke stof mellem overdel og nederdel. Den nederste del er gerne af groft lardet. Typen kendes fra omkring 1820.

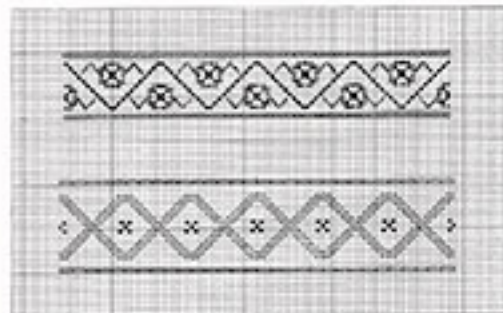
Udarbejdet af Gudrun Andresen, Engholmsholm

Kort resume af de hyppigst forekommende broderier fra udstillingen på Maribo museum: fra Falster hulsømme med slyngesting i forbindelse med mange forskellige syteknikker, fra Lolland stoppede hulsømme på håndklæder sammen med tællesyning.anden pudeværk, et mellemværk (net), der er lavet i en træramme, og derefter er der indlagt et mønster enten med stopning eller slyngning. Den mest særlige syning er Falsteråysning (meget elegant i tegning og syning, flådsyning, grunde oven på stoffet, vranghuller m.m.) En del håndklæder med dragværk og korestring o.s.v. - Nogle små håndklæder syet med kulørt uldgarn. Mange lagner med særligede navnemærkninger syet med blå hørtråd og nogle med kulørt uldgarn. Der er udgivet en lysbilledserie.

Savnemærkning på brudeklagen fra Åstrup, Palster. Motivet er syet med blå bårtråd, en af de sidste mærkninger fra Palster. Kurr, fugl og grene ligner ikke korstingsmotive fra det øvrige land, derimod ser man mønstret på navneklude fra Palster. Der findes navneindramninger, der er stive og firkantede, men faste og sikre i opbygningen. Disse blev også brugt til håndklæder, skjorter og sørke, altid syet med blåt. Senere mærkninger kunne være syet med både rødt og blåt.

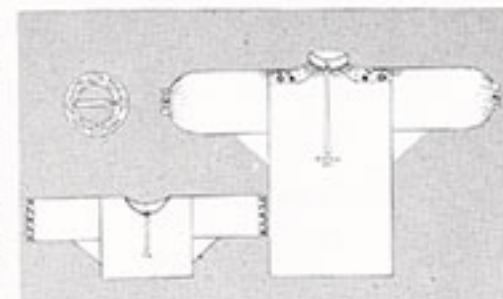
Tællesynings. De to små borter med tællesyn-
ning og kædeting er fra et håndklæde fra
Lolland. På dette håndklæde findes desuden
en firkant med stoppehulene og inde i ram-
men korstingsfigurer med blå. Der findes
en del af disse enkle borter på Lolland.
Tællesyningsborterne fra Palæster er meget
mere varierede, der forekommer både træer,
blomster og fugle og de er aldrig indram-
met med halve korstingskrækker, som det er
karakteristisk på Hedeboegnsens ayninger.

Frise syninger. Tegningen viser en bort fra et særkæmme fra Hillestrup. Palster. Syet med den såkaldte Palstersyning. Mønstret her er typisk for syningen med de cirkelformede rosetter og blomsterranker imellem. Grundene i cirklerne er syet med tungesting, der ligger ovenpå stoffet. Det hele er indrammet med tætte korte kontursting. De små cirkler er vranchuller.

Skitse af skjorte og oplod. Skjorten er fra Sdr. Alslev, Falster. Kraven er uden brodering og ikke beregnet til at bøj ned. Skulderstykket er sat uden på skjorten. På selve skjorten er der klippet et par snit på tværs. Stoffet bliver syet til skulderstykket, derved bliver der kun et enkelt lag stof op ned kraven. Dette snit er indtil nu kun fundet på Falster. Den viste oplod er fra Egebjerg. Den har kun broderi ved ærmerne, disse er gerne 20-30 cm lange. Der er oval udskæring ned elids. Denne holdes sammen med et selvspons. Der findes også oplod med stor udskæring, disse er yngre.

Udarbejdet af Gudrun Andresen, Engsholm

Kort resume af de hyppigst forekommende broderier på udstillingen i Sønderjyllands-hallen: En del hvide barokbroderier, mange navnemærkninger på lagner, navneklude fra 1769 til 1900, lømme med uldbroderi, udsjaler med flædsyning, huer med silkebroderi, silketørklæder syet med flossilke, skjorter og særke kun lidt udsmykket, store hvide forklæder med broderi på linningen, et utal af kniplinger, meget dek-ketøj, særprægede vævninger: beiderwand, floss, stribebe forklæder, - desuden dyner og hestedeckener.

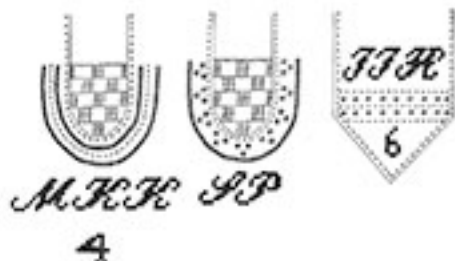
(Der frenstilles rimeligvis en lysbilledserie i 1969).

Navnemærkning med korsting: Brudelagen fra Sdr. Nygum. Enkelte af de midste lagner har mærkning med blåt, men størstedelen er syet med rødt. Rødt og blåt sammen forekommer næsten aldrig.

Typerne varierer noget. Den buede halvkrans med krone over som på tegningen forekommer tit og temmelig tidligt i Sønderjylland.

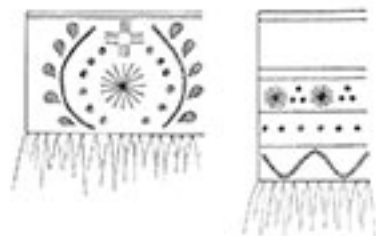

Tellesyning på skjorter og særke. De sønderjyske skjorter, særke og oplod har ikke megen udsmykning udover navn, men forstærkningen af slidsten foran har en stil-færdig og særpræget udsmykning som vist på tegningen. Man har fundet flere prøveklude med slidse-udsmykning og kunstfærdige knaphuller.

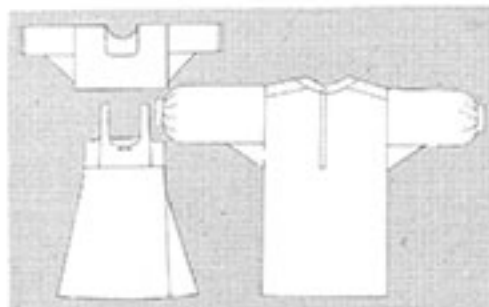

Præ syninger.

Forklædelininger fra Als o. 1880. De store hvide lurredaforklæder er sjældne. Der findes en del i Sønderjylland. Foruden den broderede linning med hvidt er der gerne på den ene side af forklædet en navnekrans med røde korsting.

Skitse af skjorte, hængesærk og oplod. Oplod og hængesærk er fra Als. Hængesærke er sjældne. De er brugt under oplod. Begge dele er mærket med rødt navn. Skjorten er fra Kvers 1860. Den har slidsebelegning, lille krave og smalt skulderstykke. De ældre skjorter er med åben slide (se tegning 2).

DANMARKS FOLKELIGE BRODERIERS MØNSTERTJENESTE

Narve- eller kærtekade var gennem flere hundrede år den åbne dør til broderikunsten verden.

De små piger ud over Europa kunne her lære at sy de bogstaver, tal og motiver, som samtiden ønskede.

Desuden smykkede man narvekladene med kirkelige og verdslige symboler. Måske fik også individuelle eller egensprægede betragninger udtryk på narvekladen.

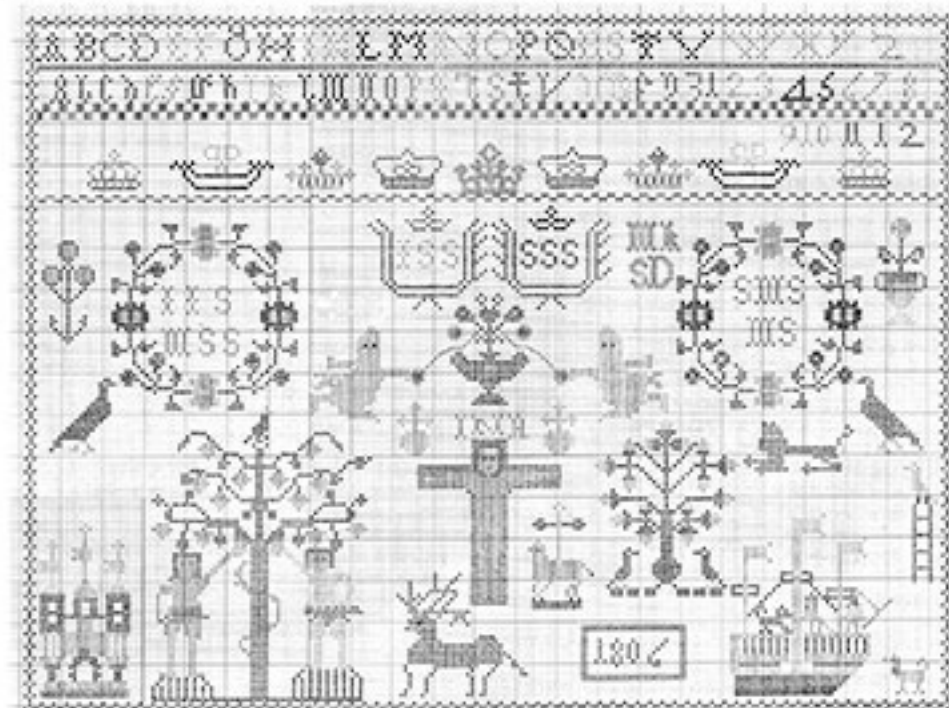
Motivvalget på denne narveklad fra Århus-egnen år 1857 er gammelt i forhold til kladens alder, den er syet på fin hørbærret, kramen i midten med petit point.

DANMARKS FOLKEBLIGE BRØDERIERS HØNSTERÅR nr. 102.

Syet på uldent stof med silketråd.
Originalen syet af Nette Marie Madsen.

Navneklud fra Aller.
Sønderjylland 1806.

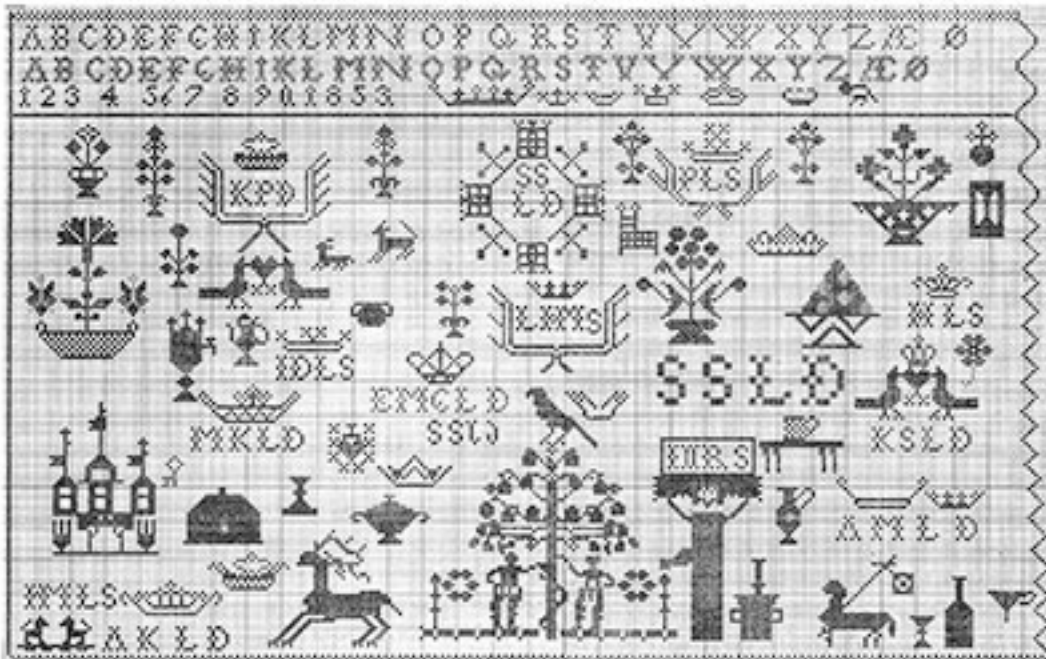

1001 1. red
1002 2. red
1003 Gulgrøn
1004 Blågrøn
1005 Gulbrun
1006 Blå
1007 Gul
1008 Beige
1009 Brun

Navneklud fra Magleby på Møn år 1853. Denne navneklud er syet på hjemmevævet hørklædet med hørtråd, mest i rødt og blå. Der findes ikke mange af denne type. På grund af de hjemlige materialer må vi regne med, at den er syet på landet. Motiverne er som på andre klude.

Navneklud fra Møn.

Udarbejdet af Gudrun Andresen, Engelsholm.

Navneklud fra 1841.

Denne type på navneklud findes fra hele landet. Bogstav og talrækker foroven. Her forekommer flere syteknikker: korssting, kvadratsting og hulsting. (Ofte kaldet drømningesting).

På denne navneklud findes de traditionelle blomsterkranse med familiens navne i. Mere sjældne er hjerterne med navne i og krone over. Forneden på kluden findes en bygning og et skib. Også disse motiver er meget brugt.

Til tiden omkring 1850 er størsteparten af navnekludene syet på fint uldent stof og med hårdtsnoet silketråd i pastelfarver.

	Blå
	Red
	M-red
	Gul
	Brun
	L-grøn
	M-grøn
	Sort
	Violet

Udarbejdet af Gudrun Andriessen, Engelsbøl.

Navneklud fra Premslev, Lunde, Fyn.

Navnekluden er syet af Abeline Marie Sørensen i 1879.

Der findes mange navneklude som denne, hvorpå der

kun er syet forskellige typer af bogstaver og tal.

Ind imellem findes enkelte borter, kroner og lignen-

de. (Abeline har haft mange typer at vælge imellem,

når hun skulle mærke sit udstyr).

III Rød

XXX Blå

III Grøn

XXX Brun

... Hvid

Udarbejdet af Gudrun Andersen, Engelseholm

Olmerdugsdynerne er vævet på hørtrend og med entrådet uld som islet. Striberne kommer til at gå på tværs af stoffet. De fleste dyner er vævet i satinbinding. Det vil sige, at trendtrådene ikke ses på retsiden. Stoffet er slået tæt sammen under vævningen, så det kan holde på fjer og dun. Stofferne blev næsten altid vævet hos landsbyvæveren. Konerne bestemte ofte afstrikingen.

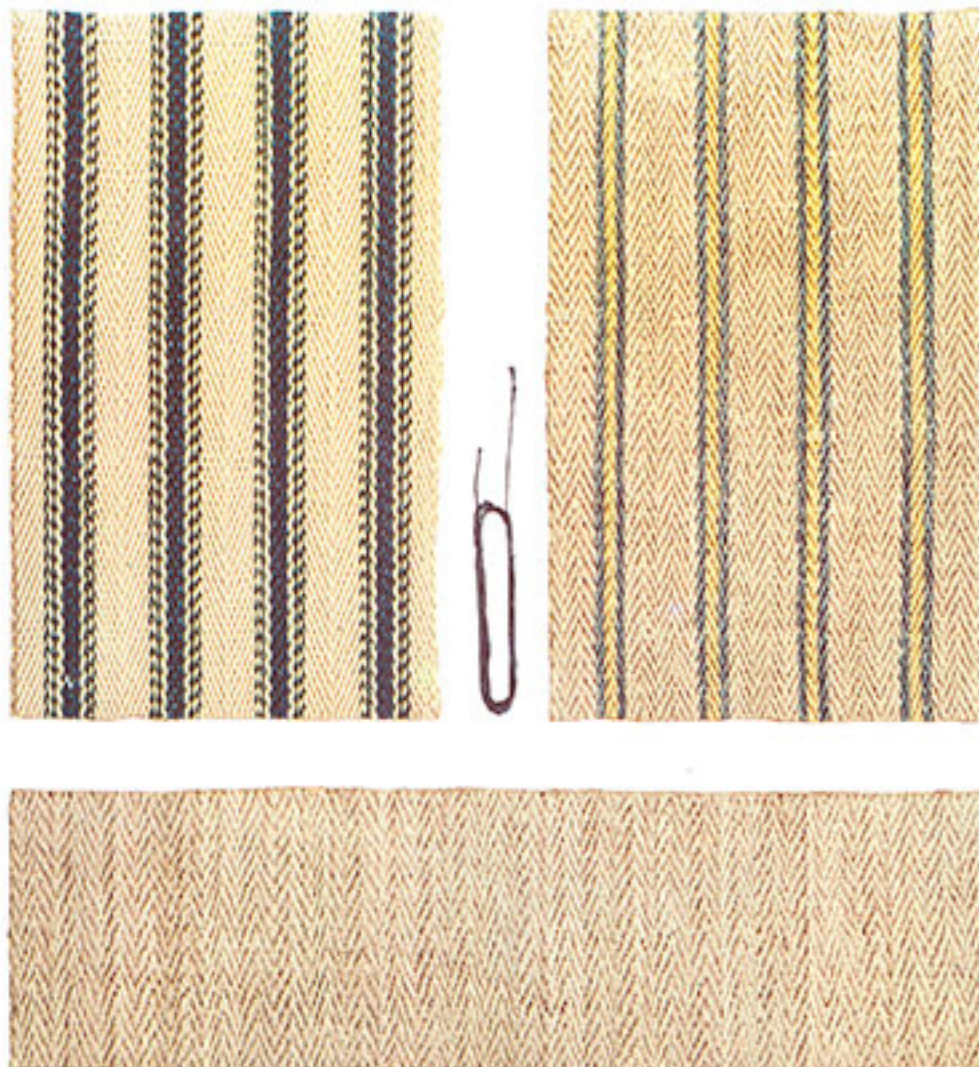
Prøver:

- 1 Bræstrup, Hygum, Sønderjylland.
- 2 Prenderup, Grevinge, Odsherred.
- 3 Roum v. Viborg.
- 4 Skovgård, Bræde, Odsherred.

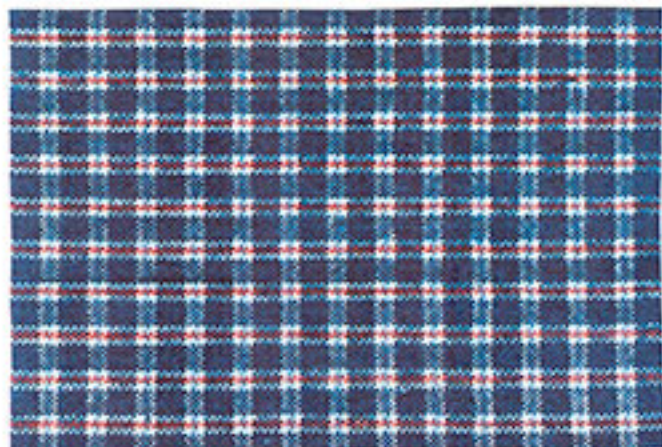
Udarbejdet af Gudrun Andersen, Engelsholm

Bolsterdyner er vævet i kiperbinding. Hørtrend og hørislet.
Afstrikingen er på langs, isletstrådene bliver dækket af
trenden. Dynerne er næsten altid vævet i blå og ubleget,
men gult og rødt kan forekomme. Striberne er gerne smalle.
Den lille garnprøve viser hjemmespundet entrådet indigofar-
vet her.

Udarbejdet af Gudrun Andersen, Engelsholm

Fra folkekunstens periode findes mange ternede hørstoffer vævet i lærredsbinding. Disse stoffer blev anvendt til mange ting. Blandt andet til hverdagsforklader og karlekammerpudevær. Et område for sig er bæreklader, også kaldet feringsklader, (firkantede tørklæder ca. 70 x 70 cm). De var afsluttet med en bredere stribe i kanten. Tørklæderne blev brugt til at bære fødevarer i til gilder m.m.

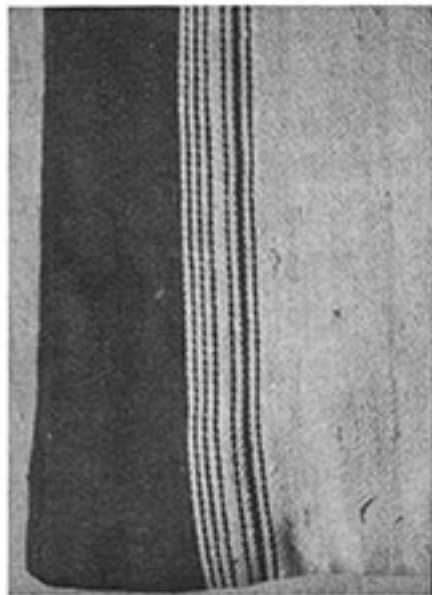

DANMARKS FOLKELIGE BRODERIERS MØNSTERTJENESTE

Mønsterark nr. 109.
Hovedpuder
Sønderjylland
Rinkenæs (t. venstre)
Nordborg (t. højre)

Man har brugt både langpuder og kvadratiske puder.
De er vævet på samme måde som olmedugsdynerne.
Puderne har for det meste en bred rød stribe for-
oven, så man kunne se kniplinger og broderier på
pudevårene.

De vævede puder har tit kvaster i hjørnerne.
Nordborgpuden har været brugt til dåbspude. Pudens
to hjørner blev bukket ind, så der dannedes en vug-
ge, hvori barnet lå.

Stolpeklæde år 1832

Ølstykke
Frederiksborg amt.

Stolpeklæde fra Ølstykke:
størrelse 170 x 36 cm. Hørlærred
19 x 16 tr. pr cm². Stolpeklædet
har foroven og forneden en 2 cm
bred grov knipling.

Syteknic: dragværk og tamburer-
ing med rød og blå hørtråd.

Stolpeklæder af denne type er
almindelig i nordsjælland både
hvad angår syteknic og placer-
ing af borter og motiver.

Dragværk indram-
met med kvadrat-
sting.

Kurv i de fire
hjørner og navne-
krans i midten
tamburering, de
øvrige felter
dragværk.

M.R.

M.R. blå korsting

Navnekrans med
tamburering, de
øvrige felter
dragværk.

Dragværk.

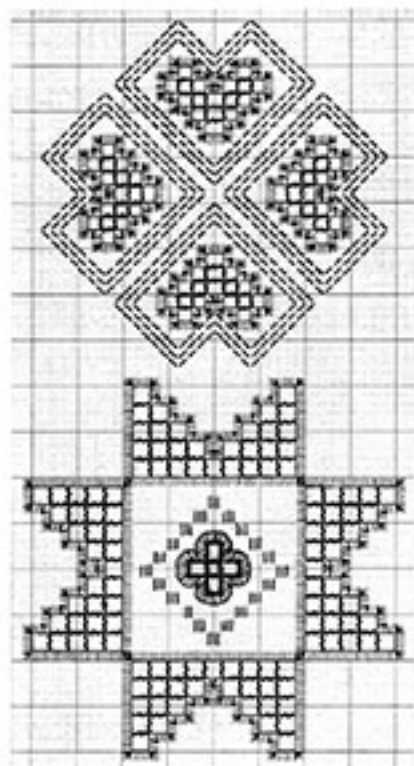

Stolpeklæde, Lillerød,
Frederiksborg amt.

Sterrelse: 160 x 36 cm
mærket M.G.P.D. 1831.

I Nordsjælland findes en del stolpeklæder med overslag som vist på skitsen. Stolpeklædet er syet med dragværk, tællesyning, rudesyning, stoppet hulsem. Navn og årstal er anbragt i en korsstingekrans. Syningen er udført meget akkurat.

Detalje af bort nr. 1 og 9.

Overslag

1 stoppet hulsem

2 rudesyning,
tællesyning

3 stoppet hulsem

4 navnekrans
korssting

5 rudesyning,
tællesyning

6 dragværk

7 rudesyning,
tællesyning

8 rudesyning,
tællesyning

9 rudesyning,
tællesyning

10 rudesyning,
tællesyning

11 tællesyning

12 dragværk

Stolpeklæde år 1831

Lillerød,
Frederiksborg amt
(Se nr. 111a)

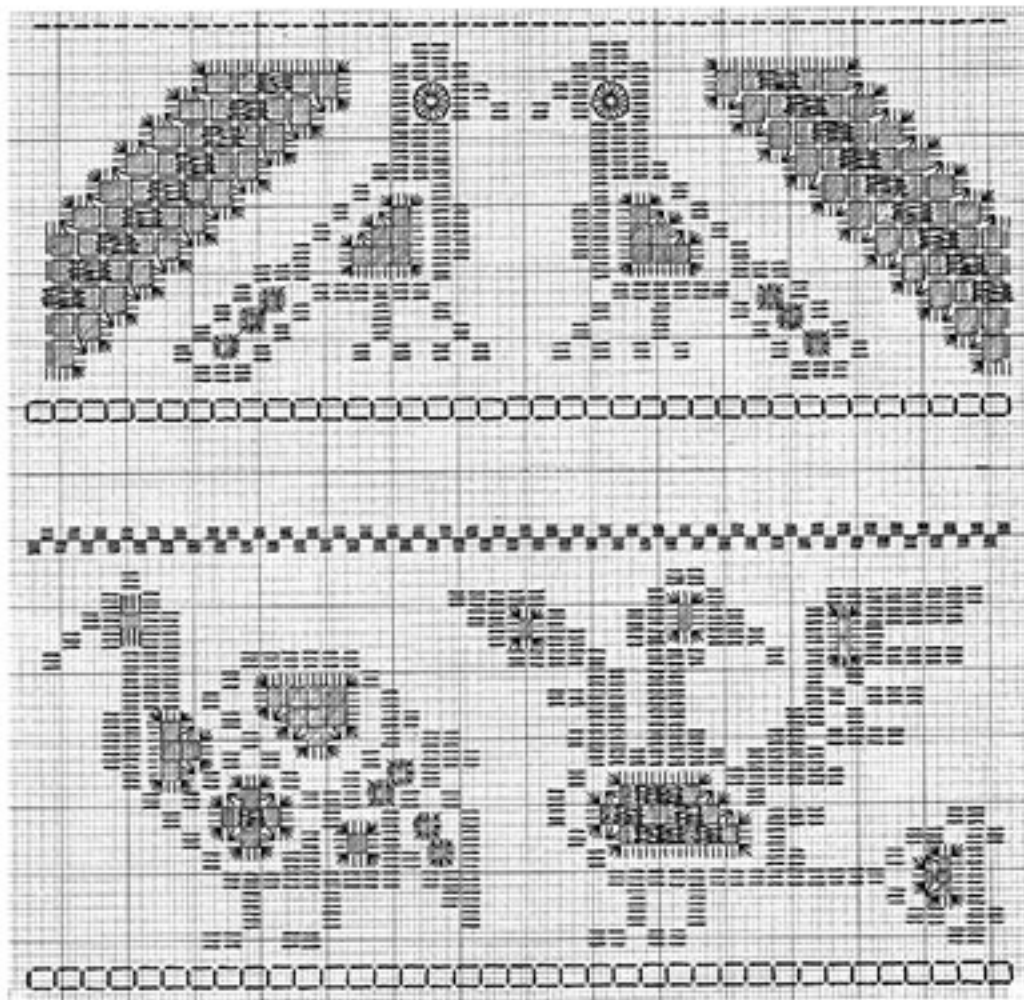
Udarbejdet af Godrun Andresen, Engelsholm.

Detalje af borte nr. 5 og 10.

Fuglene er syet med tællesyning over 3 tr. i bredden og et antal sting i højden, der kan divideres med tre. De korte og lange rækker danner fuglenes figurer. I vinger, krop osv. er syet rudesyning med stopning. Øjnene kan være syet med et snørhul.

Denne form for tællesyning kendes vist kun i Nordjylland.

Fuglenes form minder om amagerfugle.

forhandles fra:

Håndarbejdets Fremme, Vimmelskiftet 38, København.
Højskolernes Håndarbejde, Tyrebakken, Kerteminde.

To stolpeklæder

Frederiksborg amt

Denne type stolpeklæder er typisk for
nordsjælland med tværborter og korsformer.
De er syet med røde og blå køresting
(hørtråd).

til venstre:
stolpeklæde
Helsingør.
st. 32 x 94
cm.
syet over
3 x 3 tr.

til højre:
stolpeklæde
Egetofte.
st. 36 x 108
cm.
syet over
4 x 4 tr.

Udarbejdet af Gudrun Andresen. Engelsholm

Tre slidsesyninger
fra skjorter.
Palster. Hedeboeg-
nen. Dreje.

De ældste skjorter har en slids ned foran, sømmed med en smal søm. Først efter 1860-erne begynder man at sætte belægning på skjorterne. Bunden af slidsen kan let trævle op, derfor er der altid syet en eller anden form for forstærkning.

Slidsesyningen er ikke særlig egnsprægede.

1. Sdr. Alslev, Palster. Forstærket med knaphulssting og hvid syning med kvadratsting m.m. (Se mønsterark 68a og 69b.).
2. Agerup, hedeboegnen. C.C.S. Bemærk at sømmen er lagt til retsiden, og der er lagt et lille lag i bunden af slidsen.
3. Dreje ved Fyn. R.N.S. Skjorten har tøllesyning på skulder og håndlinning. Nogle af de samme figurer er brugt omkring slidsen. Selve slidsesyningen minder om de sydfynske hulsemm.

Virket bånd (kopi).
Skanderborg. Møen.

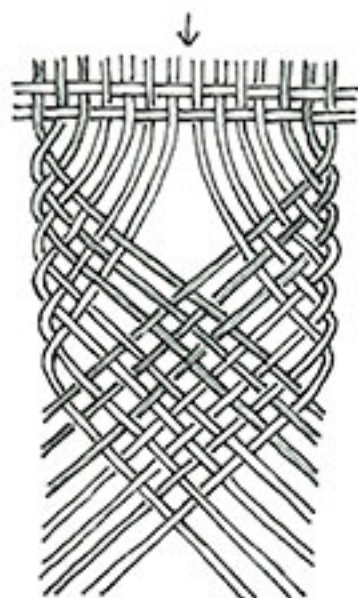
Udarbejdet af Gudrun Andresen, Engelsholm

Virket bånd blev brugt
til hosebånd (stremper)
og krukkebånd.
De kendes fra hele landet.

Båndene blev flettet fra
midten og ud til begge
sider og sluttet af med
1. kvast 2. en enkelt af
trådene snoet om de øvrig-
ge tråde 3. kastet over
med en af trådene så bånd-
et beholdt sin bredde.

Gråt bånd: (Se skitsen).
Emborg Vestermark. Skan-
derborg.
Ca. 1 cm bredt og 70 cm
langt.

Rødt bånd: Danne Have,
Møen.
Ca. 2 cm bredt og 100 cm
langt.
I dette bånd er flettet
en orange tråd.

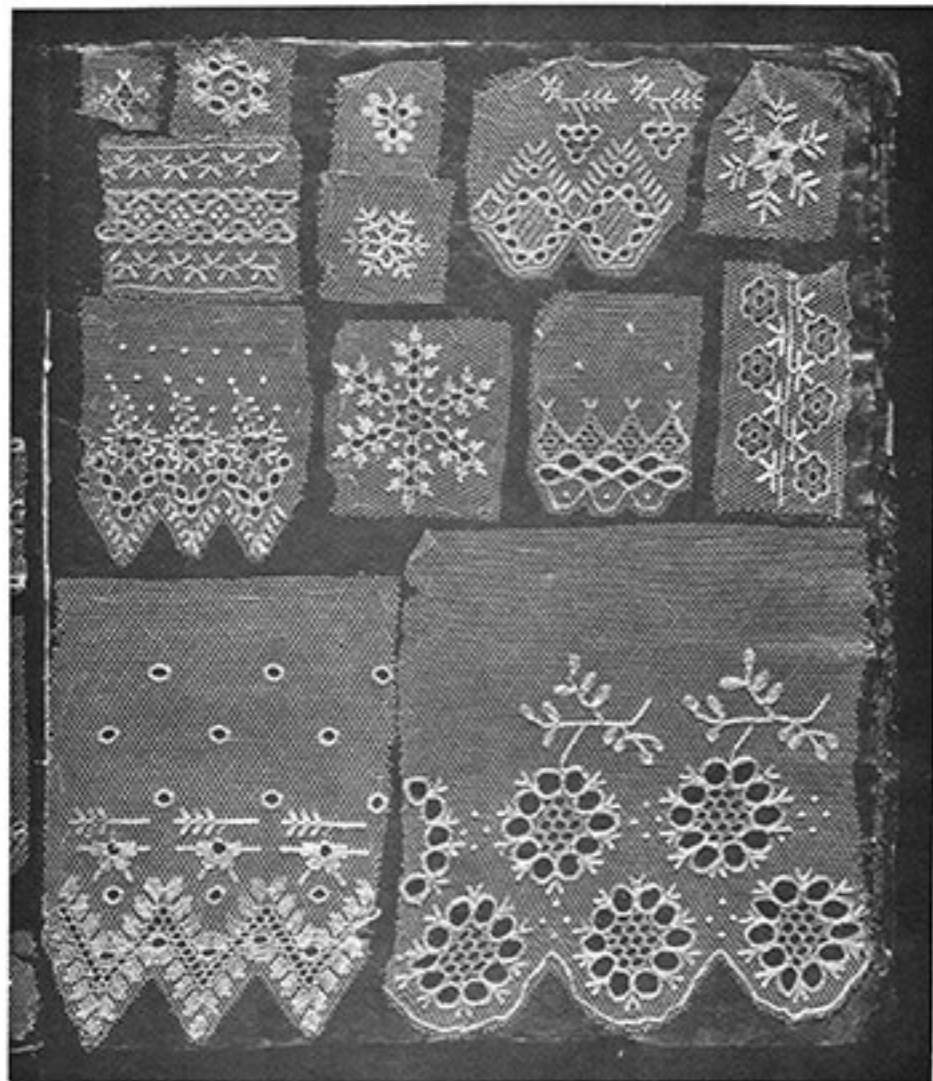
DANMARKS FOLKELIGE BRODERIERS MØNSTERTJENESTE

Tyllsbroderi

Ark fra mønsterbog
Langeland, 1840.

Mønsterbogen har tilhørt Louise Sophie Magdalene Pohn.

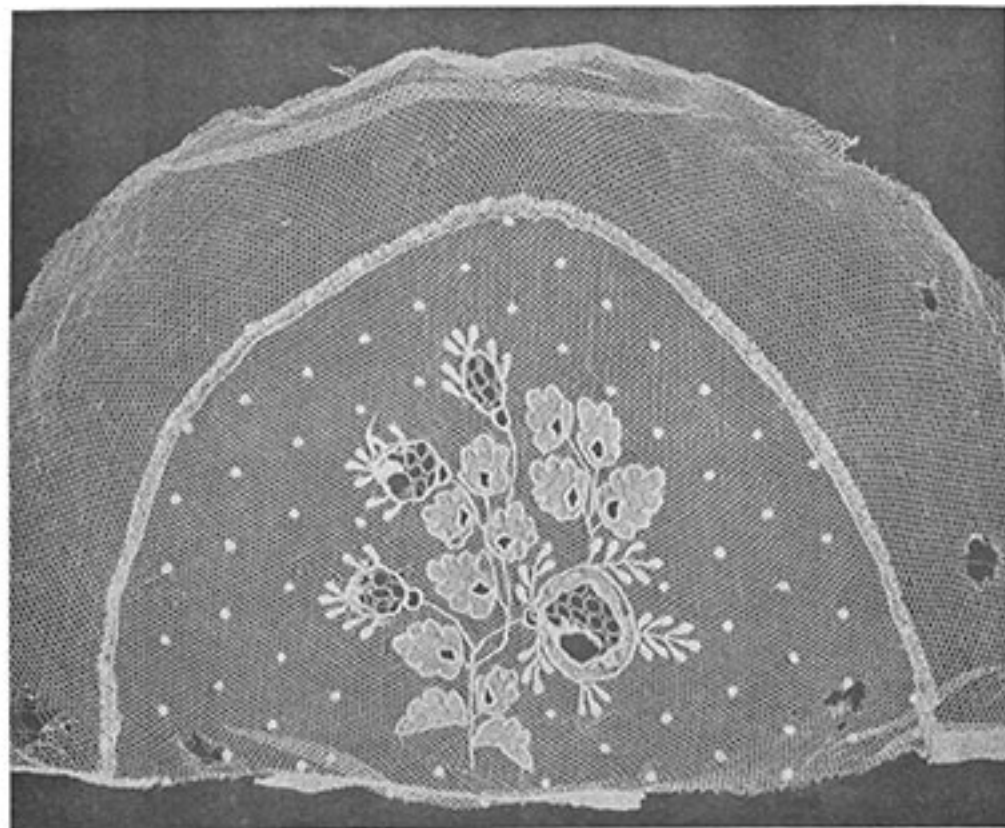
Billedet er i naturlig størrelse. Her er mange forskellige prøver både på trækning i tyll og broderi efter tegning. Den største prøve er en efterligning af knipling. Les mere om dette i sertryk fra Arv og Eje 1965, Ebba Busch: Kniplingsimitationer i tyllstrøksyning.

Huen er ikke fuldstændig, men huenækken er typisk for en del huer i Jylland. Der findes også en del korsklæder fra Fyn med samme syteknik. Tyllen er noget finmasket i forhold til den tyll, man kan købe i dag.

Applikation af tyndt hvidt stof, kantet med fransk broderi. Stilke og blade er også syet med fransk broderi. Grundene kan være forskellige i disse broderier. Denne type tyllsbroderi er ikke så gammel (efter 1850'erne).

Der findes nogle huer og blonder af denne type, som kunne se ud til at være fremstillet på maskine.

DANMARKS FOLKELIGE BRODERIERS MØNSTERTJENESTE

Mønsterark nr. 118a
Nattrøje, strikket
Kv.nr. 22958 D
Præstø amt, Lestrup.

Nattrøjen er fra ca. 1825. Det lille billede viser originalen. Den er strikket fast, ca. 33 masker på 10 cm.

Det store billede viser en kopi af nattrøjen. Den er strikket på pinde nr. 2 - uldgarn HH nr. 208, der er 32 masker på 10 cm.

Borten forneden er strikket frem og tilbage, derefter er ryg og forstykke strikket på rundpind. Rygborten går 2 masker ind over forstykket.

Skulderstykkerne er strikket for sig (maske-rækker fra ærme til skulder) og derefter strikket sammen med ryg og forstykke. Ærmet er strikket rundt og sluttet af med en lille trekant der puttes ind i trøjen og syes fast.

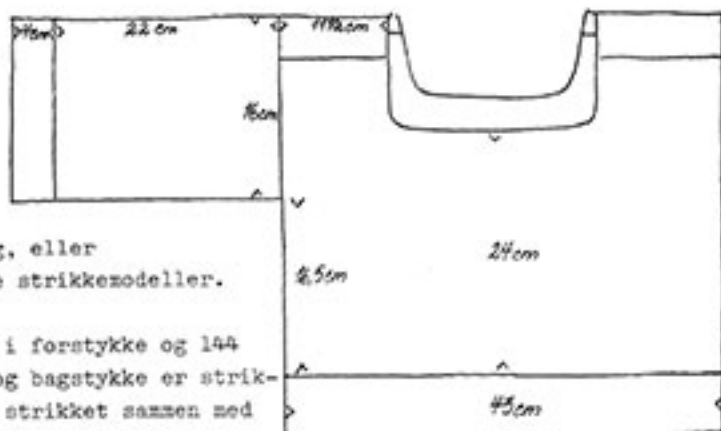

På dette ark findes
mønstrene til nattrøjen.

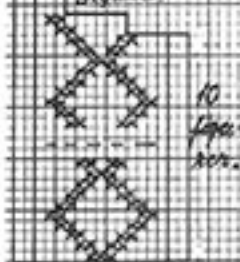
Man må ikke betragte
dette som en direkte
strikkeopskrift, men
den kan give oplysning
til en form for kopiering, eller
måske inspiration til nye strikkeskemaer.

Nattrøjen har 126 masker i forstykke og 144
masker i ryg. Forstykke og bagstykke er strik-
ket rundt. Bagstykket er strikket sammen med
2 af forstykkets masker, bagstykket øverst.
Der er 266 masker på pinden.

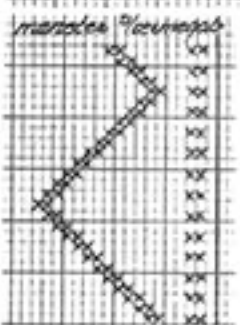
Der tages 10 masker drojet ud på hele omgangen. Strik efter mål på
skitsen. Til ærmerne er slået 108 masker op, til skulderstykke 17 masker.

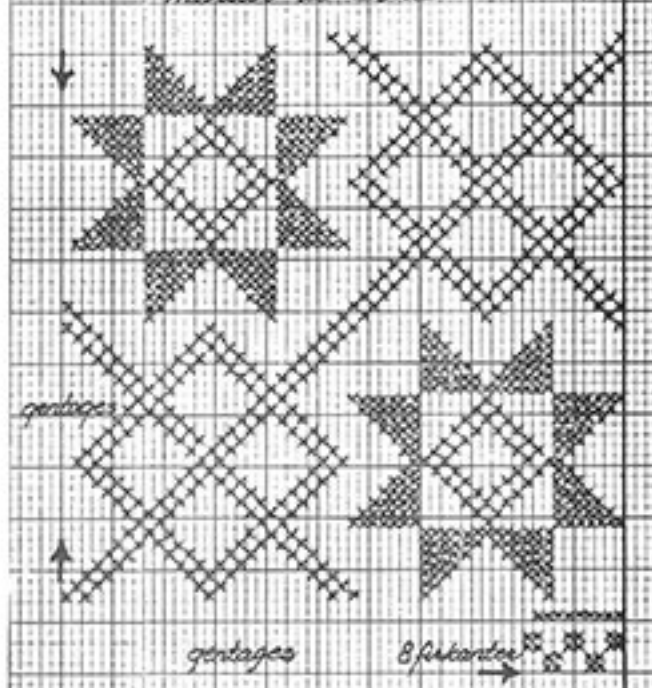
mønster til skulder-
stykke

halsdekning
med halsen

mønster til ærme

ved Gudrun Andresen, Engelsholm

Agehynde,
Flosvævning,
Humptrup,
Sydslesvig.

I Sydslesvig og Sønderjylland, især i de vestlige egne, findes en del hynder og puder i flosvævning fra ca. midt i 1700 tallet til ca. 1900. De ældste hynder har gerne mørkeblå bund med lyseblå motiver og røde bogstaver.

Mønstrene har megen lighed med navnekludenes motiver.

Agehynden fra Humptrup, der er fra 1786, er et klassisk eksempel på disse hynder. En del har frynser i kanten.

Størrelse: Vævebredde 42 cm, længde 78 cm.

Trend og islæt er af grov ubleget hørtråd, der er ca. 4-6 indslag for hver knuderække. Til knuderne er brugt 2 eller 3 trådet kamgarn (garnet er glansfuldt og hårdt). Knuden består af ca. 6 tråde. Knuderne sidder tæt sammen over hele vævebredden. Der bruges 2 trendtråde til hver knude.

Flosknuderne står lige op og måler knap 1 cm i højden.

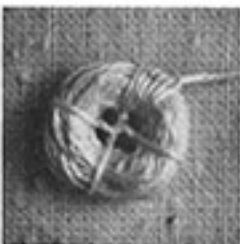

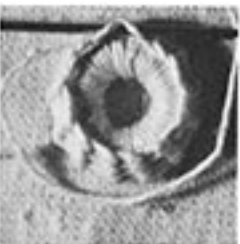
Håndsuede knapper af hør-tråd til skjorter og særke har været syet overalt i Danmark.

Man har måske brugt en tilfældig pind eller sin lillefinger til at sno garnet om. Men fra Sønderjylland kendes en del knapende lavet specielt til dette brug. Pinden på billedet er fra Løjtland år 1807. Bemærk udskæringen.

Knappens tykkelse afhænger af hvor mange gange, der snoes om pinden og hullets størrelse bestemmes af, hvor man snor om pinden. Inden knappen tages af syes et knaphulsting, så tråden er holdt sammen.

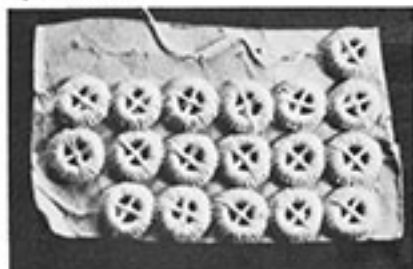

På nogle knapper er krydset i midten syet tilsidst. På andre er det syet inden man syr knaphulstingene. Se billedet.

Nogle knapper er derefter oversyet med en art tunge-sting, som samles i midten. Tråden trækkes igennem til vrangsiden og bliver brugt til at sy knappen fast med.

Knapper fra Odsherred. Krydset er syet til sidst.

Knap med lang "hals". Skjortekrave. Fyn.

Knap. Skjortekrave. Fyn.

Oversyet knap. Særk. Als.

Bæreklæder af hør
fra Århus-egnen.
Udarbejdet af
Gertrud Bergh.

To ternede bæreklæder af fin hør i lærredsbinding. Størrelsen 55 x 55 cm.
Tørklæderne kan vaves på samme trend. I det lyse tørklæde er ternen
frenkonnet ved, at islætten følger trendordenen. I det mørke tørklæde er
der byttet om på den hvide og den blå islæt.

Detalje,
der viser
trendordenen
og det snukt
syede navn.

Gamle pudevår havde ofte udsnykningen anbragt på den ene kortside. Pudevåret her er 62 x 84 cm, og den grove 4 cm brede almueknipling er sat på hele vejen rundt og fæstet sammen med nogle cm's afstand i den åbne side.

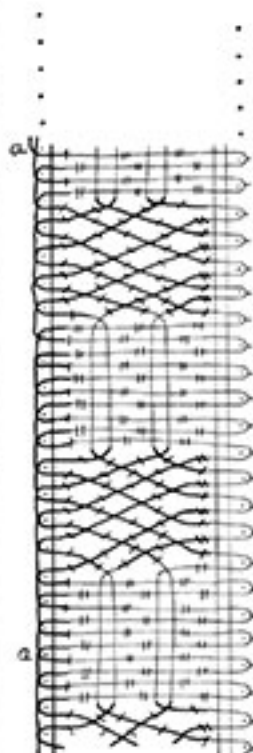
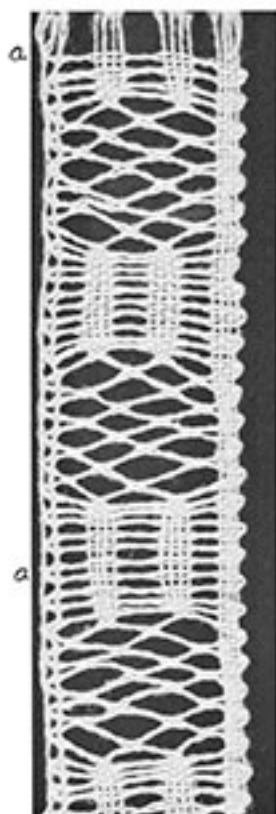
Selve puden var kulørt, og når det hvide pudevår blev trukket over puden, fik kniplingen en fin baggrund og trådte tydelig frem.

Almuekniplinger er ofte udført uden egentlig prikkebrev på 5 x 5 cm ternet stof. Knappenåle blev kun sat i kanterne af kniplingen. Almuekniplinger kendes, omend i få tal, fra mange egne af vort land.

Arbejdstegningen har en streg for hvert par tråde. De kraftigt optrukne streger betyder Dobbeltslag de øvrige Lørredsslag de små tværstreger snoninger af parrene. Til denne knipling er brugt 9 par.

Kopi af
kniplingen

Arbejdstegning
til kniplingen

Det gamle pudevår

Udsnit af fint, uldent skørt med trykt mønster, rimeligvis fra slutningen af 1700-tallet.

Skørtet er vævet i enkelttrådet uldgarn i uligesidig korskipper med trendeffekt. Der er ca. 20 trendtråde pr. cm og ca. 24 islættråde pr. cm. Vævebredden er 40 cm. Efter vævningen er stoffet farvet rødt, så syet sammen af flere bredder og kantet foruden på vrangen med en 9 cm bred søm af fint hoflærred.

Derefter er det blevet påtrykt mønster. Rapporten er ca. 95 cm i bredden og det samme i højden. Mønsteret slutter foruden med en bred bort.

Efter trykningen er stoffet glittet, d.v.s. at det har gennemgået en proces, så det fremtræder blankt og glat.

I alle større købstoder fandtes farvergårde, hvor folk indleverede deres stoffer for at få dem farvet og trykt.

Litteratur: Ruth Christensen, »Stoftryk«.

Der findes en del strikkede halvhandsker fra Lye.

De kan være strikkede i glatstrikning med kniplingsstrikning ved håndledet, eller hele handsken kan være i kniplingsstrikning.

Typisk er broderiet på handsken syet i mange farver med korssting. Bøen udenom er flosssyning.

Syning af floskant.

Sy en række korte kædesting med rødt.

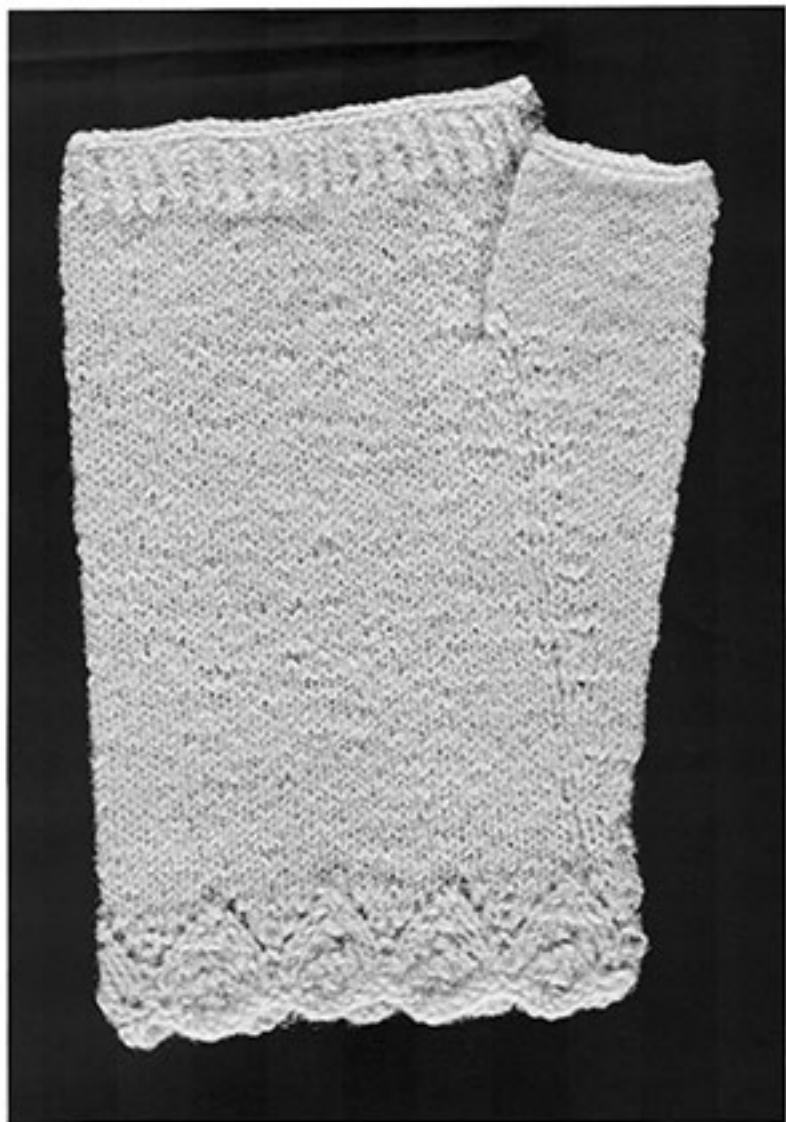
Omkring kædestingene syes med forskellige farver i uldgarn.

Hvor mange omgange afhænger af garnets tykkelse. Til sidst syes omkring med rødt.

Sy over en hæklenål eller strikkepind nr. 3. Det er nødvendigt at klippe trådene over, når der er syet et lille stykke. Den flossede kant klippes til og dampes. Der er ingen sting på vrangen.

Kopi af halvhandske fra Lye.
Kamgarn ubleget nr. 400 fra
Højskolernes Håndarbejde.
Strempepinde nr. 1½.

OPSKRIFT TIL HALVHANDSKE

Slå 72 masker op. (18 m. på hver pind).
Der er ni tunger fornedet,
8 masker til hver tunge.

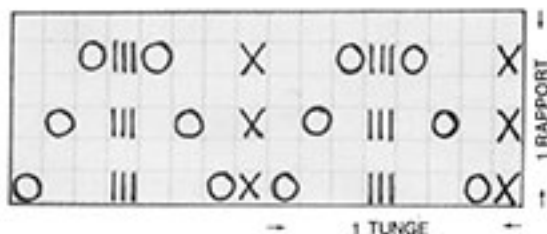
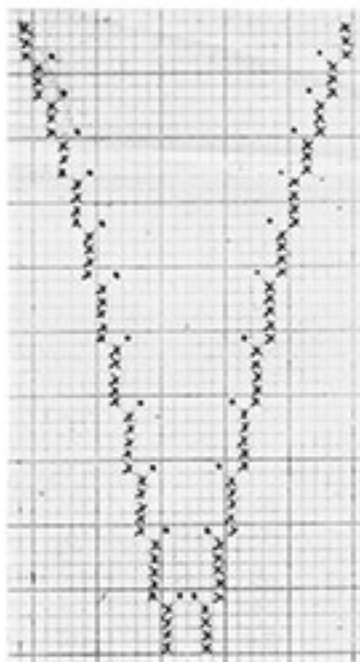
Første omgang strikkes
vrang.
Derefter strikkes kniplings-
monstret.
Rapporten strikkes to gange
(se tegning).

Strik 5 omgange ret.
Herefter påbegyndes tommel-
fingeren.
På første pind strikkes
1 vrang, 2 ret, 1 vrang.
Resten af omgangen strikkes
ret.
Strik ialt 4 omgange.

Derefter påbegyndes udtag-
ningen. (Følg tegningen).
Sæt de 26 masker til tom-
melfingeren på en sikker-
hedsnål.
Slå 6 masker op, strik 3 cm
glatstrikning, derefter 5
omgange 1 drejet ret, 1 vrang,
- luk fast af.

Tommelfingeren: Tag 6 masker
op, fordel de øvrige masker
på 2 pinde.
På pinden med de 6 masker
tages 1 m. ud i hver side.
Strik 3 cm.
Tag 2 gange 2 masker sammen,
luk fast af.

For at gøre kanterne faste
kastes en omgang i den ene
side af aflukningsmaskerne.

- ret.
- X drejet ret.
- slå om pinden.
- ||| 3 m. drejet sammen.

Arket forhandles fra:

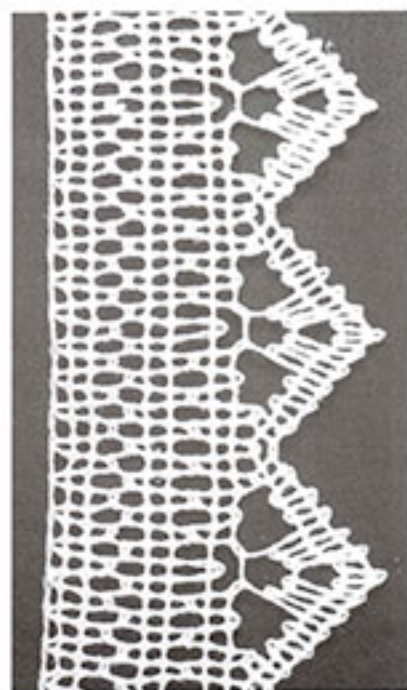
Gudrun Andresen, Engelsholm, 7182 Bredsten.
Håndarbejdets Fremme, Vimmelskiftet 38, 1161 Kbh. K.
Højskolernes Håndarbejde, Tyrebakken, 5300 Kerteminde.

Monterark nr. 126
Overlagen med almue-
knipling fra Himmer-
land.
Udarbejdet af
Charlotte Rud,
Kerteminde.

Når en seng skulle redes op ved højtidelige lejligheder, var det meget vigtigt, at overlagnet var udsmykket med broderi eller som her med knipling. Denne ca. 6 cm brede knipling er kastet til overlagnet, så langt overfaldet i den opredte seng var, altså så man kunne se hele udsmykningen.

Der er kun rester tilbage af overlagnet, så meget at man ser lærredets finhed, bredde og udsmykningens anbringelse. Overlagnet er kastet sammen af to vævebredder aⁿ 75 cm. E S D er syvstingsbogstaver syet i korsting ligesom den lille kartouche omkring dem og kronen derover. Stoffets tæthed 19 x 15 tråde pr. cm har syersken "udlignet" ved at sy flere af korstingene over to tråde på den ene led og tre tråde på den anden, alt dette er syet med mørkebrun silke. E S D står for Ellen Sørensen Datter. Den lille slyngestingsagtige hulsøn findes på mange af vore gamle hvidsyninger.

Kniplingen er udført i grov hjemmespunden hør. Det er en udpræget almueknipling udført uden egentligt prikkebrev, men med et stribet, evt. ternet stof i stedet for til hjælp for at holde retningen i kanterne og i de lodret under hinanden forekommende slag, hvor nålene har været anbragt. Som så ofte, har man da "på fri hånd" sat nålene i med jævn afstand nedefter. Dette ses tydeligt på billede nr. 2, der viser en rekonstruktion af kniplingen. Der er udelukkende brugt dobbeltslag til kniplingen, så den er blevet fast og god, tungen til højre har en vinkel på 45°, ligeledes sat på "fri hånd". Rekonstruktionen er udført i den oprindelige størrelse, så der er næppe grund til flere oplysninger her.

Skuldertsjal fra Hals, Vendøysel.

Der er bevaret mange strikkede sjaler fra Nord- og Vestjylland.

De er fra tiden omkring 1850'erne og frem til 1880'erne.

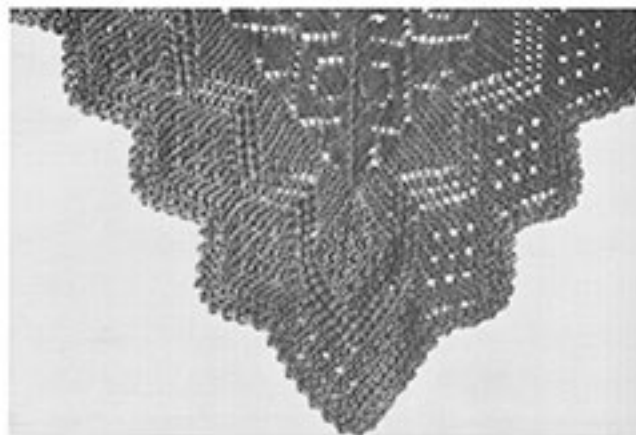
Sjalerne er især brugt på landet og de betragtes bl.a. som bindesjal og korsklæde.

Flere af sjalerne var så store, at de blev krydset foran og bundet på ryggen.

Dette sjal er ikke så stort. Sjalet er strikket af mellembrunt 2-trådet uldgarn, som ser ud til at være håndspundet. Garnet er let spundet og tvundet. Sjalet vejer 200 gram. Garnet er lidt meleret, det er muligvis plante-farvet.

Sjalet måler fra hjørne til afslutning foroven ca. 42 cm, udvendig mål fra hjørne til bløndens afslutning ca. 135 cm.

Størrelsen afhænger af garnkvaliteten og pindenes størrelse.

Signaturer:

- slå 2 g. om pinden
/ 2 masker sammen
- 3 masker sammen

Opskrift

Blonden strikkes først, se tegningen på bagsiden.

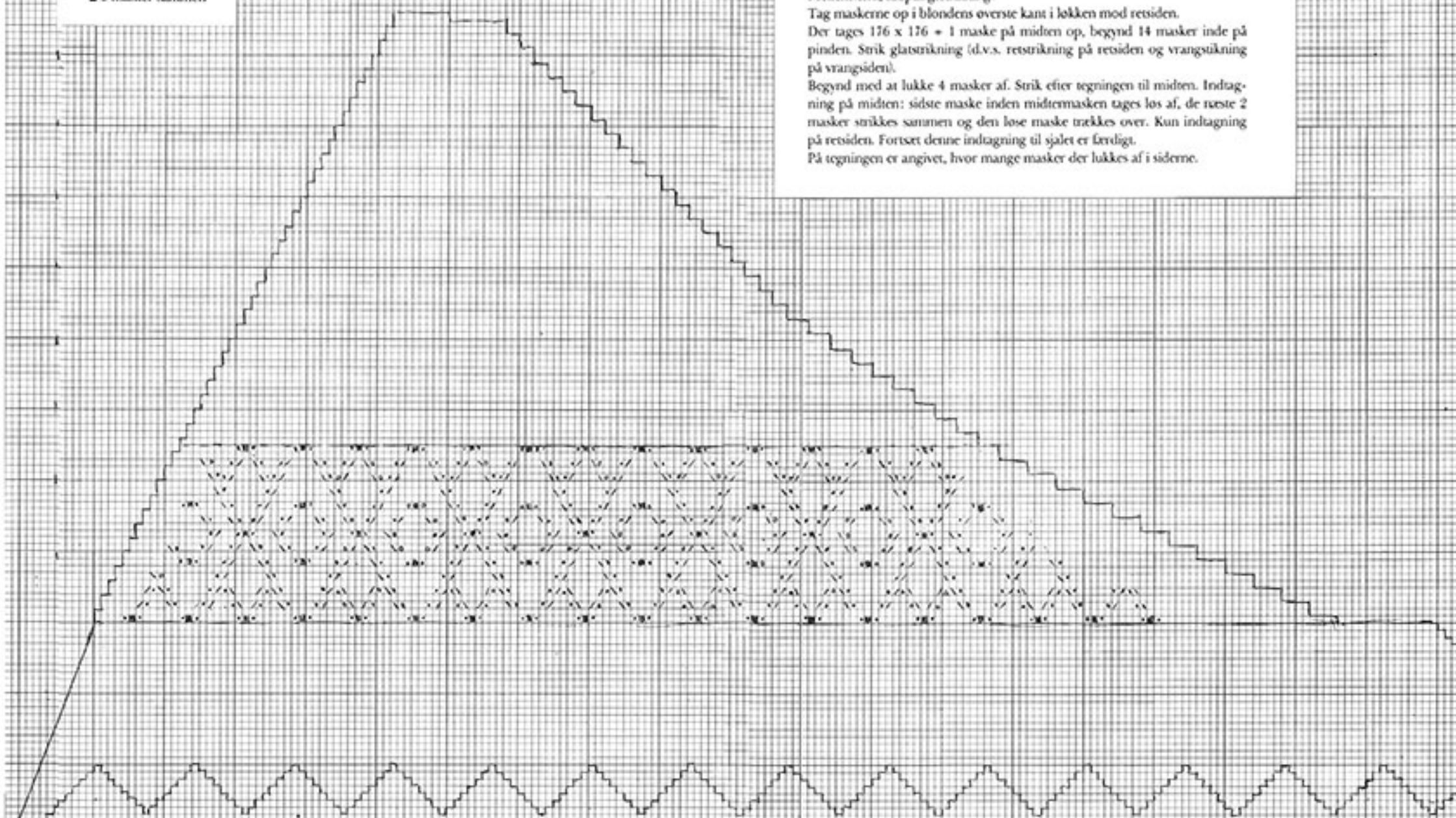
Mellemværk, kruplingsstrikning.

Tag maskerne op i blondens øverste kant i løkken mod retsiden.

Der tages $176 \times 176 + 1$ maske på midten op, begynd 14 masker inde på pinden. Strik glatsstrikning (d.v.s. retstriking på retsiden og vrangstikning på vrangsiden).

Begynd med at lukke 4 masker af. Strik efter tegningen til midten. Indtagning på midten: sidste maske inden midtermasken tages løs af, de næste 2 masker strikkes sammen og den løse maske trækkes over. Kun indtagning på retsiden. Fortsæt denne indtagning til sjælet er færdigt.

På tegningen er angivet, hvor mange masker der lukkes af i siderne.

Blonde med hjørne (kniplingsstrikning).

Alle pinde strikkes ret.

Slå 15 masker op. Strik 2 pinde, derefter strikkes efter mønstertegningen. Mod blondens kant tages ud til der er 25 masker på pinden.

Tungerne formedes fremkommer ved at slå om pinden og ved at strikke 2 masker sammen.

Der stikkes 14 tunger.

Hjørnet. Der sluttes med 20 masker på pinden, derefter strikkes hjørnet efter tegningen. Der strikkes 1 maske, slå om pinden, strik 1 maske, vend og strik tilbage. Fortsæt på denne måde til alle 20 masker er brugt. BEMÆRK at ved de skrå hulrekker strikkes 7 masker inden der vendes.

På den anden side af hjørnet bliver maskerne stående efterhånden som man strikker nedad, indtil der er 20 masker tilbage. Derefter fortsættes med blonden, der sluttes af, som der begyndtes.

Blondens masker tages op til mellemværket (se foregående side).

Efter mellemværket strikkes ret frem og tilbage. Indtagning i siderne ses på den store tegning.

Omrkring det færdige sjal hækles en lille tungekant.

Konehue fra Sønderjylland
ca. 1850.

Puldhuen består af sort fløjl med guld-knipling i kanten og guld-indviklede silkebånd som hagesløjfe. Selvom ejeren sikkert har bevaret huen meget omhyggeligt, ses det tydeligt såvel på forkanten som på puldens sammentyning, at den er slidt på disse steder. Huerne var ikke blot statussymboler, men reelle brugsting.

Metalkniplinger er helt fra den tidlige middelalder kendt som udsmykning på kirkelige tekstiler såvel i kirkerne som i Pave- og præsteskabets klædninger. Metalkniplinger er næppe fremstillet her i landet men er indført sydfra, ligesom f. eks. de fine franske mønstervævede silkebånd.

Hos bondestanden blev metalkniplinger meget brugt i 1700-1800 tallet på kristentøj, dåbshuer m. v. ligesom egne dragternes hovedtøj ofte var smykket på selve huen med metalknipling. - I Norge var nogle dragter forsynet med metalknipling på deres liv (bui) f. eks. i Sigdalen, vest for Oslo. Kniplingen fulgte hele livets kant rundt. På Vossbunaden havde metalkniplingen sin plads rundt hele nederdelen nogle om fra den nederste kant, ofte blev der brugt flere meter knipling til dette. - Det var og er dyrt med metalknipling, og da man i Norge er ivrigt optaget af at rekonstruere sine bunader, har man undersøgt metalkniplingerne nøje. At en del gamle var håndknipledte blev man klar over, men ikke om de var fremstillet i Norge. Det er de næppe, de er nok kommet til Norge sydfra, som de kom til Danmark.

Næste side viser arbejdsstegninger og detaljer af to sådanne hovedtøj-kniplinger i guld eller sølv. Det menes at guld-kniplingerne er fremstillet af sølv, foggyldt. At huerne til den gifte kone var sorte, ofte fløjlsuer, ved vi, men næppe om der var særlige grunde til om man valgte sølvknipling eller guld-knipling.

Fælles for metalkniplingerne er, at der for det meste er brugt to slags »tråde« et fladt bånd, simpelthen klippet ud af en ganske tynd metalplade, ca. 1-2 mm bredt, kaldet LAHN, og af en metaltråd med »silkesjæl« (metallet er snoet omkring silketråden). Spillet mellem den flade LAHN og den spundne metaltråd er karakteristisk for metalkniplingerne, ligesom en noget speciel teknik gør sig gældende.

Nederst til højre ses arbejdstegningen til denne metalknipling.

Hver streg betyder to tråde, med undtagelse af arbejdstegningens venstre (orange) side, der er nærmere forklaret i detaljtegning 1.

Se nedest i teksten.

I arbejdstegningen betyder de lille streg lærredslag (2 tråde for hver streg).

I arbejdstegningen betyder de grønne streger eriktslag (2 tråde for hver streg).

I arbejdstegningen betyder de sorte streger mønstrets huller og de små sorte tværstreger er snoninger.

Kniplingens Vifte i arbejdstegningens højre side udføres med lærredslag. Se *Detaljetejning 2*, der viser at en Lahn og en metaltråd danner par, og vendingerne udføres således, at to Lahn og to metaltråde kommer til at ligge ved siden af hinanden hele viften igennem.

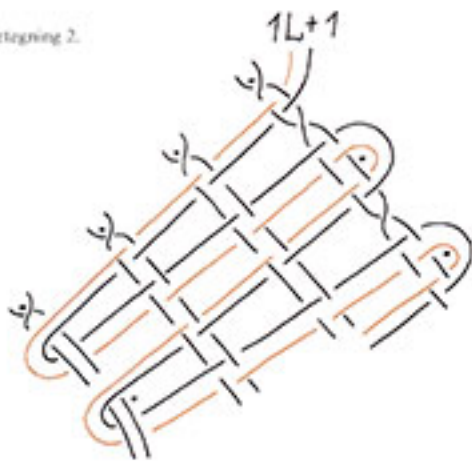
Dette er en vending, der næppe kendes fra vore almue- eller tønderkniplinger. Vendingerne er ikke tegnet på arbejdstegningen til højre (der er simpelthen ikke plads til de mange tråde) men der ses 3 frie huller i viftens inderste bue. Det første hul bruges ved første vending, næste inderste vending bruger samme hul, idet nålen tages op fra første vending og bruges igen til anden, uafhængig af første vending. Trods vending bruger midterhullet, men nålen fra anden vending tages op og sættes i det nye hul. Således fortsættes hele viften igennem, der sidder altså hele tiden *kun én nål i inderste vending*. Tallene ved arbejdstegningen er et praktisk forslag til kniplingens begyndelse.

Detaljetejning 1. Her er hver streg = én tråd, de brune = Lahn (L), de sorte = éntrådet metal med «silkesjel», hvor én metaltråd går over og under de andre tråde i kanten.

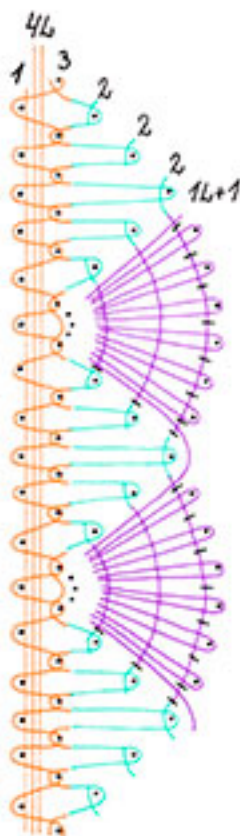
Detaljetejning 1.

Detaljetejning 2.

Arbejdstegning.

Yderst til højre ses arbejdstegningen, hvor hver strek betyder to tråde.

Lilla betyder lærredslag.

Sort = mønstrets huller, og de små tværstreger = smønger.

Den orange buede strek er det par hvortom viftens tråde vender sig. Se *Detaljetejning 1*. Her er hver strek én tråd, gangparret består af én Lahn og én metaltråd (éntrådet).

De orange-brune streger = Lahn og de sorte er de éntrådede metal.

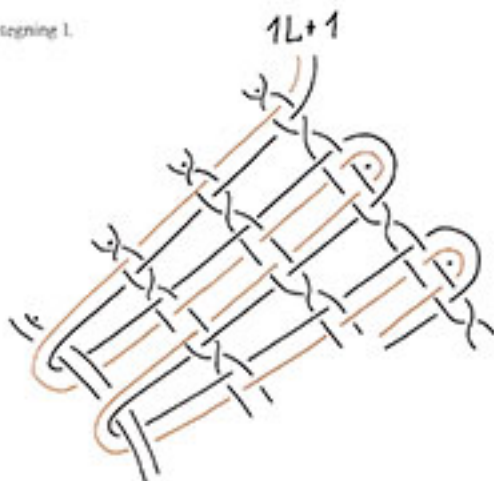
Viften knijles, som til metalknipling I således at en Lahn og en metaltråd følges som par og vendes så to Lahn og to metaltråde ligger ved siden af hinanden. Forskellen i viftens udførelse er at her slæb ingen huller er i viftens indre side, vifteparret vendes om det på arbejdstegningen orange par, hver gang kniplinger er på viftens indre punkt.

Detaljetejning 2 viser trådenes gang i de såkaldte GALSAG hvortil bruges 4 tråde, én tråd stoppes frem og tilbage mellem de andre 3.

Overgangen fra galslag ses på detaljetejningen.

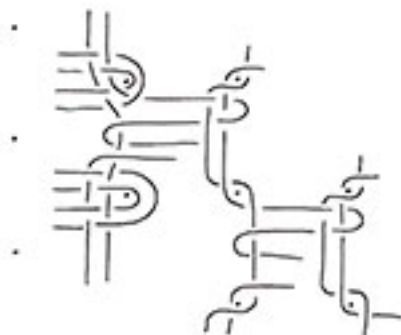
Tallene ved arbejdstegningen er et praktisk forslag til kniplingens begyndelse.

Detaljetejning 1.

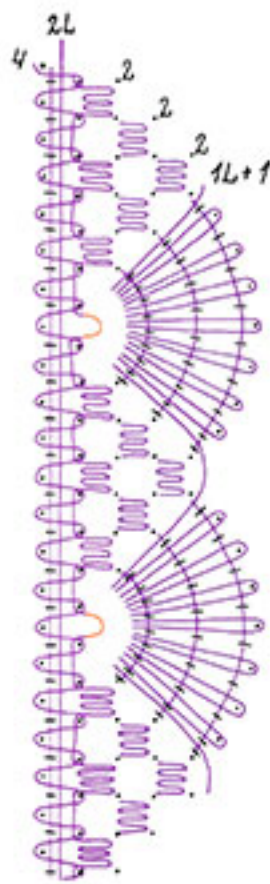

Detaljetejning 2.

Galslag.

Arbejdstegning.

Angående materialer og prikkebreve til metalknipling I og II.
 Materialer: Sølv- og guldtråd er vanskelig at skaffe. For trådenes ægthed i disse prøver garanteres ikke, men de virker udmærket.
 Der er brugt to kvaliteter. En flad LAHN sædvanligvis ca. 1 mm bred og en 3-trådet sølvtråd snoet om en »silkesjæl«, hvorefter der til disse kniplinger kun er brugt én af de tre tråde med »sjæl«.

Metalknipling I

5 tråde LAHN

11 sølvtråde, éntrådede
 af den 3-trådede med »sjæl«.

Prikkebrev I

Metalknipling II

3 tråde LAHN

13 sølvtråde, éntrådede
 af den 3-trådede med »sjæl«.

Prikkebrev II

